

Kontrollutvalget i Kautokeino kommune

KONTROLLUTVALGSMØTE

Møtestart: 16.09.2025 kl. 10:00
Møtested: Rådhuset i Kautokeino, Møterom Uski

Saksliste:

- 25/25 Godkjenning av innkalling
- 26/25 Godkjenning av saksliste
- 27/25 Protokoll fra forrige møte i kontrollutvalget
- 28/25 Orientering om status for avleggelse av årsregnskap og årsrapport 2024 - Guovdageainnu suohkan/ Kautokeino kommune
- 29/25 Oppfølging av nummerert revisorbrev nr. 3 - årsregnskapet for 2023
- 30/25 Oppfølging av nummerert revisorbrev nr. 1 - Forenklet etterlevelseskontroll - finansreglement
- 31/25 Oppdragsansvarlig regnskapsrevisors vurdering av uavhengighet - Guovdageainnu suohkan / Kautokeino kommune
- 32/25 Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors vurdering av uavhengighet- Guovdageainnu suohkan/Kautokeino kommune
- 33/25 Forenklet etterlevelseskontroll 2024 - Guovdageainnu suohkan/ Kautokeino kommune- revisors uttalelse
- 34/25 Nummerert revisorbrev nr. 4- Forenklet etterlevelseskontroll 2024- Guovdageainnu suohkan /Kautokeino kommune
- 35/25 Oppfølging av forvaltningsrevisjon av anskaffelser, innkjøp og kontraktsoppfølging - Kautokeino kommune (2022)
- 36/25 Overordnet prosjektskisse - økonomistyring og økonomisk intern kontroll
- 37/25 Kontrollutvalgets forslag til budsjett for kontrollarbeidet i 2026 -Guovdageainnu suohkan/ Kautokeino kommune
- 38/25 Orientering om status byggesaksbehandling - teknisk enhet
- 39/25 Referatsaker møte 03-25 KU Kautokeino

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

SAKSFRAMLEGG

Dárkkistanlávdegoddi:	Guovdageainnu suohkan	Saksbehandler	Anne Berit Bæhr
Kontrollutvalg:	Kautokeino kommune		
Møtedato:	16. september 2025	J.nr:	KUSEK02130

Sak 25/25

GODKJENNING AV INNKALLING

Sekretariatets forslag til vedtak:

Kontrollutvalget godkjenner innkalling til møte 16.september 2025.

Saksopplysninger:

I henhold til vedtatt reglement skal godkjenning av innkalling og saksliste være faste saker på kontrollutvalgets saksliste.

Sekretariatets vurdering:

Sekretariatet tilrår at kontrollutvalget godkjenner innkalling til møte 16. September 2025

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

SAKSFRAMLEGG

Dárkkistanlávdegoddi:	Guovdageainnu suohkan	Saksbehandler:	Anne Berit Bæhr
Kontrollutvalg:	Kautokeino kommune		
Møtedato:	16. september 2025	J.nr:	KUSEK02129

Sak 26/25

GODKJENNING AV SAKSLISTE

Sekretariatets forslag til vedtak:

Kontrollutvalget godkjenner saksliste til møte 16. september 2025.

Saksopplysninger:

I henhold til vedtatt reglement skal godkjenning av innkalling og saksliste være faste saker på kontrollutvalgets saksliste.

Sekretariatets vurdering:

Sekretariatet tilrår at kontrollutvalget godkjenner saksliste til møte 16. september 2025.

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

SAKSFRAMLEGG

Dárkkistanlávdegoddi:	Guovdageainnu suohkan	Saksbehandler:	Anne Berit Bæhr
Kontrollutvalg:	Kautokeino kommune		
Møtedato:	16. september 2025	J.nr:	KUSEK02128

Sak 27/25

PROTOKOLL FRA FORRIGE MØTE I KONTROLLUTVALGET

Vedlegg:

- Godkjent protokoll fra møte 23. juni 2025 (vedlagt)

Sekretariatets forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar godkjent protokoll til orientering.

Saksopplysninger:

I vedtatt reglement for kontrollutvalget framgår det at protokollen godkjennes per epost eller digitalt av møtende medlemmer/varamedlemmer. Det framgår videre at godkjent protokoll skal sendes til utvalgets medlemmer/varamedlemmer, ordføreren, kommunedirektøren og oppdragsansvarlige revisorer. Det framgår også at godkjent protokoll legges fram til gjennomgang/orientering på det etterfølgende møte i kontrollutvalget.

Sekretariatets vurdering:

Sekretariatet foreslår at kontrollutvalget tar godkjent protokoll til orientering

Kontrollutvalget i Kautokeino kommune

M Ø T E P R O T O K O L L

Møte nr. 2-25
Tid: 23.06.2025 kl. 10:00 – 12:20
Sted: Møterom USKI - Rådhuset i Kautokeino

Til stede: Ann Britt Eira Sara, leder
Agnethe Eriksen, medlem
Per Nils Saari, varamedlem (møtte for Anders Bals)

Meldt forfall: Anders JM Bals, medlem
Samuel P. Gaup, nestleder
Anders Isak Oskal, medlem
Kent Raymond Bæhr Eide, varamedlem
Anna Kristine Sokki Bongo, varamedlem
Anders A. Gaup, varamedlem
Lena Susanne Gaup, varamedlem

Andre: **Kautokeino kommune**
Kommunedirektør Karin Hætta, i sak 17/25 og 22/25

KomRev NORD IKS
Regnskapsrevisor Bjørg – Karin Karlsen Steinhaug, i sak 17/25 og 22/25, via Teams

Kusek IKS
Rådgiver Anne Berit Bæhr, via Teams

SAKSLISTE

- 13/25 Godkjenning av innkalling
- 14/25 Godkjenning av saksliste
- 15/25 Orientering om vedtatt plan for forvaltningsrevisjon i Kautokeino kommune i perioden 2025- 2028
- 16/25 Orientering om vedtatt plan for eierskapskontroll for perioden 2025 -2028
- 17/25 Orientering om avleggelse av årsregnskap og årsmelding for 2024 - Kautokeino kommune
- 18/25 Rutiner for oppstart, bestilling, behandling og oppfølging av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

19/25	Oppstart forvaltningsrevisjon om økonomistyring / økonomisk intern kontroll
20/25	Kommunikasjonsstrategi for kontrollutvalget i Kautokeino kommune
21/25	Kontrollutvalgets årsmelding 2024- Kautokeino
22/25	Orientering - Søksmål fra tidligere kommunedirektør
23/25	Referater møte 2- 25
24/25	Eventuelt – Status byggesaksbehandling- teknisk enhet

Leder Ann- Britt Eira Sara åpnet møtet og ønsket velkommen.

Sakene ble behandlet i følgende rekkefølge:

13/25
14/25
15/25
16/25
18/25
19/25
20/25
21/25
23/25
24/25
17/25
22/25

SAK 13/25 GODKJENNING AV INNKALLING

Vedtak:

Kontrollutvalget godkjenner innkalling til utsatt møte 23. Juni 2025

Behandling:

Enstemmig vedtatt.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Kontrollutvalget godkjenner innkalling til utsatt møte 23. Juni 2025

SAK 14/25 GODKJENNING AV SAKSLISTE

Vedtak:

Kontrollutvalget godkjenner saksliste til utsatt møte 23. Juni 2025, med en ekstra sak under eventuelt – status byggesaksbehandling- teknisk enhet.

Behandling:

Varamedlem Per Nils Saari foreslo en ekstra sak under eventuelt- Status byggesaksbehandling - teknisk enhet.

Enstemmig vedtatt.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Kontrollutvalget godkjenner saksliste til utsatt møte 23. Juni 2025

SAK 15/25 ORIENTERING OM VEDTATT PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON I KAUTOKEINO KOMMUNE I PERIODEN 2025- 2028

Vedtak:

Kontrollutvalget tar informasjonen om vedtatt Plan for forvaltningsrevisjon i Kautokeino kommune i perioden 2025-2028 – til orientering

Behandling:

Sekretariatet orienterte om saken.

Kontrollutvalget drøftet saken.
Sekretariatets forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar informasjonen om vedtatt Plan for forvaltningsrevisjon i Kautokeino kommune i perioden 2025-2028 – til orientering.

SAK 16/25 ORIENTERING OM VEDTATT PLAN FOR EIERSKAPSKONTROLL FOR PERIODEN 2025 -2028

Vedtak:

Kontrollutvalget tar informasjonen om vedtatt Plan for eierskapskontroll i perioden 2025-2028 – Kautokeino kommune til orientering.

Behandling:

Sekretariatet orienterte om saken.

Kontrollutvalget drøftet saken.
Sekretariatets forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar informasjonen om vedtatt Plan for eierskapskontroll i perioden 2025-2028 – Kautokeino kommune til orientering.

SAK 17/25 ORIENTERING OM AVLEGGELSE AV ÅRSREGNSKAP OG ÅRSMELDING FOR 2024 - KAUTOKEINO KOMMUNE

Vedtak:

Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse til orientering.

Behandling:

Kommunedirektøren orienterte om status for avleggelsen av årsregnskap og årsmelding for 2024. Kommunen har begynt å oversende noe dokumentasjon til revisjonen, men avventer fortsatt svar fra eksterne aktører før regnskapet kan avlegges. Kommunedirektøren forventer at regnskapet vil bli avlagt i løpet av innværende uke. Forsinkelsen skyldes at overgangen til nytt regnskapssystem har medført større utfordringer enn forutsatt. Det legges opp til at årsregnskapet og årsmeldingen for 2024 behandles i kommunestyrets møte i oktober.

Revisor orienterte om at de er klare til å igangsette revisjonen. Revisor forutsetter at kommunen besvarer eventuelle spørsmål uten opphold. Dersom regnskapet avlegges før sommerferien og kommunen responderer raskt på eventuelle henvendelser, vil revisjonsberetningen kunne foreligge til kontrollutvalgets møte 16. september.

Kontrollutvalget drøftet saken og stilte spørsmål.

Omforent forslag til vedtak fra kontrollutvalget.

Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse til orientering.

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Saken legges fram uten forslag til vedtak.

SAK 18/25 RUTINER FOR OPPSTART, BESTILLING, BEHANDLING OG OPPFØLGING AV FORVALTNINGSREVISJON OG EIERSKAPSKONTROLL

Vedtak:

Kontrollutvalget vedtar rutiner for oppstart, bestilling, behandling og oppfølging av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Behandling:

Sekretariatet orienterte om saken.

Kontrollutvalget stilte spørsmål og drøftet saken.

Sekretariatets forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Kontrollutvalget vedtar rutiner for oppstart, bestilling, behandling og oppfølging av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

SAK 19/25 OPPSTART FORVALTNINGSREVISJON OM ØKONOMISTYRING / ØKONOMISK INTERN KONTROLL

Vedtak:

Med henvisning til plan for forvaltningsrevisjon 2025–2028 vedtar kontrollutvalget å igangsette forvaltningsrevisjon(-er) innen følgende temaer:

- Økonomistyring og budsjettprosess (alternativ 1)
- Økonomisk internkontroll (alternativ 2)

Kontrollutvalget ønsker at begge temaene inngår i forvaltningsrevisjonsarbeidet, og legger til grunn at revisjonen vurderer om disse bør gjennomføres som ett samlet prosjekt eller som to separate prosjekter, avhengig av faglige og ressursmessige hensyn.

Forvaltningsrevisjonen(e) gjennomføres med de forutsetninger som framgår av saksframlegget og dette vedtaket.

Kontrollutvalget ber Kautokeino kommunes revisor, KomRev Nord IKS, om å utarbeide og oversende projektskisse (-r) som viser revisjonens tolking av oppdraget, og estimert ressursbruk for forvaltningsrevisjonen som et samlet prosjekt eller to separate prosjekter.

Kontrollutvalget forventer at revisjonen oversender projektskissen til kontrollutvalget v/ sekretariatet innen uke 34.

Behandling:

Sekretariatet orienterte om saken.

Kontrollutvalget stilte spørsmål og drøftet saken.

Kontrollutvalget uttrykker ønske om at begge temaene – økonomistyring og budsjettprosess samt økonomisk internkontroll – inngår i forvaltningsrevisjonen.

Utvalget ber revisjonen utarbeide enten én samlet projektskisse for begge temaene eller to separate projektskisser, basert på en faglig og ressursmessig vurdering.

Omforente forslag til vedtak fra kontrollutvalget:

Med henvisning til plan for forvaltningsrevisjon 2025–2028 vedtar kontrollutvalget å igangsette forvaltningsrevisjon(-er) innen følgende temaer:

- Økonomistyring og budsjettprosess (alternativ 1)
- Økonomisk internkontroll (alternativ 2)

Kontrollutvalget ønsker at begge temaene inngår i forvaltningsrevisjonsarbeidet, og legger til grunn at revisjonen vurderer om disse bør gjennomføres som ett samlet prosjekt eller som to separate prosjekter, avhengig av faglige og ressursmessige hensyn.

Forvaltningsrevisjonen(e) gjennomføres med de forutsetninger som framgår av saksframlegget og dette vedtaket.

Kontrollutvalget ber Kautokeino kommunes revisor, KomRev Nord IKS, om å utarbeide og oversende projektskisse (-r) som viser revisjonens tolking av oppdraget, og estimert ressursbruk for forvaltningsrevisjonen som et samlet prosjekt eller to separate prosjekter.

Kontrollutvalget forventer at revisjonen oversender projektskissen til kontrollutvalget v/ sekretariatet innen uke 34.

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Med henvisning til plan for forvaltningsrevisjon 2025-2028 vedtar kontrollutvalget å sette i gang et forvaltningsrevisjonen innen:

Alternativ 1 : Økonomistyring og budsjettprosess

Alternativ 2 : Økonomisk internkontroll

Alternativ 1/Alternativ 2 med de forutsetninger som framgår av saksframlegget og dette vedtaket.

Kontrollutvalget ber Kautokeino kommunes revisor (Komrev Nord IKS) om å oversende en projektskisse for forvaltningsrevisjon, som viser revisjonens tolkning av oppdraget.

Kontrollutvalget forventer at revisjonen oversender projektskissen til kontrollutvalget v/ sekretariatet innen 4-6 uker etter at bestillingen er formelt formidlet til revisjonen.

SAK 20/25 KOMMUNIKASJONSSTRATEGI FOR KONTROLLUTVALGET I KAUTOKEINO KOMMUNE

Vedtak:

Kontrollutvalget vedtar forslaget til kommunikasjonsstrategi.

Behandling:

Sekretariatet orienterte om saken.

Kontrollutvalget stilte spørsmål og drøftet saken.

Sekretariatets forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Kontrollutvalget vedtar forslaget til kommunikasjonsstrategi.

SAK 21/25 KONTROLLUTVALGETS ÅRSMELDING 2024- KAUTOKEINO

Vedtak/ Innstilling:

Den fremlagte årsmeldingen med de endringer som ble gjort i møtet, fastsettes som årsmelding for Kautokeino kommunes kontrollutvalg for 2024.

Årsmeldingen oversendes kommunestyret i Kautokeino med følgende innstilling:

Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsmelding for 2024 til orientering

Behandling:

Sekretariatet orienterte om saken.

Kontrollutvalget drøftet saken og stilte spørsmål.

Omforent endringsforslag fra kontrollutvalget på endring av sekretariatets forslag:

Til føye med de endringer som ble gjort i møtet i 1. setning i sekretariatets forslag:

Den fremlagte årsmeldingen med de endringer som ble gjort i møtet, fastsettes som årsmelding for Kautokeino kommunes kontrollutvalg for 2024.

Enstemmig vedtatt.

Sekretariatets forslag til vedtak med kontrollutvalgets forslag til endring ble enstemmig vedtatt

Sekretariatets forslag til vedtak/ innstilling:

Den fremlagte årsmeldingen fastsettes som årsmelding for Kautokeino kommunes kontrollutvalg for 2024.

Årsmeldingen oversendes kommunestyret i Kautokeino med følgende innstilling:

Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsmelding for 2024 til orientering.

SAK 22/25 ORIENTERING - SØKSMÅL FRA TIDLIGERE KOMMUNEDIREKTØR

Vedtak:

Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse til orientering.

Behandling:

Kommunedirektøren orienterte om saken Dommen forventes avsagt innen juni måned.

Kontrollutvalget stilte spørsmål

Sekretariatets forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse til orientering.

SAK 23/25 REFERATER MØTE 2- 25

1. Referatsak 6/25

Saksdokumenter til representantskapsmøte i Komrev NORD IKS 9. mai 2025

Vedtatt:

Referatsak 6/25 tas til orientering.

Behandling:

Enstemmig vedtatt.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Referatsak 6/25 tas til orientering.

2. Referatsak 7/ 25

Innkalling og saksdokumentet til representantskapsmøte i VEFAS IKS

Vedtatt:

Referatsak 7/25 tas til orientering.

Behandling:

Enstemmig vedtatt.

Sekretariatets forslag til vedtak

Referatsak 7/25 tas til orientering.

3. Referatsak 8/25

Invitasjon til FKT kontrollutvalgslederskole del 3, 15- 16. oktober 2025

Vedtatt:

Leder Ann Britt Eira Sara deltar på FKT kontrollutvalgslederskole del 3, 15- 16. oktober 2025

Behandling:

Kontrollutvalget viser til tidligere vedtak om at Ann Britt Eira Sara deltar på FKT kontrollutvalgslederskole del 3, 15- 16. oktober 2025

Forslag til vedtak

Leder Ann Britt Eira Sara deltar på FKT kontrollutvalgslederskole del 3, 15- 16. oktober 2025

Enstemmig vedtatt.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Referatsak 8/25 tas til orientering.

4. Referatsak 9/25

Godkjent protokoll fra møte i kontrollutvalget i Kautokeino kommune 19. mars 2025

Vedtatt:

Referatsak 9/25 tas til orientering.

Behandling:

Enstemmig vedtatt.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Referatsak 9 /25 tas til orientering.

5. Referatsak10/25

Generalforsamling i Ymber 12.06.2025

Vedtatt:

Referatsak 10/25 tas til orientering.

Behandling:

Enstemmig vedtatt.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Referatsak 10 /25 tas til orientering.

6. Referatsak 11/25

Protokoll fra representantskapsmøte i VEFAS IKS

Vedtatt:

Referatsak 11/25 tas til orientering.

Behandling:

Enstemmig vedtatt.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Referatsak11/25 tas til orientering.

SAK 24/25 EVENTUELT – STATUS PÅ BYGGESAKSBEHANDLING – TEKNISK ENHET

Vedtak:

Kontrollutvalget ber sekretariatet å invitere kommunalleder for teknisk enhet til neste møte i kontrollutvalget for å orientere om status på byggesaksbehandling i Kautokeino kommune.

Behandling:

Varamedlem Per Nils Saari fremmet at sak om teknisk enhets behandling av byggesaker og status på behandling av byggesaker bør settes på dagsorden. Han har fått henvendelser fra folk som ikke har fått svar på sine søknader og har ventet i flere år.

Kontrollutvalget drøftet saken, og ønsker en orientering med fokus på blant annet følgende temaer

- Status og kapasitet i etaten (gjennomsnittlig saksbehandlingstid, status ubehandlede saker, hvor mange saker som er ubehandlet i 6 mnd. / 1 år / 2 år eller mer)
- Organisering og ressurser (egne ansatte eller kjøp av tjenester, utfordringer i forhold til fravær, rekruttering og kompetanse)
- Saksbehandlingsrutiner og oppfølging av søkere (registrering av søknader, oppfølging ved mangler i søknaden, oppfølging av søkere som må vente lenge)
- Rapportering til politisk og administrativ ledelse

Omforent forslag til vedtak fra kontrollutvalget:

Kontrollutvalget ber sekretariatet å invitere kommunalleder for teknisk til neste møte i kontrollutvalget for å orientere om status på byggesaksbehandling i Kautokeino kommune.

Enstemmig vedtatt.

Møtet hevet kl. 12.20

Ann-Britt Eira Sara / sign.
leder

Agnethe Eriksen/ sign.
Medlem

Per Nils Saari/ sign.
Varamedlem

Anne Berit Bæhr
rådgiver/sekretær

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

SAKSFRAMLEGG

Dárkkistanlávdegoddi:	Guovdageainnu suohkan	Saksbehandler:	Anne Berit Bæhr
Kontrollutvalg:	Kautokeino kommune	J.nr:	KUSEK02133
Møtedato:	16. September 2025		

Sak 28/25

ORIENTERING OM STATUS FOR AVLEGGELSE AV ÅRSREGNSKAP OG ÅRSMELDING FOR 2024 - GUOVDAGEAINNU SUOHKAN / KAUTOKEINO KOMMUNE

Vedlegg:

E-post fra kommunedirektøren datert 18.08.2025

Sekretariatets forslag til vedtak:

Saken legges frem uten forslag til vedtak fra sekretariatet.

Saksopplysninger:

Det vises til orienteringssak 17/25 den 23. juni 2025 om status for avleggelse av årsregnskap og årsmelding for 2024. Kommunedirektøren orienterte da om at prosessen var i gang, og at dokumentasjon delvis var oversendt revisjonen. Tidsløpet var lagt opp slik at årsregnskapet skulle fremmes for kommunestyret til godkjenning i oktober.

Kommunedirektøren har informert kontrollutvalget om ytterlige forsinkelser og skriver følgende i e-post datert 18.08.2025:

Jeg sender med dette informasjon til kontrollutvalget om status for årsregnskap 2024 og årsrapport 2024.

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

Vår økonomileder ble sykemeldt i juni og per i dag kjenner jeg ikke til når hun kan forventes å være tilbake på jobb igjen.

Jeg har tatt kontakt med revisjonen og fått oversikt over hva vår økonomileder har informert revisjonen om:

Det som gjenstår nå, er:

- *nedskrivning av 3 driftsmidler. Her venter jeg på Tietoevry som må komme med føring på hvordan vi gjør det. De har kommet med forslag, men forslaget deres er ikke ihht loven, det vil si føring i drift. En nedskrivning skal tas mot kapitalkonto.*
- *Bokføring av selvkostfond*
- *Strykninger*

Jeg har tatt kontakt med Karasjok for å høre om de har kapasitet til å hjelpe oss med det som gjenstår. De var på ferie i forrige uke, men skulle snakke sammen denne uka og gi meg tilbakemelding.

Vi har ansatt ny kontroller Sara Sokki, og jeg regner med at hun kan gjøre mye av arbeidet bare hun får hjelp hos en som kan kommuneregnskap.

Hvis ikke Karasjok har kapasitet, så må vi høre med Porsanger som også har samme regnskapssystem som oss. Vi holder dere oppdatert på hvordan vi får i havn først årsregnskapet, også årsrapporten som trenger info fra regnskapet for å kunne slutføres.

Jeg har ikke tro på at vi får årsregnskap og årsrapport til behandling i kommunestyret før i desember.

Når vi har klart å ferdigstille alt skal det revideres, årsrapporten skal skrives ferdig og saksfremlegg skal være ferdig på to språk til utsending tre uker før kommunestyremøtet. Dette klarer vi ikke til møtet 9.oktober.

Kommunedirektøren inviteres til kontrollutvalgets møte for å oppdatering og statusrapportering av avleggelsen av årsregnskapet og årsmeldingen for 2024.

Fra: [Karin M. Hætta](#)
Til: [Anne Berit Bæhr](#)
Kopi: [Anne Haugberg](#); [Sara Ellen Ragnhild Sokki](#); [Anders S Buljo](#); [Inge Johannessen](#)
Emne: Status på årsregnskap og årsrapport 2025 i Guovdageainnu suohkan - Kautokeino kommune
Dato: mandag 18. august 2025 10:54:18
Vedlegg: [image001.png](#)
[image002.png](#)

Hei

Jeg sender med dette informasjon til kontrollutvalget om status for årsregnskap 2024 og årsrapport 2024.

Vår økonomileder ble sykemeldt i juni og per i dag kjenner jeg ikke til når hun kan forventes å være tilbake på jobb igjen.

Jeg har tatt kontakt med revisjonen og fått oversikt over hva vår økonomileder har informert revisjonen om:

Det som gjenstår nå, er:

- nedskrivning av 3 driftsmidler. Her venter jeg på Tietoevry som må komme med føring på hvordan vi gjør det. De har kommet med forslag, men forslaget deres er ikke ihht loven, det vil si føring i drift. En nedskrivning skal tas mot kapitalkonto.
- Bokføring av selvkostfond
- Strykninger

Jeg har tatt kontakt med Karasjok for å høre om de har kapasitet til å hjelpe oss med det som gjenstår. De var på ferie i forrige uke, men skulle snakke sammen denne uka og gi meg tilbakemelding.

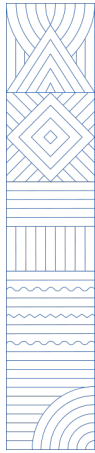
Vi har ansatt ny kontroller Sara Sokki, og jeg regner med at hun kan gjøre mye av arbeidet bare hun får hjelp hos en som kan kommuneregnskap.

Hvis ikke Karasjok har kapasitet, så må vi høre med Porsanger som også har samme regnskapssystem som oss. Vi holder dere oppdatert på hvordan vi får i havn først årsregnskapet, også årsrapporten som trenger info fra regnskapet for å kunne slutføres.

Jeg har ikke tro på at vi får årsregnskap og årsrapport til behandling i kommunestyret før i desember.

Når vi har klart å ferdigstille alt skal det revideres, årsrapporten skal skrives ferdig og saksfremlegg skal være ferdig på to språk til utsending tre uker før kommunestyremøtet. Dette klarer vi ikke til møtet 9.oktober.

Dearvvuođat / Med vennlig hilsen

Karin Hætta
Suohkandirektevra/
Kommunedirektør
Tlf.: +47 90 97 96 33

GUOVDAGEAINNU SUOHKAN
Kautokeino kommune

Bredbuktnesveien 6
9522 Guovdageaidnu/Kautokeino

karin.haetta@kautokeino.kommune.no

SAKSFRAMLEGG

Dárkkistanlávdegoddi:	Guovdageainnu suohkan	Saksbehandler:	Anne Berit Bæhr
Kontrollutvalg:	Kautokeino kommune	J.nr:	KUSEK01850
Møtedato:	16. september 2025		

Sak 29/25

OPPFØLGING AV NUMMERERT REVISORBREV NR. 3 - ÅRSREGNSKAPET FOR 2023

Vedlegg:

- E – post dater 21.8.25 - kommunedirektørens svar på etterlysning av svar på revisorbrev 3
-

Sekretariatets forslag til vedtak:

Kontrollutvalget viser til nummerert revisorbrev nr. 3 om mangler i årsregnskapet 2023, datert 18.september 2024, og kontrollutvalgets oppfølging av saken, i sak 21/24 den 10. oktober 2024 og sak 2/25 den 19. mars 2025.

Kontrollutvalget tar til orientering kommunedirektørens redegjørelse per e- post datert 21. august 2025.

Kontrollutvalget utsetter behandling av saken til det foreligger fullstendig svar fra kommunedirektøren på forholdene som revisor er tatt opp i revisorbrev nr. 3.

Kontrollutvalget ber kommunedirektøren svare på revisorbrev 3 til revisor, innen 1. november 2025.

Saksopplysninger:

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

Kontrollutvalget behandlet oppfølging av nummerert revisorbrev nr. 3 -

Årsregnskapet for 2023, første gang i sak 2/25 på møte den 19. mars 2025

Kontrollutvalgets vedtak i sak 2/25:

Kontrollutvalget viser til nummerert revisorbrev nr. 3 om mangler i årsregnskapet 2023, datert 18.september 2024, og kontrollutvalgets behandling av sak 21/24, den 10. oktober 2024.

Kontrollutvalget tar til orientering kommunedirektørens redegjørelse per e- post datert 4. mars 2025.

Kontrollutvalget tar til etterretning revisorens svar per e-post 5. mars 2025.

Kontrollutvalget utsetter behandling av saken til det foreligger fullstendig svar fra kommunedirektøren på forholdene som revisor er tatt opp i revisorbrev nr. 3.

Kontrollutvalget ber kommunedirektøren svare på revisorbrev 3 til revisor, innen 15. april 2025.

Kontrollutvalget besluttet å utsette behandlingen av saken inntil det forelå et fullstendig svar fra kommunedirektøren på de forholdene som revisor har tatt opp i revisorbrev nr. 3, og satte frist for tilbakemelding til revisor innen 15. april 2025.

Sekretariatet har etterspurt svar fra kommunedirektøren den 18. august 2025.

Kommunedirektøren har svar på epost den 21. august 2025:

«Vi trenger litt tid til å svare ut alle punktene i revisorbrev 3, dette med bakgrunn i at økonomileder ikke er på jobb.

Jeg regner med at vi finner svar på de fleste punktene og planen er å sende svar til kontrollutvalget i løpet av neste uke.»

Etter dette har verken revisor eller sekretariatet mottatt ytterligere redegjørelse.

Sekretariatets vurdering:

Sekretariatet registrer at kommunedirektøren ikke har gitt fullstendig svar på revisorbrev nr. 3 innen den fastsatte fristen. Dermed har revisor fortsatt ikke tilstrekkelig grunnlag til å vurdere om de påpekte forholdene er rettet opp.

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

Manglende oppfølging medfører at revisor fremdeles ikke har grunnlag for å vurdere om de påpekte forholdene i årsregnskapet 2023 er rettet opp. Dette kan få konsekvenser både for avleggelsen av årsregnskapet 2024 og revisors arbeid.

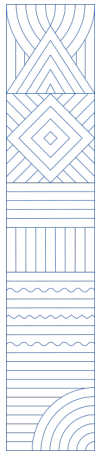
Sekretariatet foreslår at kontrollutvalget setter en ny frist for kommunedirektørens tilbakemelding til revisor. Videre foreslås det at saken utsettes til nødvendig dokumentasjon fra kommunedirektøren foreligger, og revisors vurdering av dette er lagt frem for utvalget.

Fra: [Karin M. Hætta](#)
Til: [Anne Berit Bæhr](#)
Kopi: [inge.johannessen@komrevnord.no](#); [ann-britt.eira.sara@samediggi.no](#); [annbeira@hotmail.com](#); [Sara Ellen Ragnhild Sokki](#)
Emne: SV: Etterlysing av svar på oppfølging av nummerert revisorbrev nr. 3 - årsregnskapet for 2023 [KUSEK01850]
Dato: torsdag 21. august 2025 09:00:02
Vedlegg: [image001.png](#)
[image002.png](#)

Hei Anne Berit

Vi trenger litt tid til å svare ut alle punktene i revisorbrev 3, dette med bakgrunn i at økonomileder ikke er på jobb.

Jeg regner med at vi finner svar på de fleste punktene og planen er å sende svar til kontrollutvalget i løpet av neste uke.

Dearvvuođat / Med vennlig hilsen

Karin Hætta
Suohkandirektevra/
Kommunedirektør
Tlf.: +47 90 97 96 33

GUOVDAGEAINNU SUOHKAN
Kautokeino kommune

Bredbuktnesveien 6
9522 Guovdageaidnu/Kautokeino

karin.haetta@kautokeino.kommune.no

Fra: Anne Berit Bæhr <Annebb@kusek.no>

Sendt: mandag 18. august 2025 14:06

Til: Kautokeino kommune <e-post@kautokeino.kommune.no>

Kopi: Karin M. Hætta <karin.haetta@kautokeino.kommune.no>;
inge.johannessen@komrevnord.no; ann-britt.eira.sara@samediggi.no; annbeira@hotmail.com

Emne: Etterlysing av svar på oppfølging av nummerert revisorbrev nr. 3 - årsregnskapet for 2023 [KUSEK01850]

Hei !

Det vises til revisorbrev 3 vedrørende årsavslutning av årsregnskapet for 2023.

Kontrollutvalget behandlet saken i sak 2/25 den 19. mars 2025, og satte ny frist til **15. april 2025** for å gi svar til revisor. Vi kan ikke se å ha mottatt noen tilbakemelding fra kommunedirektøren.

Vi ber derfor om at dere oversender svar så snart som mulig. Dersom det er behov for avklaringer eller ytterligere informasjon, ta gjerne kontakt.

På forhånd takk for samarbeidet.

Med vennlig hilsen

Anne Berit Bæhr
Rådgiver
Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotte Čállingoddi SGO
Altaveien 97, pb. 80, 9501 Alta
Annebb@kusek.no
Tlf: 48308377

Fra: Annebb@kusek.no

Sendt: tirsdag 25. mars 2025 kl. 10:46

Til: e-post@kautokeino.kommune.no

Kopi: karin.haetta@kautokeino.kommune.no

Emne: Oversendelse av sak fra kontrollutvalget - Oppfølging av nummerert revisorbrev nr. 3 - årsregnskapet for 2023

Oversendelse av sak fra kontrollutvalget til kommunedirektør - Oppfølging av nummerert revisorbrev nr. 3 - årsregnskapet for 2023

Vedlagt oversendes kontrollutvalgets sak 2/2025 Oppfølging av nummerert revisorbrev nr. 3 - årsregnskapet for 2023.

Filvedlegg:

- Særutskrift
- Kontrollutvalgets saksfremlegg til kontrollutvalget

Med vennlig hilsen

 Anne Berit Bæhr

Rådgiver

Feil! Filnavn er ikke angitt.Feil! Filnavn er ikke angitt.Feil! Filnavn er ikke angitt.Feil! Filnavn er ikke angitt.Feil! Filnavn er ikke angitt.Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS

Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotte Čállingoddi SGO
Altaveien 97, pb. 80, 9501 Alta
Annebb@kusek.no
Tlf: 48308377

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

SAKSFRAMLEGG

Dárkkistanlávdegoddi:	Guovdageainnu suohkan	Saksbehandler:	Anne Berit Bæhr
Kontrollutvalg:	Kautokeino kommune	J.nr:	KUSEK01849
Møtedato:	16. september 2025		

Sak 30/25

OPPFØLGING AV NUMMERERT REVISORBREV NR. 1 - FORENKLET ETTERLEVELSESKONTROLL - FINANSREGLEMENT

Vedlegg:

- Svar fra Kautokeino kommune datert 20.08.25 om oppfølging av forenklet etterlevelsesk kontroll – finansreglement
- Vurdering av svar – KomRevNORD, 08.09.25

Sekretariatets forslag til vedtak:

Kontrollutvalget viser til nummerert revisorbrev nr.1 om forenklet etterlevelsesk kontroll av finansreglementet, datert 26.06.2024, og kontrollutvalgets oppfølging av saken, i sak 24/24 den 10. oktober 2024 og sak 3/24 den 19. mars 2025.

Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse per 20. august 2025 til orientering.

Kontrollutvalget tar revisorens vurdering datert 8. september 2025 til etterretning.

Kontrollutvalget forutsetter at kommunedirektøren retter opp manglene i finansreglementet, som påpekt i nummerert revisorbrev nr. 1. Kontrollutvalget forutsetter at kommunedirektøren utarbeider og fremmer nødvendige endringer i finansreglementet i samsvar med gjeldende lov og forskrifter.

Kontrollutvalget ber om tilbakemelding fra kommunedirektøren innen 15. januar 2026.

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget behandlet oppfølging av nummerert revisorbrev nr. 1 om forenklet etterlevelseskontroll av finansreglementet i sak 3/25 den 19. Mars 2025, med følgende vedtak:

Kontrollutvalget viser til nummerert revisorbrev nr.1 om forenklet etterlevelseskontroll av finansreglementet, datert 26.06.2024, og kontrollutvalgets behandling av sak 24/24, den 10. oktober 2024.

Kontrollutvalget tar til orientering kommunedirektørens redegjørelse per e- post dater 4. mars 2025.

Kontrollutvalget tar til orientering revisorens vurdering av kommunedirektørens svar, datert 13. mars 2025.

Kontrollutvalget forutsetter at kommunedirektøren retter opp manglene i finansreglementet, som påpekt i nummerert revisorbrev nr. 1. Kontrollutvalget forutsetter at kommunedirektøren utarbeider og fremmer nødvendige endringer i finansreglementet i samsvar med gjeldende lov og forskrifter. Kontrollutvalget ber om tilbakemelding fra kommunedirektøren innen 1. juli 2025.

Kommunedirektøren orienterte om at hun ville fremme sak om endring av finansreglementet for kommunestyret i junimøtet. Kontrollutvalget besluttet å utsette behandlingen av saken til etter dette, og satte frist for tilbakemelding til kontrollutvalget innen 1. juli 2025.

Sekretariatet har per e-post etterspurt svar fra kommunedirektøren den 18. august 2025.

Kommunedirektøren har svart i brev den 20. august 2025:

Det vises til kontrollutvalgets vedtak i sak 24/24, samt flere etterspørsler etter vår oppfølging av vedtaket.

Revidering av finansreglementet og rutiner for finans- og gjeldsforvaltning er ikke gjennomført.

Vi har hatt utfordringer med bemanningen og har ansatte en kontroller for å styrke Økonomitjenesten. Jeg har hatt samtale med ny kontroller og bedt henne ta tak i revidering av finansreglementet, samt gjennomgang og oppdatering av rutiner for finans- og gjeldsforvaltningen. Med bakgrunn i at hun er ny i sin stilling i kommunen, og trenger litt tid til å sette seg inn i ting, har jeg sagt at jeg vil ha finansreglement og rutiner klare til behandling i kommunestyret i desember 2025.

Før revidert finansreglement og oppdatert rutiner for finans- og gjeldsforvaltningen legges frem for kommunestyret, vil dokumentene oversendes til KomRev Nord for kvalitetssikring i henhold til krav i forskrift om garantier og finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner.

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

Dette er ikke den oppfølgingen vi ønsker å rapportere om, men den situasjonen kommunen er i pr i dag. Vi regner med å kunne gi en fullstendig tilbakemelding etter kommunestyremøte i desember 2025.

KomRev Nord skriver i sin vurdering av kommunens svar:

KomRev NORD tar kommunens svar til orientering, og avventer oversendelse av finansreglement med tilhørende rutiner fra kommunen.

Hvis kommunen skal ha dette behandlet i kommunestyre i desember 2025 må KomRev NORD motta dette til kvalitetskontroll i god tid før det.

Sekretariatets vurdering:

På bakgrunn av kommunedirektørens og revisorens tilbakemeldinger foreslår sekretariatet at kontrollutvalget gir en ny frist til kommunedirektøren for å oppdatere og rette opp mangler i finansreglementet. Kommunedirektøren signaliserer at oppdateringer i finansreglementet legges frem for behandling i kommunestyret i desember 2025. Behandlingen av saken utsettes til nødvendig dokumentasjon fra kommunedirektøren foreligger, samt at reglementet og rutiner er kvalitetssikret av revisor.

GUOVDAGEAINNU SUOHKAN

Kautokeino kommune

KONTROLLUTVALGSSEKRETARIATET I VEST-FINNMARK IKS/
OARJE-FINNMARKU SGO
DARKKISTANLAVDEGOTTECALLINGODDI
Postboks 80
0501 ALTA

Vår ref.:
2023/3343-52

Deres ref.:

Saksbehandler:
Karin Hætta
909 79 633

Dato:
20.08.2025

OPPFØLGING AV REVISORBREV 1 - FORENKLET ETTERLEVELSESKONTROLL - FINANSREGLEMENTET

Det vises til kontrollutvalgets vedtak i sak 24/24, samt flere etterspørsler etter vår oppfølging av vedtaket.

Revidering av finansreglementet og rutiner for finans- og gjeldsforvaltning er ikke gjennomført. Vi har hatt utfordringer med bemanningen og har ansatte en kontroller for å styrke økonomitjenesten.

Jeg har hatt samtale med ny kontroller og bedt henne ta tak i revidering av finansreglementet, samt gjennomgang og oppdatering av rutiner for finans- og gjeldsforvaltningen. Med bakgrunn i at hun er ny i sin stilling i kommunen, og trenger litt tid til å sette seg inn i ting, har jeg sagt at jeg vil ha finansreglement og rutiner klare til behandling i kommunestyret i desember 2025.

Før revidert finansreglement og oppdatert rutiner for finans- og gjeldsforvaltningen legges frem for kommunestyret, vil dokumentene oversendes til KomRev Nord for kvalitetssikring i henhold til krav i forskrift om garantier og finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner.

Dette er ikke den oppfølgingen vi ønsker å rapportere om, men den situasjonen kommunen er i pr i dag. Vi regner med å kunne gi en fullstendig tilbakemelding etter kommunestyremøte i desember 2025.

Med hilsen
Guovdageainnu suohkan – Kautokeino kommune

Karin Hætta
Suohkandirektevra / Kommunedirektør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevet signatur.

Postadresse:
Bredbuktnesveien 6
9522 Kautokeino
E-post: e-post@kautokeino.kommune.no

Telefon:
78 48 71 00
www.kautokeino.kommune.no

Bank:
4740 05 01129
Org.nr.
945 475 056

Til kontrollutvalget i Kautokeino kommune

Deres ref:

Vår ref:
025

Saksbehandler:

Inge Johannessen
ijo@komrevnord.no

Telefon:

91 60 60 59

Dato:

8.9.2025

VURDERING AV REVISJONSBREV NR. 1 – FORENKLET ETTERLEVELSESKONTROLL 2023 - KONTROLLUTVALGSSAK 24/24.

Vi viser til vårt revisjonsbrev datert 25.6.24, samt kommunens svar datert 20.8.25. Vi vil i dette brevet komme med vår vurdering av svar som er gitt av kommunen.

KomRev NORD tar kommunens svar til orientering, og avventer oversendelse av finansreglement med tilhørende rutiner fra kommunen.

Hvis kommunen skal ha dette behandlet i kommunestyre i desember 2025 må KomRev NORD motta dette til kvalitetskontroll i god tid før det.

Med hilsen

Inge Johannessen
Oppdragsansvarlig revisor

Kopi: Kommunedirektør Kautokeino kommune

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

SAKSFRAMLEGG

Dárkkistanlávdegoddi:	Guovdageainnu suohkan	Saksbehandler:	Anne Berit Bæhr
Kontrollutvalg:	Kautokeino kommune		
Møtedato:	16. september 2025	J.nr:	KUSEK02127

Sak 31/25

OPPDRAGSANSVARLIG REGNSKAPSREVISORS VURDERING AV UAVHENGIGHET - GUOVDAGEAINNU SUOHKAN / KAUTOKEINO KOMMUNE

Saksdokumenter:

- Vurdering av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet til Kautokeino kommune for regnskapsåret 2025 (vedlagt)

Sekretariatets forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar oppdragsansvarlig regnskapsrevisors egenvurdering av uavhengighet i forhold til Guovdageainnu suohkan/ Kautokeino kommune til orientering, og forutsetter at oppdragsansvarlig revisor oppfyller lov- og forskriftsbestemte krav om uavhengighet.

Saksopplysninger:

Som ledd i å sikre at revisor opptrer objektivt, og at omverdenen har tillit til revisors uttalelser, er det i kommuneloven § 24-4 stilt krav om at revisor er uavhengig av den enhet som revideres. Dette kravet er nærmere presisert i kapittel 3 i forskrift om kontrollutvalg og revisjon. I forskriftens § 19 framgår det at revisor løpende skal vurdere sin uavhengighet og at oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, skal gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

Det vises til vedlagte egenerklæring av 11.08.25 fra oppdragsansvarlig regnskapsrevisor Inge Johannessen.

Sekretariatet har i henhold til kommuneloven § 23-7 et selvstendig ansvar for å påse at de saker som behandles av kontrollutvalget er forsvarlig utredet. Sekretariatet har ikke kjennskap til forhold som gir grunnlag for å trekke i tvil oppdragsansvarlig revisors uavhengighet til Guovdageainnu suohkan/ Kautokeino kommune. Det legges til grunn at oppdragsansvarlig revisors har tatt hensyn til alle særskilte krav som stilles til uavhengighet i kommuneloven § 24-4 og kapittel 3 i forskrift om kontrollutvalg og revisjon.

Til
Kontrollutvalget i Kautokeino kommune

Deres ref:	Vår ref:	Saksbehandler:	Telefon:	Dato:
	023	Inge Johannessen ijo@komrevnord.no	91 60 60 59	11.08.2025

Vurdering av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet for Kautokeino kommune

Innledning

Ifølge kommuneloven § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha godandel. Nærmere krav til revisors uavhengighet følger av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16-19.

Kravene til uavhengighet og objektivitet gjelder for alle som utfører revisjon for kommunen, herunder regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Dette omfatter både oppdragsansvarlig revisor, medarbeidere på oppdraget og eventuelt andre som er engasjert på oppdraget.

KomRev NORD IKS har et kvalitetsstyringssystem i samsvar med internasjonal standard for kvalitetsstyring i revisjonsforetak (ISQM 1). Som en del av vår kvalitetsstyring vurderer vi risikoen for manglende etterlevelse av uavhengighetsreglene og andre relevante etiske krav. Risikovurderingen er grunnlag for utforming av retningslinjer og rutiner for å håndtere slike risikoer. Som en del av kvalitetsstyringssystemet innhenter vi årlig en dokumentert bekreftelse på etterlevelse av uavhengighetskrav fra alle ansatte og annet personale.

Ifølge kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Denne egenvurderingen følger nedenfor.

Oppdragsansvarlig revisors vurdering av uavhengighet

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Overordnet krav til uavhengighet (§ 16)	Undertegnede bekrefter at det ikke foreligger spesielle forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet.
Tilknytning til den reviderte virksomheten (§ 17)	Undertegnede har ikke selv eller nærstående som har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.
Stillinger i kommunen (§ 18 a)	Undertegnede har ikke stillinger eller verv i kommunen.
Stillinger i virksomhet (§ 18 b)	Undertegnede har ikke andre stillinger i en virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at KomRev NORD IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.
Medlem av styrende organer (§ 18 c)	Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at KomRev NORD IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.

Besøks-/postadresse	Avdelingskontor:	Telefon:	Organisasjonsnummer:
Sjøgt 3 9405 HARSTAD www.komrevnord.no	Alta, Bodø, Finnsnes, Hammerfest, Lakselv, Leknes, Narvik, Sortland, Svolvær og Tromsø post@komrevnord.no	77 04 14 00	986 574 689

TLP:GREEN

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Deltakelse eller funksjoner i annen virksomhet (§ 18 d)	Undertegnede deltar ikke i, eller har funksjoner i en annen virksomhet, som kan medføre at revisors interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisor.
Rådgivning eller andre tjenester (§ 18 e)	Før slike tjenester gjør undertegnede en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art med hensyn til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 18 e, utfører vi ikke tjenesten. Revisor vurderer hvert enkelt tilfelle særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Undertegnede er bevisst på at også slik veiledning må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Kautokeino kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver (§ 18 f)	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Kautokeino kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Fullmektig for den revisjonspliktige (§ 18 g)	Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for Kautokeino kommune.

Harstad 11. august 2025
KomRev NORD IKS

Inge Johannessen
Oppdragsansvarlig revisor

authority to sign	asemavaltuus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmitteckningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

SAKSFRAMLEGG

Dárkkistanlávdegoddi:	Guovdageainnu suohkan	Saksbehandler:	Anne Berit Bæhr
Kontrollutvalg:	Kautokeino kommune		
Møtedato:	16. september 2025	J.nr:	KUSEK02127

Sak 32/25

OPPDRAGSANSVARLIG FORVALTNINGSREVISORS VURDERING AV UAVHENGIGHET- GUOVDAGEAINNU SUOHKAN/KAUTOKEINO KOMMUNE

Saksdokumenter:

- Vurdering av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet til Kautokeino kommune for regnskaps (vedlagt)

Sekretariatets forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors egenvurdering av uavhengighet i forhold til Guovdageainnu suohkan/ Kautokeino kommune til orientering, og forutsetter at oppdragsansvarlig revisor oppfyller lov- og forskriftsbestemte krav om uavhengighet.

Saksopplysninger:

Som ledd i å sikre at revisor opptrer objektivt, og at omverdenen har tillit til revisors uttalelser, er det i kommuneloven § 24-4 stilt krav om at revisor er uavhengig av den enhet som revideres. Dette kravet er nærmere presisert i kapittel 3 i forskrift om kontrollutvalg og revisjon. I forskriftens § 19 framgår det at revisor løpende skal vurdere sin uavhengighet og at oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, skal gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

Det vises til vedlagte egenerklæring av 19. 08.25 fra oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Margrete Mjølhus Kleiven.

Sekretariatet har i henhold til kommuneloven § 23-7 et selvstendig ansvar for å påse at de saker som behandles av kontrollutvalget er forsvarlig utredet. Sekretariatet har ikke kjennskap til forhold som gir grunnlag for å trekke i tvil oppdragsansvarlig revisors uavhengighet til Guovdageainnu suohkan/ Kautokeino kommune. Det legges til grunn at oppdragsansvarlig revisors har tatt hensyn til alle særskilte krav som stilles til uavhengighet i kommuneloven § 24-4 og kapittel 3 i forskrift om kontrollutvalg og revisjon.

Til

Kontrollutvalget i Guovdageainnu suohkan - Kautokeino kommune

Deres ref:	Vår ref:	Saksbehandler: Margrete Mjølhus Kleiven mmk@komrevnord.no	Telefon: 901 38 721	Dato: 19.8.2025
-------------------	-----------------	--	-------------------------------	---------------------------

Vurdering av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors uavhengighet overfor Kautokeino kommune

Innledning

Ifølge kommuneloven § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha godandel. Nærmere krav til revisors uavhengighet ogandel følger av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16-19.

Kravene til uavhengighet og objektivitet gjelder for alle som utfører revisjon for kommunen, herunder regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Dette omfatter både oppdragsansvarlig revisor, medarbeidere på oppdraget og eventuelt andre som er engasjert på oppdraget.

KomRev NORD IKS har et kvalitetskontrollsystem i samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQM 1). Kvalitetskontrollsystemet omfatter dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering. Som en del av kvalitetskontrollsystemet har vi rutiner for å følge opp og sikre at revisjonsteamet har tilstrekkelig uavhengighet.

Ifølge kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Denne egenvurderingen følger nedenfor.

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors vurdering av uavhengighet

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Overordnet krav til uavhengighet (§ 16)	Undertegnede bekrefter at det ikke foreligger spesielle forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet.
Tilknytning til den reviderte virksomheten (§ 17)	Undertegnede har ikke selv eller nærstående som har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.
Stillinger i kommunen (§ 18 a)	Undertegnede har ikke stillinger eller verv i kommunen.
Stillinger i virksomhet (§ 18 b)	Undertegnede har ikke andre stillinger i en virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at KomRev NORD IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.
Medlem av styrende organer (§ 18 c)	Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at KomRev NORD IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Deltakelse eller funksjoner i annen virksomhet (§ 18 d)	Undertegnede deltar ikke i, eller har funksjoner i en annen virksomhet, som kan medføre at revisors interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisor.
Rådgivning eller andre tjenester (§ 18 e)	Før slike tjenester gjør undertegnede en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art med hensyn til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 18 e, utfører vi ikke tjenesten. Revisor vurderer hvert enkelt tilfelle særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Undertegnede er bevisst på at også slik veiledning må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Kautokeino kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver (§ 18 f)	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Kautokeino kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Fullmektig for den revisjonspliktige (§ 18 g)	Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for Kautokeino kommune.

Tromsø, 19.8.2025

Margrete Mjølhus Kleiven
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor
KomRev NORD IKS

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

SAKSFRAMLEGG

Dárkkistanlávdegoddi:	Guovdageainnu suohkan	Saksbehandler:	Anne Berit Bæhr
Kontrollutvalg:	Kautokeino kommune		
Møtedato:	16. september 2025	J.nr:	KUSEK02074

Sak 33/25

FORENKLET ETTERLEVELSESKONTROLL 2024 - GUOVDAGEAINNU SUOHKAN/ KAUTOKEINO KOMMUNE- REVISORS UTTAELSE

Saksdokumenter:

- Revisors attestasjonsuttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen – regnskapsåret 2024 (vedlagt)
- Revisors presentasjon av undersøkelsen

Sekretariatets forslag til vedtak:

Kontrollutvalget viser til revisors uttalelse av 30. juni 2025 om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen - regnskapsåret 2024.

Kontrollutvalget tar revisjonens uttalelse til orientering.

Kontrollutvalget har merket seg revisors konklusjon, hvor det fremgår at revisor, basert på de utførte handlingene og innhentede bevis, ikke kan konkludere med at kriteriene i anskaffelses forskriftens § 7-1 (3) om anskaffelsesprotokoll i det vesentlige er etterlevd for to av de fire undersøkte forholdene.

Saksopplysninger:

I ny kommunelov § 24-9 stilles det krav om at kommunens regnskapsrevisor skal se etter om kommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak. Dette kravet inngår implisitt også som en naturlig del av kontrollutvalgets påse-ansvar overfor revisjonen og kommuneforvaltningen.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering knyttet til forenklet etterlevelseskontroll for regnskapsåret 2024 for Guovdageainnu suohkan/ Kautokeino kommune ble behandlet av kontrollutvalget i møte 11. desember 2024. Det framgår av saksdokumentene at revisor har valgt å kontrollere offentlig anskaffelser.

Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen. Kontrollen er i kommuneloven benevnt som forenklet etterlevelseskonsroll. Revisor skal årlig, senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.

Kontrollutvalget v/ sekretariatet har mottatt en slik uttalelse fra kommunens revisor 30. juni 2025. I uttalelsen, som formelt har tittelen «Uavhengig revisors attestasjonsuttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen – regnskapsåret 2024», beskrives kontrollen slik:

Vi har kontrollert fire utvalgte anskaffelser mellom kr 100 000 og kr 1 300 000. De kjøp som er kontrollert følgende:

- 1. Ansvar 6700 bygningsdrift - malearbeider på Balga barnehage juli 2024.*
- 2. Ansvar 6920 naturforvaltning – Løypestikking.*
- 3. Ansvar 6810 kommunale veier og parkeringsplasser – prosjekt 568103 Forlengelse av gateløype langs Galaniitluodda KST 32/24.*
- 4. Ansvar 3320 Informasjonsteknologi og EDB – prosjekt 533201 iPader og PC til skoleklasser KST 2/23.*

Våre kontroller omfatter perioden 1.1.2024-

1.12.2024.

Kriterier er hentet fra:

- Lov om offentlige anskaffelser begrenset til § 4, samt forskriftens § 7-1 (3) og § 1-1.*

Revisor har følgende konklusjon på den gjennomførte kontrollen:

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis kan vi ikke konkludere med at de ovennevnte kriteriene i forskriftens § 7-1 (3) i det alt vesentligste er etterlevd for to av de fire undersøkte forholdene som nevnt over her.

For de to andre undersøkte kjøpene, og de øvrige kontrollerte kriteriene på samtlige kjøp er vi ikke blitt oppmerksomme på noe som gir oss grunn til å tro at Kautokeino kommune ikke i det alt vesentlige har etterlevd regelverket i lov om offentlige anskaffelser med tilhørende forskrift.

Til kontrollutvalget i
Kautokeino kommune

UAVHENGIG REVISORS ATTESTASJONSUTTAELSE OM ETTERLEVELSE AV KOMMUNENS REGLER OM TILSKUDDSFORVALTNING

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Kautokeino kommunes etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på følgende områder:

Kontroll av etterlevelse av regelverket i lov om offentlige anskaffelser med tilhørende forskrift, hvor vi for et utvalg anskaffelser ser om:

- Anskaffelsene er gjennomført i tråd med konkurranseprinsippet som følges av lovens § 4, samt forskriftens § 1-1.
- Dokumentasjonsplikten er oppfylt ved at det er utarbeidet anskaffelsesprotokoll i tråd med forskriftens § 7-1.

Vi har kontrollert fire utvalgte anskaffelser mellom kr 100 000 og kr 1 300 000. De kjøp som er kontrollert følgende:

1. Ansvar 6700 bygningsdrift - malearbeider på Balga barnehage juli 2024.
2. Ansvar 6920 naturforvaltning – Løypestikking.
3. Ansvar 6810 kommunale veier og parkeringsplasser – prosjekt 568103 Forlengelse av gatelyssløyfe langs Galaniitoluodda KST 32/24.
4. Ansvar 3320 Informasjonsteknologi og EDB – prosjekt 533201 iPader og PC til skoleklasser KST 2/23.

Våre kontroller omfatter perioden 1.1.2024 – 31.12.2024.

Kriterier er hentet fra:

- Lov om offentlige anskaffelser begrenset til § 4, samt forskriftens § 7-1 (3) og § 1-1.

Ledelsens ansvar for etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen

Kommunedirektøren er ansvarlig for å etablere administrative rutiner som sørger for at økonomiforvaltningen utøves i tråd med bestemmelser og vedtak, og at økonomiforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll.

Vår uavhengighet og kvalitetskontroll

Vi har utført oppdraget i samsvar med etiske retningslinjer for revisjonsselskapet, som inneholder uavhengighetskrav og andre krav basert på grunnleggende prinsipper om integritet, objektivitet, faglig kompetanse og tilbørlig aktsomhet, fortrolighet og profesjonell opptreden.

I samsvar med internasjonal standard for kvalitetsstyring (ISQM) 1 Kvalitetsstyring for revisjonsforetak som utfører revisjon eller forenklet revisorkontroll av regnskaper, eller andre attestasjonsoppdrag eller beslektede tjenester har KomRev NORD IKS et omfattende kvalitetsstyringssystem, herunder dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering.

Våre oppgaver og plikter

Vår oppgave er å avgi en uttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på grunnlag av bevisene vi har hentet inn. Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet i samsvar med kommunelovens regler og RSK 301 Forenklet etterlevelseskontroll med

Besøks-/postadresse	Avdelingskontor:	Telefon:	Organisasjonsnummer:
Sjøgt 3 9405 HARSTAD www.komrevnord.no	Alta, Bodø, Finnsnes, Hammerfest, Lakselv, Leknes, Narvik, Sortland, Svolvær og Tromsø post@komrevnord.no	77 04 14 00	986 574 689

økonomiforvaltningen. Standarden krever at vi planlegger og gjennomfører oppdraget for å oppnå moderat sikkerhet for hvorvidt det foreligger vesentlige feil eller mangler ved etterlevelse av bestemmelser og vedtak i kommunens økonomiforvaltning på det området vi har foretatt forenklet etterlevelseskontroll.

Vi baserer oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering som er lagt frem for kontrollutvalget.

Utføring av et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet i henhold til RSK 301, innebærer å utføre handlinger for å innhente bevis for at bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen etterleves. Typen, tidspunktet for og omfanget av de valgte handlingene er gjenstand for revisors skjønn. Moderat sikkerhet har klart lavere sikkerhetsgrad enn betryggende sikkerhet, og vi gir derfor ikke uttrykk for samme nivå av sikkerhet som i en revisjonsberetning.

Vi mener at vi har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig bevis som grunnlag for vår konklusjon.

Grunnlag for konklusjon med forbehold

For følgende to av de fire undersøkte forholdene er ikke kriteriene i forskriftens § 7-1 (3) for anskaffelsesprotokoll i det alt vesentligste etterlevd:

1. Ansvar 6810 kommunale veier og parkeringsplasser – prosjekt 568103 Forlengelse av gatelyssløyfe langs Galaniitoluodda KST 32/24
2. Ansvar 3320 Informasjonsteknologi og EDB – prosjekt 533201 iPader og PC til skoleklasser KST 2/23

Konklusjon med forbehold

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis kan vi ikke konkludere med at de ovennevnte kriteriene i forskriftens § 7-1 (3) i det alt vesentligste er etterlevd for to av de fire undersøkte forholdene som nevnt over her.

For de to andre undersøkte kjøpene, og de øvrige kontrollerte kriteriene på samtlige kjøp er vi ikke blitt oppmerksomme på noe som gir oss grunn til å tro at Kautokeino kommune ikke i det alt vesentlige har etterlevd regelverket i lov om offentlige anskaffelser med tilhørende forskrift.

Denne uttalelsen er utelukkende utarbeidet for å gi kontrollutvalget et bedre grunnlag for å ivareta sitt påse-ansvar med økonomiforvaltningen og til Kautokeino kommunes informasjon, og er ikke nødvendigvis egnet til andre formål.

Harstad 30. juni 2025

Inge Johannessen
Oppdragsansvarlig revisor

This documents contains 2 pages before this page

Tämä asiakirja sisältää 2 sivua ennen tätä sivua

Detta dokument innehåller 2 sidor före denna sida

Dokumentet inneholder 2 sider før denne siden

Dette dokument indeholder 2 sider før denne side

Forenklet etterlevelseskontroll 2024

Resultat av utført kontroll - Kautokeino
kommune

Vi skaper trygghet

Forenklet etterlevelseskontroll

Etterlevelse av anskaffelsesregelverket innenfor kjøp av varer og tjenester mellom kr 100 000 – 1 300 000 ekskl mva.

Området er valgt ut basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering, jf. orientering gitt i KU sak 32/24.

Formål ved kontrollen:

- Formålet med kontrollen er å påse at kommunen, for de kontrollerte anskaffelsene, har etterlevd grunnleggende anskaffelsesprinsipper samt har utarbeidet anskaffelsesprotokoller.

Vurderingskriteriene er hentet fra:

- Lov om offentlig anskaffelser § 4 (grunnleggende prinsipper)
 - Oppdragsgiveren skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarehet og forholdsmessighet.
- Forskrift om offentlige anskaffelser (anskaffelsesforskriften) § 1-1 og § 7-1 (3) (dokumentasjonsplikt)
 - Forskriften gjelder når oppdragsgivere som nevnt i § 1-2 inngår vare-, tjeneste- eller bygge- og anleggskontrakter, eller gjennomfører plan- og designkonkurranser, med en anslått verdi som er lik eller overstiger 100 000 kroner ekskl. mva.
 - Vesentlige forhold for gjennomføringen av anskaffelsen skal nedtegnes eller samles i en protokoll.

Forenklet etterlevelseskonsroll forts.

Utførte konsroller:

Vi har konsrollert følgende anskaffelser mellom kr 100 000 – 1 300 000:

1. Ansvar 6700 byggningsdrift - malearbeider på Balga barnehage juli 2024
2. Ansvar 6920 naturforvaltning – Løypestikking
3. Ansvar 6810 kommunale veier og parkeringsplasser – prosjekt 568103 Forlengelse av gatelyssløyfe langs Galaniitoluodda KST 32/24
4. Ansvar 3320 Informasjonsteknologi og EDB – prosjekt 533201 iPader og PC til skoleklasser KST 2/23

Resultat av konsroller:

For følgende to av de fire undersøkte forholdene er ikke kriteriene i forskriftens § 7-1(3) for anskaffelsesprotokoll i det alt vesentligste etterlevd:

- Ansvar 6810 kommunale veier og parkeringsplasser – prosjekt 568103 Forlengelse av gatelyssløyfe langs Galaniitoluodda KST 32/24
- Ansvar 3320 Informasjonsteknologi og EDB – prosjekt 533201 iPader og PC til skoleklasser KST 2/23

Forenklet etterlevelseskonsroll forts.

Kommunikasjon med kommunedirektør:

- Ledelsen har kommentert våre funn slik dette fremkommer i oversendelsesbrevet.
- I konklusjonen fremgår det at kommunen ikke har etterlevd bestemmelsen i forskriftens § 7-1 (3) for føring av anskaffelsesprotokoll for anskaffelsene 1,3 og 4.
- Når det gjelder anskaffelse 1 som er malearbeider på Bálga barnehage, så har kommunen en rammeavtale med Nemotec. Denne rammeavtalen er inngått i henhold til regelverk for offentlig anskaffelser, og der foreligger en anskaffelsesprotokoll på dette. I dette konkrete tilfellet er det tatt utgangspunkt i rammeavtalen og bestilt malearbeid, som et avrop på rammeavtalen. Vi har derfor ikke en anskaffelsesprotokoll på dette enkelte oppdraget som hører til rammeavtalen.
- De andre to tar vi til etterretning og vil se på interne rutiner og dokumentasjon av utførte oppgaver.

Forenklet etterlevelsesk kontroll forts.

Konklusjon med forbehold:

- Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis kan vi ikke konkludere med at de ovennevnte kriteriene i forskriftens § 7-1 (3) i det alt vesentligste er etterlevd for to av de fire undersøkte forholdene som nevnt over her.
- For de to andre undersøkte kjøpene, og de øvrige kontrollerte kriteriene på samtlige kjøp har vi ikke blitt oppmerksomme på noe som gir oss grunn til å tro at Kautokeino kommune ikke i det alt vesentlige har etterlevd bestemmelsene i bestemmelsene i lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

Revisjonsbrev nr. 4 omtaler disse forholdene.

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

SAKSFRAMLEGG

Dárkkistanlávdegoddi:	Guovdageainnu suohkan	Saksbehandler:	Anne Berit Bæhr
Kontrollutvalg:	Kautokeino kommune		
Møtedato:	16. september 2025	J.nr:	KUSEK02075

Sak 34/25

NUMMERERT REVISORBREV NR. 4- FORENKLET ETTERLEVELSESKONTROLL 2024-GUOVDAEAINNU SUOHKAN /KAUTOKEINO KOMMUNE

Saksdokumenter:

- Nummerert brev nr.4 fra kommunens revisor, datert 30. Juni 2025.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar nummerert brev nr. 4 fra revisor, datert 30. Juni 2025 til orientering.

Kontrollutvalget ser alvorlig på at Guovdageainnu suohkan/Kautokeino kommune ikke har etterlevd kriteriene i anskaffelsesforskriftens § 7-1 (3) om anskaffelsesprotokoll i to av fire undersøkte forholdene.

Kontrollutvalget forventer at kommunedirektøren iverksetter nødvendige tiltak for å forbedre og implementere rutiner på området. Utvalget ber om at kommunedirektøren innen 1. november 2025 oversender en skriftlig redegjørelse for hvilke tiltak som er gjennomført eller planlagt.

Videre forutsetter kontrollutvalget at revisjonen følger opp forholdet og rapporterer tilbake til utvalget i tråd med kommunelovens bestemmelser.

Kontrollutvalget vedtar å rapportere det påpekte forholdet til kommunestyret.

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget har mottatt nummert brev nr. 4 fra revisor etter gjennomført forenklet etterlevelseskonskontroll i 2024. Revisor uttaler følgende i nummerert brev nr. :

For følgende to av de fire undersøkte forholdene er ikke kriteriene i forskriftens § 7-1(3) for anskaffelsesprotokoll i det alt vesentligste etterlevd:

- 1. Ansvar 6810 kommunale veier og parkeringsplasser – prosjekt 568103 Forlengelse av gatetylssløyfe langs Galaniitoluodda KST 32/24*
- 2. Ansvar 3320 Informasjonsteknologi og EDB – prosjekt 533201 iPader og PC til skoleklasser KST 2/23*

For de to andre undersøkte kjøpene, og de øvrige kontrollerte kriteriene på samtlige kjøp har vi ikke blitt oppmerksomme på noe som gir oss grunn til å tro at Kautokeino kommune ikke i det alt vesentlige har etterlevd bestemmelsene i lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

Sekretariatets vurdering:

I kommuneloven § 24-7 framgår det at revisor skal gi skriftlige meldinger (nummererte brev) til kontrollutvalget med kopi til kommunedirektøren i følgende tilfeller:

- vesentlige feil som kan føre til at årsregnskapet ikke gir riktig informasjon
- vesentlige mangler ved registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger
- vesentlige mangler ved den økonomiske internkontrollen
- manglende eller mangelfull redegjørelse i årsberetningen for vesentlige budsjettavvik
- enhver mislighet
- hvorfor han eller hun ikke har skrevet under på oppgaver som kommunen eller fylkeskommunen skal sende til offentlige myndigheter, og som revisor etter lov eller forskrift skal bekrefte
- hvorfor han eller hun sier fra seg revisjonsoppdraget.

Revisor har altså en plikt til å ta opp diverse vesentlige forhold med mer i «nummererte brev». Slike brev inneholder informasjon som revisor mener det er nødvendig å informere kontrollutvalget om.

Det er anbefalt at kontrollutvalget behandler nummererte brev som egen sak.

Normalt vil det være kommunedirektøren som har ansvaret for å rette opp eller følge opp de feil og mangler mm. som revisor har tatt opp brevet. Hvem som har slikt ansvar, vil normalt framgå av revisor sitt brev.

Kontrollutvalget skal se til at de forholdene revisor har tatt opp i nummererte brev, blir rettet eller fulgt opp.

Revisor peker på følgende forhold i nummert brev nr. 4:

For følgende to av de fire undersøkte forholdene er ikke kriteriene i forskriftens § 7-1(3) for anskaffelsesprotokoll i det alt vesentligste etterlevd:

- 1. Ansvar 6810 kommunale veier og parkeringsplasser – prosjekt 568103 Forlengelse av gatetylssløyfe langs Galaniitoluodda KST 32/24*

*2. Ansvar 3320 Informasjonsteknologi og EDB – prosjekt 533201 iPader og PC til skoleklasser
KST 2/23*

For de to andre undersøkte kjøpene, og de øvrige kontrollerte kriteriene på samtlige kjøp har vi ikke blitt oppmerksomme på noe som gir oss grunn til å tro at Kautokeino kommune ikke i det alt vesentlige har etterlevd alt vesentlige har etterlevd bestemmelsene i lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

Sekretariatet tilrår at kontrollutvalget i vedtak gir uttrykk for at utvalget ser alvorlig på de opplysninger som framkommer i dette nummererte brevet. Revisor og kommunedirektør inviteres til kontrollutvalgets møte for å orientere om saken. Det legges videre til grunn at forslag til vedtak justeres i møtet dersom det i kontrollutvalgets møte fremkommer supplerende opplysninger ved orienteringer/presentasjon som aktualiserer dette.

Kontrollutvalget forventer at kommunedirektøren iverksetter nødvendige tiltak for å forbedre og implementere rutiner på området. Utvalget ber om at kommunedirektøren innen 1. november 2025 oversender en skriftlig redegjørelse for hvilke tiltak som er gjennomført eller planlagt.

Videre forutsetter kontrollutvalget at revisjonen følger opp forholdet og rapporterer tilbake til utvalget i tråd med kommunelovens bestemmelser.

Kontrollutvalget har et særskilt ansvar for det blir ført kontroll med økonomiforvaltningen, det vil si kontroll med at forvaltningen er i samsvar med lover og forskrifter og kommunens egne reglement og vedtak. Det vises i den sammenheng til kommuneloven § 24-7 fjerde ledd der det heter at revisor årlig skal gi en skriftlig oppsummering til kontrollutvalget om forhold som er tatt opp etter første ledd, men som ikke er rettet opp eller som ikke er tilstrekkelig fulgt opp.

Sekretariatet tilrår at kontrollutvalget vedtar å rapportere de påpekte forhold til kommunestyret.

Til
Kontrollutvalget i Kautokeino kommune

Deres ref:	Vår ref:	Saksbehandler:	Telefon:	Dato:
	022	Inge Johannessen ijo@komrevnord.no	91 60 60 59	30.6.2025

REVISJONSBREV NR. 4 – FORENKLET ETTERLEVELSESKONTROLL 2024

Vi har kontrollert Kautokeino kommunes etterlevelse av regelverket i lov om offentlige anskaffelser med tilhørende forskrift

Følgende vurderingskriterier ble lagt til grunn:

- Anskaffelsene er gjennomført i tråd med konkurranseprinsippet som følges av lovens § 4, samt forskriftens § 1-1.
- Dokumentasjonplikten er oppfylt ved at det er utarbeidet anskaffelsesprotokoll i tråd med forskriftens § 7-1

Vi har kontrollert fire utvalgte anskaffelser mellom kr 100 000 og kr 1 300 000. De kjøp som er kontrollert følgende:

1. Ansvar 6700 bygningsdrift - malearbeider på Balga barnehage juli 2024
2. Ansvar 6920 naturforvaltning – Løypestikking
3. Ansvar 6810 kommunale veier og parkeringsplasser – prosjekt 568103 Forlengelse av gatelyssløyfe langs Galaniitoluodda KST 32/24
4. Ansvar 3320 Informasjonsteknologi og EDB – prosjekt 533201 iPader og PC til skoleklasser KST 2/23

Våre funn

Kontroller er gjennomført gjennom innhenting av relevant dokumentasjon for fire anskaffelser mellom kr 100 000 og kr 1 300 000

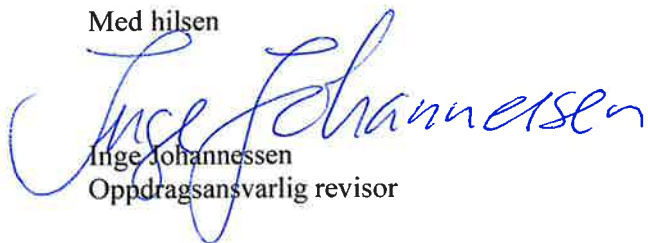
På bakgrunn av de utførte kontrollene, samt kommunens tilbakemelding, har vi gitt følgende konklusjon med forbehold.

For følgende to av de fire undersøkte forholdene er ikke kriteriene i forskriftens § 7-1(3) for anskaffelsesprotokoll i det alt vesentligste etterlevd:

1. Ansvar 6810 kommunale veier og parkeringsplasser – prosjekt 568103 Forlengelse av gatelyssløyfe langs Galaniitoluodda KST 32/24
2. Ansvar 3320 Informasjonsteknologi og EDB – prosjekt 533201 iPader og PC til skoleklasser KST 2/23

For de to andre undersøkte kjøpene, og de øvrige kontrollerte kriteriene på samtlige kjøp har vi ikke blitt oppmerksomme på noe som gir oss grunn til å tro at Kautokeino kommune ikke i det alt vesentlige har etterlevd bestemmelsene i bestemmelsene i lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

Med hilsen

Inge Johannessen
Oppdragsansvarlig revisor

Kopi: Kommunedirektør i Kautokeino kommune

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

SAKSFRAMLEGG

Dárkkistanlávdegoddi:	Guovdageainnu suohkan	Saksbehandler:	Anne Berit Bæhr
Kontrollutvalg:	Kautokeino kommune		
Møtedato:	16. september 2025	J.nr:	KUSEK02015

Sak 35/25

OPPFØLGING AV GJENNOMFØRT FORVALTNINGSREVISJON ANSKAFFELSER, INNKJØP OG KONTRAKTSOPPFØLGING

Saksdokumenter:

1. Oppfølgingsbrev fra Kusek IKS til kommunene datert 1. juli .2025
2. Svarbrev fra kommunen datert 28.08.2025

Sekretariatets forslag til vedtak/innstilling:

1. Kontrollutvalget tar kommunedirektørens skriftlige redegjørelse vedrørende oppfølging av kommunestyrets vedtak 59/22 i tilknytning til forvaltningsrevisjonsrapport «anskaffelser, innkjøp og kontraktsoppfølging» til orientering.

Kontrollutvalget har merket seg at kommunestyrets vedtak i sak 59/22 så langt bare er delvis fulgt opp av administrasjonen, og at oppfølgingen fortsatt ikke er på et tilfredsstillende nivå i henhold til bestemmelsene i lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Dette gjelder særlig implementering og etterlevelse av interne rutiner knyttet til dokumentasjon og anskaffelsesprotokoll.

2. Kommunestyret viser til kontrollutvalgets oversendelse av sak 35/25
Oppfølging av gjennomført forvaltningsrevisjonsprosjekt – «Anskaffelser, innkjøp og kontraktsoppfølging», jf. kommunestyrets vedtak i sak 59/22.

Kommunestyret har merket seg at vedtak 59/22 så langt bare er delvis fulgt opp av administrasjonen, og at oppfølgingen fortsatt ikke er på et tilfredsstillende nivå i henhold til bestemmelsene i lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Dette gjelder særlig implementering og etterlevelse av interne rutiner knyttet til dokumentasjon og anskaffelsesprotokoll.

Kommunestyret ber kommunedirektøren iverksette nødvendige tiltak for å etablere et system som fullt ut sikrer etterlevelse av gjeldende bestemmelser i lov og forskrift om offentlige anskaffelser, i henhold til kommunestyrets vedtak i sak 59/22.

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget skal i henhold til forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5 påse at kommunestyrets vedtak i tilknytning til behandling av rapporter fra forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll følges opp.

På vegne av kontrollutvalget sendte sekretariatet den 1. juli 2025 brev (se vedlegg) til kommunedirektøren hvor det blir bedt om en skriftlig orientering om hva som er gjort i forhold til kommunestyrets vedtak 15/2022

Kommunedirektøren har i svarbrev datert 28. august 2025 (se vedlegg) gitt en orientering om status i forhold til punktene i kommunestyrets vedtak som vist nedenfor:

Vi viser til deres brev datert 01.07.2025, hvor det bes om tilbakemelding på oppfølgingen av kontrollutvalgets anbefaling og kommunestyrets vedtak vedrørende rutiner for anskaffelser, innkjøp og kontraktsoppfølging.

Kautokeino kommune har utarbeidet og iverksatt rutiner for offentlige anskaffelser, som dekker både kjøp innenfor eksisterende rammeavtaler og anskaffelser uten avtalegrunnlag. I tillegg er det etablert en egen rutine for kontraktsoppfølging, som skal sikre god styring og kontroll i hele anskaffelsesprosessen – fra behovsavklaring til oppfølging av leveranser.

*Rutinene er formidlet til kommunens ledere, som har ansvar for videre distribusjon til virksomhetsledere og ansatte med attesteringsmyndighet. Dokumentene er lagret i en felles mappe hvor alle relevante ansatte har tilgang. I løpet av høsten vil rutinene bli publisert i kommunens internkontrollsystem **Compilo**, dette gjør rutinene lettere tilgjengelige og integrert i det systematiske kvalitetsarbeidet.*

Kommunen vil fortløpende følge opp at rutinene etterleves og oppdateres ved behov, i tråd med gjeldende regelverk og anbefalinger fra revisjon og kontrollutvalg.

I svaret fra kommunen følger følgende dokumenter vedlagt:

- *Internkontrollrutine- offentlige anskaffelser utenfor avtaler – godkjent 25.7.2025*
- *Internkontrollrutine – offentlige anskaffelser ved inngåtte avtaler – godkjent 27.3.2023*
- *Rutiner for oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår, godkjent 29.4.2024*

Kommunerevisjon (VEFIK IKS gjennomførte i 2022 på vegne av kontrollutvalget forvaltningsrevisjonsprosjekt i Kautokeino kommune - «anskaffelser, innkjøp og kontraktsoppfølging»).

Formål med prosjektet:

I rapporten framgår det at formålet med undersøkelsen har vært å avdekke eventuelle lovbrudd, avvik, svakheter og mangler, samt forbedringsmuligheter knyttet til kommunens innkjøp, anskaffelser og kontraktsoppfølging.

Undersøkelsen hadde følgende problemstillinger, funn og konklusjoner:

Undersøkelsen hadde følgende problemstillinger:

Er utvalgte anskaffelser/innkjøp inntil kr 100.000 gjort i tråd med kommunens innkjøpspolitiske retningslinjer?

Er utvalgte anskaffelser/innkjøp over kr 100.000 gjort i tråd med kommunens innkjøpspolitiske retningslinjer og reglene om offentlige anskaffelser?

Blir utvalgte avtaler/rammeavtaler etterlevd av kommunen?

Revisjonen har gjennomgått Kautokeino kommunes praksis knyttet til offentlige anskaffelser, og funnet flere vesentlige mangler og brudd på regelverk og interne retningslinjer.

De viktigste funnene er:

- Manglende nedtegning og arkivering av dokumentasjon fra anskaffelsesprosessen.
- Brudd på grunnleggende krav om konkurranse og etterprøvbarehet i flere anskaffelser, særlig ved anskaffelser over og under 100 000 kroner.
- Vanskeligheter med å etterprøve innkjøp på grunn av manglende dokumentasjon, blant annet ved store innkjøp som medisiner for over 1,3 millioner kroner.
- Manglende dokumentasjon knyttet til leasingavtaler, inkludert ubegrunnet forlengelse av avtaler.

- Kommunen følger derimot i all hovedsak rammeavtalene for innkjøp av matvarer og kontorrekvisita.

Revisjonen konkluderte med at kommunens anskaffelsesrutiner har betydelige svakheter, spesielt med tanke på dokumentasjon, konkurranse og etterprøvbarhet, noe som kan svekke tilliten til forvaltningen og gjøre kontroll vanskelig.

Kontrollutvalgets vedtak:

Kontrollutvalget behandlet rapporten i møte den 30.september 2022 (sak nr.15/22) og følgende vedtak ble fattet:

Kontrollutvalget viser til rapporten «Anskaffelser, innkjøp og kontraktsoppfølging» utarbeidet av Vest-Finnmark kommunerevisjon IKS. Kontrollutvalget tar opplysningene og konklusjonen i rapporten til orientering.

Kontrollutvalget oversender rapporten til kommunestyret med følgende innstilling:

Kommunestyret viser til forvaltningsrevisjonsrapport «Anskaffelser, innkjøp og kontraktsoppfølging». Kommunestyret tar opplysningene og konklusjonene i rapporten til orientering og slutter seg til anbefalingene som gis i den.

Kommunestyret ber kommunedirektøren sørge for oppfølging av rapportens anbefalinger med bakgrunn i de funn som er gjort i undersøkelsen, herunder

- *Gjennomfører konkurranse og dokumenterer anskaffelsesprosessene i tråd med kommunens innkjøpspolitiske retningslinjer og regelverket for offentlige anskaffelser*
- *Arkiverer dokumentasjon knyttet til anskaffelsesprosessene i kommunens arkiv i tråd med kommunens innkjøpspolitiske retningslinjer*

Kommunestyrets vedtak:

Kommunestyret behandlet rapporten i møte den 15. desember 2022 (sak nr. 59/22) og følgende vedtak ble fattet:

Kommunestyret viser til forvaltningsrevisjonsrapport «Anskaffelser, innkjøp og kontraktsoppfølging». Kommunestyret tar opplysningene og konklusjonene i rapporten til orientering og slutter seg til anbefalingene som gis i den.

Kommunestyret ber kommunedirektøren sørge for oppfølging av rapportens anbefalinger med bakgrunn i de funn som er gjort i undersøkelsen, herunder

- *Gjennomfører konkurranse og dokumenterer anskaffelsesprosessene i tråd med kommunens innkjøpspolitiske retningslinjer og regelverket for offentlige anskaffelser.*

• *Arkiverer dokumentasjon knyttet til anskaffelsesprosessene i kommunens arkiv i tråd med kommunens innkjøpspolitiske retningslinjer*

Suohkanstivra oaidná duodalašvuoda suohkanrevišuvnna cuiggodemiid ja dáhttu suohkana hálddahusa váldit vuhtii cuiggodemiid ja buoridit bargodábiid gávppašemiid oktavuodas.

Enstemmig.

Sekretariatets vurdering

Ut fra kommunedirektørens redegjørelse og den forenklede etterlevelseskontrollen som revisor har gjennomført for regnskapsåret 2024 (jf. sak 33/25), konstaterer sekretariatet at det ennå ikke er etablert et system som fullt ut er i tråd med kommunestyrets vedtak. Vedtaket er så langt bare delvis fulgt opp av administrasjonen.

Sekretariatet vurderer det slik at kontrollutvalget bør gjøre kommunestyret oppmerksom på dette forholdet. Videre bør kontrollutvalget i sin innstilling til kommunestyret be kommunedirektøren om å iverksette nødvendige tiltak for å etablere et system som fullt ut er i samsvar med bestemmelsene i lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Dette gjelder særlig implementering og etterlevelse av godkjente interne rutiner spesielt i forhold til dokumentasjon og anskaffelsesprotokoll.

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

Saksbehandler	Vår ref.	Deres ref.	Dato
Anne Berit Bæhr	KUSEK02015		01.07.2025

OPPFØLGING AV FORVALTNINGSREVISJON AV ANSKAFFELSER, INNKJØP OG KONTRAKTSOPPFØLGING - KAUTOKEINO KOMMUNE(2022)

I henhold til planen for forvaltningsrevisjoner/eierskapskontroll 2021- 2024, vedtatt av kommunestyret i Kautokeino den 17. desember 2020 (sak 86/26), har kontrollutvalget gjennomført en forvaltningsrevisjon av anskaffelser, innkjøp og kontraktoppfølging.

Kommunerevisjonen (Vefik IKS) gjennomførte revisjonsprosjektet i 2022, etter vedtak i kontrollutvalget den 3. juni 2021 (sak 13/21) om oppstart av revisjonen.

Rapporten fra forvaltningsrevisjonen/eierskapskontroll ble behandlet av kommunestyret i Kautokeino kommune den 15. desember 2022 (PS 59/22).

I rapporten framgår det at formålet med undersøkelsen har vært å avdekke eventuelle lovbrudd, avvik, svakheter og mangler, samt forbedringsmuligheter knyttet til kommunens innkjøp, anskaffelser og kontraktoppfølging.

Undersøkelsens problemstillinger, funn og konklusjoner:

Undersøkelsen hadde følgende problemstillinger:

Er utvalgte anskaffelser/innkjøp inntil kr 100.000 gjort i tråd med kommunens innkjøpspolitiske retningslinjer?

Er utvalgte anskaffelser/innkjøp over kr 100.000 gjort i tråd med kommunens innkjøpspolitiske retningslinjer og reglene om offentlige anskaffelser?

Blir utvalgte avtaler/rammeavtaler etterlevd av kommunen?

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

Revisjonen har gjennomgått Kautokeino kommunes praksis knyttet til offentlige anskaffelser, og funnet flere vesentlige mangler og brudd på regelverk og interne retningslinjer.

De viktigste funnene er:

- Manglende nedtegning og arkivering av dokumentasjon fra anskaffelsesprosessen.
- Brudd på grunnleggende krav om konkurranse og etterprøvbarehet i flere anskaffelser, særlig ved anskaffelser over og under 100 000 kroner.
- Vanskeligheter med å etterprøve innkjøp på grunn av manglende dokumentasjon, blant annet ved store innkjøp som medisiner for over 1,3 millioner kroner.
- Manglende dokumentasjon knyttet til leasingavtaler, inkludert ubegrunnet forlengelse av avtaler.
- Kommunen følger derimot i all hovedsak rammeavtalene for innkjøp av matvarer og kontorrekvisita.

Kommunens anskaffelsesrutiner har betydelige svakheter, spesielt med tanke på dokumentasjon, konkurranse og etterprøvbarehet, noe som kan svekke tilliten til forvaltningen og gjøre kontroll vanskelig.

På bakgrunn av de funn som er gjort i denne undersøkelsen anbefaler revisjonen at Kautokeino kommune iverksetter følgende tiltak:

- Gjennomfører konkurranse og dokumenterer anskaffelsesprosessene i tråd med kommunens innkjøpspolitiske retningslinjer og regelverket for offentlige anskaffelser
- Arkiverer dokumentasjon knyttet til anskaffelsesprosessene i kommunens arkiv i tråd med kommunens innkjøpspolitiske retningslinjer

Kontrollutvalgets vedtak:

Kontrollutvalget behandlet rapporten i møte den 30. september 2022 (sak nr.15/22) og følgende vedtak ble fattet:

Kontrollutvalget viser til rapporten «Anskaffelser, innkjøp og kontraktsoppfølging» utarbeidet av Vest-Finnmark kommunerevisjon IKS. Kontrollutvalget tar opplysningene og konklusjonen i rapporten til orientering.

Kontrollutvalget oversender rapporten til kommunestyret med følgende innstilling:

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

Kommunestyret viser til forvaltningsrevisjonsrapport «Anskaffelser, innkjøp og kontraktsoppfølging». Kommunestyret tar opplysningene og konklusjonene i rapporten til orientering og slutter seg til anbefalingene som gis i den.

Kommunestyret ber kommunedirektøren sørge for oppfølging av rapportens anbefalinger med bakgrunn i de funn som er gjort i undersøkelsen, herunder

- Gjennomfører konkurranse og dokumenterer anskaffelsesprosessene i tråd med kommunens innkjøpspolitiske retningslinjer og regelverket for offentlige anskaffelser*
- Arkiverer dokumentasjon knyttet til anskaffelsesprosessene i kommunens arkiv i tråd med kommunens innkjøpspolitiske retningslinjer*

Kommunestyrets vedtak:

Kommunestyret behandlet rapporten i møte den 15. desember 2022 (sak nr. 59/22) og følgende vedtak ble fattet:

Kommunestyret viser til forvaltningsrevisjonsrapport «Anskaffelser, innkjøp og kontraktsoppfølging». Kommunestyret tar opplysningene og konklusjonene i rapporten til orientering og slutter seg til anbefalingene som gis i den.

Kommunestyret ber kommunedirektøren sørge for oppfølging av rapportens anbefalinger med bakgrunn i de funn som er gjort i undersøkelsen, herunder

- Gjennomfører konkurranse og dokumenterer anskaffelsesprosessene i tråd med kommunens innkjøpspolitiske retningslinjer og regelverket for offentlige anskaffelser.*
- Arkiverer dokumentasjon knyttet til anskaffelsesprosessene i kommunens arkiv i tråd med kommunens innkjøpspolitiske retningslinjer*

Suohkanstivra oaidná duođalašvuoda suohkanrevišuvnna cuiggodemiid ja dáhttu suohkana hálddahusa váldit vuhtii cuiggodemiid ja buoridit bargodábiid gávppašemiid oktavuodas.

Enstemmig.

Kontrollutvalgets oppfølging av kommunestyrets vedtak i sak PS 59/22

Kontrollutvalget skal etter kommuneloven § 23-2 første ledd bokstav e) påse at vedtak som kommunestyret treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter, blir fulgt opp.

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

Kontrollutvalgets påseansvar i forhold til oppfølging av kommunestyrets vedtak, er nærmere bestemt i forskrift for kontrollutvalg og revisjon § 5:

«Kontrollutvalget skal påse at kommunestyrets eller fylkestingets vedtak om regnskapsrevisjoner, forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller blir fulgt opp og skal rapportere til kommunestyret eller fylkestinget om vedtaket er fulgt opp»

Kontrollutvalget har gjort et vedtak om plan for oppfølgingen av gjennomførte forvaltningsrevisjoner. I henhold til dette vedtaket ber Kusek IKS ber om en skriftlig orientering om hva som er gjort for å følge opp kommunestyrets vedtak i PS 59/22.

Kommunedirektørens svar vil bli lagt fram for kontrollutvalget og rapportert til kommunestyret. Det tas sikte på at saken behandles i kontrollutvalgets møte 16. September 2025.

Kusek IKS ber om at kommunedirektørens svar sendes innen 1.9.2025. Vennligst ta kontakt med undertegnede dersom det skulle være noen spørsmål eller at fristen ikke kan overholdes.

Med hilsen

Anne Berit Bæhr
Rådgiver

GUOVDAGEAINNU SUOHKAN

Kautokeino kommune

KONTROLLUTVALGSSEKRETARIATET I VEST-FINNMARK IKS/
OARJE-FINNMARKU SGO
DARKKISTANLAVDEGOTTECALLINGODDI
Postboks 80
0501 ALTA

Vår ref.:
2022/3380-7

Deres ref.:

Saksbehandler:
Ann Helen Eira Sara
467 43 511

Dato:
28.08.2025

SVAR PÅ OPPFØLGNING TIL KONTROLLUTVALGET

Vi viser til deres brev datert 01.07.2025, hvor det bes om tilbakemelding på oppfølgingen av kontrollutvalgets anbefaling og kommunestyrets vedtak vedrørende rutiner for anskaffelser, innkjøp og kontraktsoppfølging.

Kautokeino kommune har utarbeidet og iverksatt rutiner for offentlige anskaffelser, som dekker både kjøp innenfor eksisterende rammeavtaler og anskaffelser uten avtalegrunnlag. I tillegg er det etablert en egen rutine for kontraktsoppfølging, som skal sikre god styring og kontroll i hele anskaffelsesprosessen – fra behovsavklaring til oppfølging av leveranser.

Rutinene er formidlet til kommunens ledere, som har ansvar for videre distribusjon til virksomhetsledere og ansatte med attesteringsmyndighet. Dokumentene er lagret i en felles mappe hvor alle relevante ansatte har tilgang. I løpet av høsten vil rutinene bli publisert i kommunens internkontrollsystem **Compilo**, dette gjør rutinene lettere tilgjengelige og integrert i det systematiske kvalitetsarbeidet.

Kommunen vil fortløpende følge opp at rutinene etterleves og oppdateres ved behov, i tråd med gjeldende regelverk og anbefalinger fra revisjon og kontrollutvalg.

Med hilsen

Guovdageainnu suohkan – Kautokeino kommune

Karin Hætta
Suohkandirektevra / Kommunedirektør

Ann Helen Eira Sara
Áššemeannudeaddji / saksbehandler

Postadresse:
Bredbuktnesveien 6
9522 Kautokeino
E-post: e-post@kautokeino.kommune.no

Telefon:
78 48 71 00
www.kautokeino.kommune.no

Bank:
4740 05 01129
Org.nr.
945 475 056

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevet signatur.

Vedlegg:

- 1 Internkontrollrutine - offentlige anskaffelser ved inngåtte avtaler
- 2 Internkontrollrutine - offentlige anskaffelser utenfor avtaler
- 3 Rutiner for oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår

Internkontrollsystem		 Guovdageainnu suohkan Kautokeino kommune	
Kommunalledere, anvisere og attestanter Retningslinjer for bestillinger over inngåtte rammeavtaler		Versjon:	1
Utarbeidet av:	Innkjøpsansvarlig	Side:	Side 1 av 2
Godkjent av:	Kommunalleder for kommunedirektørens stab Kommunedirektør	Dato:	27.03.2023

DEFINISJON: Alle offentlige anskaffelser skal være i henhold til gjeldende lov og forskrift om offentlige anskaffelser, innkjøpspolitiske retningslinjer og kommunens interne rutiner for innkjøp.

Kommunens anskaffelser deles inn i to hovedkategorier:

- Bestillinger innenfor inngåtte rammeavtaler
- Anskaffelser uten eksisterende avtalegrunnlag, som innebærer inngåelse av ny kontrakt eller enkeltkjøp

Denne rutinen gjelder for bestilling over rammeavtaler.

For alle anskaffelser i det offentlige gjelder at oppdragsgiver skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarhet og forholdsmessighet. Alle anskaffelser foretatt av det offentlige skal følge regelverket, uavhengig av anskaffelsens art og verdi.

OMFANG: Gjelder alle med delegert myndighet til å foreta innkjøp på vegne av kommunen.

HENSIKT:

- Sikre at kommunen bruker samfunnets ressurser effektivt, samt bidra til at allmennheten har tillit til at det offentlige opptrer med integritet og foretar offentlige anskaffelser på en samfunnstjenlig måte, jfr med atl. § 4.
- Sikre at anskaffelsen ligger innenfor budsjettmessige rammer
- Sikre at kommunens anskaffelser er i tråd med inngåtte rammeavtaler/ innkjøpsavtaler

ARBEIDSBESKRIVELSE FOR INNKJØP GJENNOMFØRES:

Før et innkjøp kan gjennomføres, må følgende punkter være avklart:

1. Innkjøpsmyndighet

Det må avklares hvem som har myndighet til å foreta innkjøpet. Kun ansatte med delegert anvisnings- eller attestasjonsmyndighet har rett til å kjøpe varer og tjenester på vegne av kommunen, jf. økonomireglementets kapittel 6.

2. Sjekk om rammeavtale finnes

Lovhenvisning		1. v dato		Erstatter versjon	
---------------	--	-----------	--	-------------------	--

Internkontrollsystem		 Guovdageainnu suohkan Kautokeino kommune	
Kommunalledere, anvisere og attestanter Retningslinjer for bestillinger over inngåtte rammeavtaler		Versjon:	1
Utarbeidet av:	Innkjøpsansvarlig	Side:	Side 2 av 2
Godkjent av:	Kommunalleder for kommunedirektørens stab Kommunedirektør	Dato:	27.03.2023

Før innkjøp gjennomføres, skal det undersøkes om det finnes en gjeldende rammeavtale for den aktuelle varen eller tjenesten. Informasjon om rammeavtaler finnes i **House of Control**.

Ved usikkerhet, kontakt innkjøpsansvarlig ved kommunedirektørens stab.

3. Følg avtalevilkår

Dersom rammeavtale foreligger, skal innkjøpet gjennomføres i henhold til:

- Avtalens priser og betingelser
- Avtalte leverandører
- Eventuelle prosedyrer for bestilling og levering

Det er ikke tillatt å benytte andre leverandører dersom rammeavtale dekker behovet.

4. Behovsavklaring

Det skal identifiseres hva som skal kjøpes, og hvilket konkret behov innkjøpet skal dekke.

5. Bærekraft og miljøhensyn

Ved innkjøp skal det tas hensyn til klima og miljø. Anskaffelser skal bidra til at kommunen oppfyller nasjonale klima- og miljømål, og det skal tilstrebes valg av produkter og tjenester som fremmer bærekraftige løsninger.

6. Kontroll og oppfølging

Ansatte med attesterings- og anvisningsmyndighet har ansvar for å:

- Kontrollere at innkjøpet er i tråd med rutinen
- Sikre at fakturaer samsvarer med bestilling og mottatte varer/tjenester
- Rapportere eventuelle avvik

Referanser/Hjemmel:

- Lov om offentlige anskaffelser: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2016-06-17-73>
- Forskrift om offentlige anskaffelser (FOA): <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2016-08-12-974?q=forskrift%20om%20offentlige%20anskaffelser>
- <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/veileder-offentlige-anskaffelser/id2581234/>
- Innkjøpspolitiske retningslinjer for Kautokeino kommune, vedtatt av kommunestyret 27.10.22.
- Økonomireglementet for Kautokeino kommune

Lovhenvisning		1. v dato		Erstatter versjon	
---------------	--	-----------	--	-------------------	--

Internkontrollsystem		 Guovdageainnu suohkan Kautokeino kommune	
Kommunalledere, attestanter og anvisere Offentlige anskaffelser som ikke omfattes av eksisterende rammeavtaler		Versjon:	1
Utarbeidet av:	Innkjøpsansvarlig	Side:	Side 1 av 6
Godkjent av:	Kommunaleder for kommunedirektørens stab Kommunedirektør	Dato:	25.07.2025

DEFINISJON: Alle offentlige anskaffelser skal være i henhold til gjeldende lov og forskrift om offentlige anskaffelser, innkjøpspolitiske retningslinjer og kommunens interne rutiner for innkjøp.

Kommunens anskaffelser deles inn i to hovedkategorier:

- Bestillinger innenfor inngåtte rammeavtaler
- Anskaffelser uten eksisterende avtalegrunnlag, som innebærer inngåelse av ny kontrakt eller enkeltkjøp

Denne rutinen gjelder for **anskaffelser som ikke omfattes av eksisterende rammeavtaler**.

For alle anskaffelser i det offentlige gjelder at oppdragsgiver skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvnbarhet og forholdsmessighet. Alle anskaffelser foretatt av det offentlige skal følge regelverket, uavhengig av anskaffelsens art og verdi.

OMFANG: Gjelder alle ansatte med attesterings- og/eller anvisningsmyndighet som foretar innkjøp på vegne av kommunen, der det ikke foreligger en gjeldende rammeavtale. Budsjetteier har ansvar og myndighet til å beslutte om anskaffelse skal gjennomføres.

HENSIKT: Hensikten med rutinen er å formidle hvem som har ansvar, myndighet og fullmakt innenfor anskaffelsesområdet, samt gjøre ansatte kjent med hvilke rutiner som gjelder når kommunen skal gjennomføre enkeltanskaffelse eller inngå individuelle rammeavtaler. Rutinebeskrivelsen har ikke til hensikt til å være en komplett innføring av av offentlige anskaffelser, til dette finnes nærmere informasjon iblant annet lovverket og DFØ's portal anskaffelser.no.

ARBEIDSBESKRIVELSE:

1. Behovsavklaring

Før anskaffelsen igangsettes, skal det foretas en grundig vurdering av behovet:

- Hva skal kjøpes?
- Hvilket behov skal dekkes?
- Er innkjøpet nødvendig og kostnadseffektivt?

Lovhenvisning		1. v dato		Erstatter versjon	
---------------	--	-----------	--	-------------------	--

Internkontrollsystem		 Guovdageainnu suohkan Kautokeino kommune	
Kommunalledere, attestanter og anvisere Offentlige anskaffelser som ikke omfattes av eksisterende rammeavtaler		Versjon:	1
Utarbeidet av:	Innkjøpsansvarlig	Side:	Side 2 av 6
Godkjent av:	Kommunalleder for kommunedirektørens stab Kommunedirektør	Dato:	25.07.2025

2. Sjekk for eksisterende avtaler

Det skal alltid undersøkes om kommunen har en gjeldende rammeavtale for varen eller tjenesten. Søk i **House of Control** eller kontakt innkjøpsansvarlig ved kommunedirektørens stab ved usikkerhet. Dersom rammeavtale finnes, skal den benyttes. Denne rutinen gjelder kun dersom det **ikke** finnes relevant avtale.

3. Anskaffelsesprosess

a) Planlegging – hvordan gjennomføre anskaffelsesprosessens og hvem skal være involvert

b) Vurder anskaffelsens verdi

- **Under terskelverdi:** Følg forenklet prosedyre, innhent tilbud fra flere leverandører
- **Over terskelverdi:** Følg krav til kunngjøring og konkurranse i henhold til lov og forskrift

b) Gjennomfør konkurranse

- Utarbeid kravspesifikasjon
- Innhent tilbud fra flere leverandører eller gjennomfør anbud. Dersom kommunen ikke gjennomfører anbudet selv, engasjerer kommunen Finn AS for konkurransegjennomføring.
- Dokumenter prosessen, arkiver dokumentet i Elements

c) Evaluering og valg av leverandør

- Vurder tilbud ut fra pris, kvalitet og miljø
- Velg leverandør i henhold til kriterier du har vektlagt og dokumenter beslutningen. Utvelgelse av leverandør skal skje på grunnlag av objektive og ikke-diskriminerende kriterier.
- Dokumentasjonen arkiveres i Elements.

d) Inngå kontrakt

- Sørg for skriftlig avtale med valgt leverandør
- Avtalen skal inneholde pris, leveringsbetingelser, varighet og eventuelle opsjoner

e) Dokumentasjon og kontroll

- Alle trinn i anskaffelsen skal dokumenteres og arkiveres

Lovhenvisning		1. v dato		Erstatter versjon	
---------------	--	-----------	--	-------------------	--

Internkontrollsystem		 Guovdageainnu suohkan Kautokeino kommune	
Kommunalledere, attestanter og anvisere Offentlige anskaffelser som ikke omfattes av eksisterende rammeavtaler		Versjon:	1
Utarbeidet av:	Innkjøpsansvarlig	Side:	Side 3 av 6
Godkjent av:	Kommunaleder for kommunedirektørens stab Kommunedirektør	Dato:	25.07.2025

- Fakturaer skal kontrolleres mot avtale og leveranse
- Avvik skal rapporteres til innkjøpsansvarlig

Bærekraft og miljøhensyn

Anskaffelser skal bidra til å oppfylle kommunens og Norges klima- og miljømål.

Velg løsninger som fremmer bærekraft, reduserer utslipp og ivaretar miljøhensyn

TERSKELVERDIER OG TILLATTE PROSEDYRER

Ved alle anskaffelser er det anskaffelsens anslåtte verdi som legger føringer for hvilken anskaffelsesprosedyre som skal følges. Beregningsgrunnlaget er varens/ tjenestens totale anslåtte verdi.

1. Anskaffelser under 100 000 kr ekskl. mva:

Det finnes ikke formelle krav etter anskaffelsesregelverket for offentlige anskaffelser med en verdi **under 100 000 kroner ekskl. mva.**, men følgende forhold bør likevel vurderes:

- **Enkeltanskaffelser under 100 000 kr**

Det er tillatt å gjennomføre enkeltkjøp utenom avtale dersom verdien er under 100 000 kr ekskl. mva. Dersom det foretas **flere kjøp av samme art** (samme vare eller tjeneste) som samlet overstiger 100 000 kr i løpet av 12 måneder, skal disse vurderes som **én anskaffelse**. I slike tilfeller gjelder anskaffelsesregelverket, og det må gjennomføres konkurranse i henhold til forskriftens del I.

- **Innhenting av tilbud**

Selv om det ikke er et krav, anbefales det sterkt å innhente tilbud fra flere leverandører. Dette bidrar til:

- Bedre ressursutnyttelse
- Økt konkurranse
- Redusert risiko for favorisering og korrupsjon

Internkontrollsystem		 Guovdageainnu suohkan Kautokeino kommune	
Kommunalledere, attestanter og anvisere Offentlige anskaffelser som ikke omfattes av eksisterende rammeavtaler		Versjon:	1
Utarbeidet av:	Innkjøpsansvarlig	Side:	Side 4 av 6
Godkjent av:	Kommunalleder for kommunedirektørens stab Kommunedirektør	Dato:	25.07.2025

2. Kjøp fra én leverandør

Dersom det kun finnes én leverandør i markedet for den aktuelle varen eller tjenesten, kan det være grunnlag for **anskaffelse uten konkurranse**. Dette må imidlertid dokumenteres og begrunnes godt.

Oppdragsgiver er fortsatt forpliktet til å følge de **grunnleggende prinsippene** i anskaffelsesloven.

3. Anskaffelser mellom 100 000 og 1 300 000, samt Helse og sosialtjenester inntil 7,8 mill.

Anskaffelser mellom 100 000 og 1 300 000 kroner ekskl. mva.

(og helse- og sosialtjenester med verdi under 7,8 millioner kroner ekskl. mva.)

Disse anskaffelsene omfattes av lov om offentlige anskaffelser og anskaffelsesforskriften del I, men er ikke underlagt detaljerte prosedyreregler. Oppdragsgiver har derfor et stort handlingsrom, men må likevel følge de grunnleggende prinsippene i anskaffelsesloven § 4 og forskriften kapittel 7.

4. Fra 1 300 000 (nasjonal terskelverdi), bygge- og anleggskontrakter mellom 1,3 og 56 mill og kontrakter om særlige tjenester over 1,3 mill. Gjelder ikke anskaffelse av helse- og sosialtjenester.

Oppdragsgiver skal konkurranseutsettes, enten ved å bruke åpen eller begrenset tilbudskonkurranse. Konkurransen offentliggjøres formelt på Doffin eller TED. Anskaffelsen skal skje i henhold til FOA del 1 og 2, der også prosedyre for anskaffelsen kommer frem. Anskaffelsesprotokoll skal skives, valg av leverandør dokumenteres og deretter lagres i Elements.

KRAV TIL KONKURRANSE

Det skal som hovedregel gjennomføres konkurranse. Dette kan gjøres ved:

- Å sende prisforespørsel til flere leverandører (vanlig praksis er minst tre)

Lovhenvisning		1. v dato		Erstatter versjon	
---------------	--	-----------	--	-------------------	--

Internkontrollsystem		 Guovdageainnu suohkan Kautokeino kommune	
Kommunalledere, attestanter og anvisere Offentlige anskaffelser som ikke omfattes av eksisterende rammeavtaler		Versjon:	1
Utarbeidet av:	Innkjøpsansvarlig	Side:	Side 5 av 6
Godkjent av:	Kommunalleder for kommunedirektørens stab Kommunedirektør	Dato:	25.07.2025

- Å bruke frivillig kunngjøring på Doffin eller kommunens nettside for å nå et bredere marked
 Oppdragsgiver må vurdere hvor mange leverandører som er tilstrekkelig for å sikre reell konkurranse, basert på anskaffelsens verdi og kompleksitet.

ANSKAFFELSESPROTOKOLL

For alle anskaffelser med verdi over 100 000 kroner ekskl. mva., skal det føres anskaffelsesprotokoll. Protokollen skal dokumentere vesentlige forhold og beslutninger i prosessen, og arkiveres i kommunens sak-/arkivsystem.

DELKONTRAKTER:

Dersom oppdragsgiver skal utarbeide separate delkontrakter, er det den samlede verdien av alle delkontraktene som må legges til grunn. Dersom den samlede verdien tilsvarer eller overstiger en av terskelverdiene i forskriften, skal hver enkelt delkontrakt følge tilhørende regelsett. Det er likevel visse unntak:

- Delkontraktens anslåtte verdi er under 700 000 for varer og tjenester
eller
- Delkontrakten har en anslått verdi på under 9,25 millioner for bygg- og anleggsarbeider, og
- Delkontraktene ikke overstiger 20 % av den samlede verdien av alle delkontraktene

Videre er det viktig å vite at det ikke er tillatt å dele opp kontrakten med det formål at man vil unngå forskriften. Det er derimot mulighet til å dele opp én anskaffelse i delkontrakter, og som leverandører enkeltvis kan gi tilbud på. Dersom en konsulent/firma leverer to ulike varer/tjenester som ikke har sammenheng, og fakturerer disse hver for seg, kan det vurderes hvorvidt anskaffelsen kan betraktes som adskilte. Dekker ytelsene de samme eller tilsvarende behov, er ytelsene ensartede eller utgjør anskaffelsene et samlet prosjekt, skal dette betraktes som én anskaffelse.

REFERANSER/HJEMMEL:

- Lov om offentlige anskaffelser: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2016-06-17-73>

Internkontrollsystem		 Guovdageainnu suohkan Kautokeino kommune	
Kommunalledere, attestanter og anvisere Offentlige anskaffelser som ikke omfattes av eksisterende rammeavtaler		Versjon:	1
Utarbeidet av:	Innkjøpsansvarlig	Side:	Side 6 av 6
Godkjent av:	Kommunalleder for kommunedirektørens stab Kommunedirektør	Dato:	25.07.2025

- Forskrift om offentlige anskaffelser (FOA): <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2016-08-12-974?q=forskrift%20om%20offentlige%20anskaffelser>
- <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/veileder-offentlige-anskaffelser/id2581234/>
- Innkjøpspolitiske retningslinjer for Kautokeino kommune, vedtatt av kommunestyret 27.10.22.

Internkontrollsystem		 Guovdageainnu suohkan Kautokeino kommune	
Avdelingen det gjelder: Hele organisasjonen HVILKEN RUTINE: Rutine for oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår hos medkontrahenter og deres underleverandører		Versjon:	
Utarbeidet av:	Ann Helen Eira Sara	Side:	Side 1 av 4
Godkjent av:	Kommunalleder for kommunedirektørens stab eller kommunedirektør	Dato:	24.09.24

Definisjon: En rutine for kontroll av arbeids- og lønnsvilkår er en systematisk prosess som sikrer at arbeidstakere får de rettighetene de har krav på i henhold til gjeldende lover, forskrifter og tariffavtaler. Rutinen beskriver oppfølging på basisnivå, for å sikre at kommunen har fulgt minimumskravene fra lovverket.

Referanser/Hjemmel:

Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter

Arbeidsmiljøloven

Allmenngjøringsloven

Forskrift om informasjon- og påseplikt

Lov om offentlige anskaffelser og tilhørende forskrifter

Omfang: Alle enheter i kommunen

Hensikt:

Følgende elementer ivaretas ved gjennomføring av kontroll:

- Gjeldende lover og forskrifter overholdes
- Fremme sosial rettferdighet i arbeidsmiljøet, samt bekjempe arbeidskriminalitet
- Opprettholdelse av tillitt og integritet i anskaffelsesprosessen
- Beskyttelse av arbeidstakerrettigheter i tråd med etniske retningslinjer
- Tilsyn med leverandør for å sikre etterlevelse av kontraktsforpliktelser

Supplerende skjema:

- Egenrapporteringsskjema til leverandør
- Skjema for gjennomføring av kontroll
- Skjema for gjennomføring av stikkprøver

Internkontrollsystem		 Guovdageainnu suohkan Kautokeino kommune	
Avdelingen det gjelder: Hele organisasjonen HVILKEN RUTINE: Rutine for oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår hos medkontrahenter og deres underleverandører		Versjon:	
Utarbeidet av:	Ann Helen Eira Sara	Side:	Side 2 av 4
Godkjent av:	Kommunalleder for kommunedirektørens stab eller kommunedirektør	Dato:	24.09.24

Arbeidsbeskrivelse: Gjennomføre regelmessige kontroller for å påse at lønns- og arbeidsvilkårene overholdes hos leverandører det er inngått kontrakter med. Dette kan inkludere stikkprøvekontroller og dokumentasjonsgjennomganger. Denne rutinen omhandler ikke gjennomføring av risikovurdering, til det vil det bli utarbeidet en egen rutine.

Steg i arbeidsprosessen:

1. Definer klart hvem som har ansvar for å følge opp kontrakten og gjennomføre kontroller.
2. Etter at avtalen er undertegnet og kontrakten trer i kraft, start planlegging av oppstartsmøte med leverandøren for å avklare forventninger og sikre en god dialog gjennom hele avtaleperioden. Passende tidspunkt avtales med leverandørens kontaktperson.
3. Planlegg jevnlig møter med leverandør for å kvalitetssikre pågående arbeid og for å diskutere eventuelle utfordringer.
4. Innhent nødvendig informasjon om leverandør og kontraktens innhold. Dette inkluderer også partenes kontaklinformasjon. Vær oppmerksom på at innhenting av kontaklinformasjon innebærer behandling av personopplysninger, og det er derfor nødvendig at leverandørens kontaktperson samtykker til dette. Selve kontrakten er tilgjengelig i kontraktsstyringsprogrammet House of Control ([Complete Control 5.0 \(houseofcontrol.no\)](https://houseofcontrol.no))
5. Send egenrapportskjema som leverandør skal returnere ferdig utfylt innen 1 måned etter kontraktsignering. I egenrapporteringsskjemaet skal det fremkomme hvilke systemer og rutiner leverandøren har for å sikre at egne ansatte, eller ansatte hos underleverandører som direkte medvirker

Lovhenvisning		1. v dato		Erstatter versjon	
---------------	--	-----------	--	-------------------	--

Internkontrollsystem		 Guovdageainnu suohkan Kautokeino kommune	
Avdelingen det gjelder: Hele organisasjonen HVILKEN RUTINE: Rutine for oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår hos medkontrahenter og deres underleverandører		Versjon:	
Utarbeidet av:	Ann Helen Eira Sara	Side:	Side 3 av 4
Godkjent av:	Kommunalleder for kommunedirektørens stab eller kommunedirektør	Dato:	24.09.24

til å oppfylle kontrakten, har lønns – og arbeidsvilkår i samsvar med kontraktskravene. Relevant dokumentasjon som kan innhentes er:

- Lønnslipper og arbeidskontrakter
- Timelister
- Skatte – og avgiftsopplysninger
- HMS – dokumentasjon
- Kvalitetsstyringssystemer
- Referanser og tidligere prosjekter
- Økonomisk dokumentasjon

Dersom leverandør ikke etterkommer kravet om å returnere skjema innen fristen, eller dersom skjemaet ikke er fullstendig utfylt, må leverandør kontaktes for å avklare eventuelle uklarheter.

6. Kontroll av opplysninger i egenrapporteringsskjemaet mottatt av leverandør skal gjennomføres **innen** 1 måned etter at dette er mottatt.
7. I løpet av kontraktsperioden kan det utføres stikkprøvebaserte kontroller. Hyppigheten og nødvendigheten er basert på risikoprofilen. Kontrollen kan inkludere å be om dokumentasjon fra leverandører dersom det mistenkes brudd eller mottak av tips. Det er derimot ikke kommunen som oppdragsgivers oppgave å etterforske mulige lovbrudd, men kontakte Arbeidstilsynet, Skatteetaten eller politiet dersom mistanke om mulige lovbrudd eller andre kritikkverdige forhold.
8. Beskrivelse av hvordan kontrollen skal gjennomføres, inkludert hvilke dokumenter som skal innhentes og hvordan de skal vurderes.
 Dokumentere alle oppfølgingsaktiviteter og kontroller for å sikre sporbarhet og ansvarlighet. All dokumentasjon lagres i Elements.

Internkontrollsystem		 Guovdageainnu suohkan Kautokeino kommune	
Avdelingen det gjelder: Hele organisasjonen HVILKEN RUTINE: Rutine for oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår hos medkontrahenter og deres underleverandører			
Utarbeidet av:	Ann Helen Eira Sara	Side:	Side 4 av 4
Godkjent av:	Kommunalleder for kommunedirektørens stab eller kommunedirektør	Dato:	24.09.24

9. Følge opp avviket dersom dette oppdages.

Ansvar: Kommunalleder på hver enhet

Evaluerings: Fagansvarlig i samråd med innkjøpsansvarlig

Kilde: <https://anskaffelser.no/verktoy/veiledere/beste-praksis-kontraktsoppfolging>

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

SAKSFRAMLEGG

Dárkkistanlávdegoddi:	Guovdageainnu suohkan	Saksbehandler:	Anne Berit Bæhr
Kontrollutvalg:	Kautokeino kommune		
Møtedato:	16. september 2025	J.nr:	KUSEK02125

Sak 36/25

OVERORDNET PROSJEKTSKISSE - ØKONOMISTYRING OG ØKONOMISK INTERN KONTROLL

Saksdokumenter:

- Prosjektskisse forvaltningsrevisjon – Økonomistyring og økonomisk internkontroll (vedlagt)
- Revisors svar datert 8.9.25
- Kontrollutvalgets vedtak i sak 19/25 – Oppstart av forvaltningsrevisjon – «Økonomistyring/økonomisk internkontroll» (ikke vedlagt)
- Plan for forvaltningsrevisjon 2025 –2028 Guovdageainnu suohkan/ Kautokeino kommune ([Vedtatt-til-plan-for-forvaltningsrevisjoner-2025-2028-Kautokeino](#))
- Risiko- og vesentlighetsvurdering som grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon 2025-2028 ([Kautokeino - KUSEK IKS](#))

Sekretariatets forslag til vedtak:

Kontrollutvalget viser til revisjonens prosjektskisse i forvaltningsrevisjon «Økonomistyring og økonomisk internkontroll».

Kontrollutvalget vurderer det slik at revisors beskrivelse av undersøkelsen ikke fullt ut er i samsvar med utvalgets forutsetninger i vedtak som ble gjort i sak vedrørende oppstart av forvaltningsrevisjonen (sak 19/25).

Kontrollutvalget vedtar imidlertid på denne bakgrunn oppstart av forvaltningsrevisjonen «Økonomistyring og økonomisk internkontroll» i tråd med kontrollutvalgets vedtak i sak 19/25, og kommunestyrets vedtatte plan for forvaltningsrevisjon 2025-2028.

Kontrollutvalget vedtar følgende formål og hovedproblemstillinger for forvaltningsrevisjonen «Økonomistyring og økonomisk internkontroll», slik disse også er beskrevet av revisor:

1. Har Kautokeino kommune utarbeidet systemer, rutiner og retningslinjer for å sikre økonomistyring i henhold til gjeldende regelverk?
2. Etterleves systemer, rutiner og retningslinjer for økonomistyring?
3. Er budsjettprosessen egnet til å sikre realistisk og fullstendig budsjettering?
4. Har Kautokeino kommune etablert formalisert økonomisk internkontroll i tråd med gjeldende regelverk og anbefalinger?

Kontrollutvalget overlater til revisjonen å utarbeide underproblemstillinger, i den grad det er nødvendig for gjennomføringen av undersøkelsen.

Kontrollutvalget forutsetter at denne forvaltningsrevisjonen gjennomføres innenfor en timeramme på maksimalt 350 timer.

Det legges til grunn at ferdig rapport fra forvaltningsrevisjonen oversendes kontrollutvalget v/sekretariatet innen april 2026.

Saksopplysninger:

Sekretariatet har mottatt en prosjektskisse i forvaltningsrevisjonen «Økonomistyring og økonomisk internkontroll» fra KomRev Nord IKS, datert 22.08.2025.

Prosjektskissen tar utgangspunkt i kontrollutvalgets vedtak i sak 19/25 og er basert på temaene og hovedproblemstillingene kontrollutvalget vedtok i møte 23.06.2025. Revisjonen har vurdert at det vil være faglig mest hensiktsmessig og mest effektivt, å gjennomføre undersøkelsene av begge temaene i samme forvaltningsrevisjon.

Problemstillingene er som følgende:

1. Har Kautokeino kommune utarbeidet systemer, rutiner og retningslinjer for å sikre økonomistyring i henhold til gjeldende regelverk?
2. Etterleves systemer, rutiner og retningslinjer for økonomistyring?
3. Er budsjettprosessen egnet til å sikre realistisk og fullstendig budsjettering?
4. Har Kautokeino kommune etablert formalisert økonomisk internkontroll i tråd med gjeldende regelverk og anbefalinger?

Kontrollutvalget overlater til revisjonen å utarbeide underproblemstillinger, i den grad det er nødvendig for gjennomføringen av undersøkelsen.

I prosjektskissen legger revisjonen til grunn de forutsetninger som fremgår av kontrollutvalgets vedtak i sak 19/25, herunder det som fremgår av sekretariatets saksframlegg til saken.

I revisors prosjektskisse framgår det følgende når det gjelder timeressurser og leveringstid:

Forventet ressursbruk:	Forventet ferdigstillelse:
350 timer	April 2026

Sekretariatets vurdering:

Sekretariatet vurderer at den fremlagte prosjektskissen er delvis i tråd med kontrollutvalgets vedtak og de forutsetningene som framgikk av saksframlegget til sak 19/25 om oppstart av forvaltningsrevisjonen.

Når det gjelder temaet økonomistyring, dekker problemstillingene i skissen i hovedsak det som var foreslått i vedtaket.

Når det gjelder temaet økonomisk internkontroll, fremgår det av prosjektskissen at revisor vil undersøke skriftliggjøring av oppgaver, mål og organisering, gjennomføring av risikovurderinger, kontrollaktiviteter, opplæring og veiledning samt fordeling av ansvar og roller. Dette dekker den formelle siden av internkontrollen. Sekretariatet merker seg imidlertid at det i beskrivelsen i liten grad fremgår hvordan revisor vil undersøke praktiseringen av internkontrollen i enhetene, dvs. i hvilken grad etablerte rutiner og retningslinjer etterleves og fungerer i praksis. Dette var en del av de opprinnelige forutsetningene for undersøkelsen. Revisjonen har i sitt svar (per e-post datert 8.9.25) til sekretariatet understreket at det svært ressurskrevende å undersøke etterlevelse av rutiner i alle enheter. Revisor skriver at det i sentralt regelverk ikke er fastsatt hvilken internkontroll som skal utføres i enhetene og hva som skal ivaretas sentralt. Dette fastsetter den enkelte kommune gjennom egne rutiner og reglementer. Det vil dermed være kommunens egne rutiner og reglementer som vil være utgangspunktet for undersøkelser i konkrete enheter mht. hvorvidt rutiner etterleves.

Sekretariatet anbefaler at prosjektskissen godkjennes slik den foreligger. Kontrollutvalget bør imidlertid ta stilling til om det bør gis en tilbakemelding til revisor om å tydeliggjøre hvordan praktiseringen av internkontrollen skal inngå i undersøkelsen.

Kontrollutvalget bør i vedtaket overlate til revisjonen å utarbeide underproblemstillinger, i den grad det er nødvendig for gjennomføringen av undersøkelsen.

Kontrollutvalget bør i vedtaket forutsette at denne forvaltningsrevisjonen gjennomføres innenfor en timeramme på maksimalt 350timer, noe som er i tråd med revisors forslag.

Kontrollutvalget bør også i vedtaket legge til grunn at ferdig rapport fra forvaltningsrevisjonen oversendes kontrollutvalget v/sekretariatet innen februar 2026, noe som også er i tråd med revisors forslag.

Prosjekttittel: Økonomistyring og økonomisk internkontroll

Kommune: Kautokeino

Bakgrunn: Kontrollutvalget bestilte i sak 19/25 forvaltningsrevisjon om økonomistyring og økonomisk internkontroll. Forvaltningsrevisjon med dette som tema er prioritert øverst i kommunens plan for forvaltningsrevisjon inneværende periode. Kontrollutvalget ba revisor utarbeide enten én samlet prosjektskisse for begge temaene eller to separate prosjektskisser, basert på en faglig og ressursmessig vurdering. Etter vår vurdering vil det faglig være mest hensiktsmessig, og mest effektivt, å gjennomføre undersøkelsene av begge temaene i samme forvaltningsrevisjon, og vi fremlegger derfor én prosjektskisse.

Oppdragsansvarlig
forvaltningsrevisor: Astrid Indrebø

Formål:

Kontrollutvalgets formål med forvaltningsrevisjonen er i henhold til bestillingen å undersøke om kommunen har tilstrekkelige systemer, rutiner og praksis for budsjettstyring, og om økonomistyringen legger til rette for en bærekraftig økonomi og god politisk styring. Videre er formålet å undersøke om kommunen har tilfredsstillende økonomisk internkontroll i samspillet mellom sentral økonomifunksjon og de ulike enheter/tjenesteområdene.

Arbeidsbeskrivelse:

Etter kontrollutvalget har fattet vedtak om oppstart av forvaltningsrevisjonen, sender vi oppstartsbrev til Kautokeino kommune v/kommunedirektør. Vi ber om å få oppnevnt en kontaktperson i administrasjonen som vi kan forholde oss til i gjennomføringen av forvaltningsrevisjonen. Vi avholder oppstartsmøte med kontaktpersonen og eventuelt flere fra administrasjonen, hvor vi orienterer nærmere om hva vi skal undersøke og vårt informasjonsbehov.

Etter oppstartsmøtet er avholdt, innhenter vi den informasjonen vi har behov for. Parallelt med informasjonsinnhenting skriver vi rapporten. Når vi har samlet inn det datamaterialet som vi anser som relevant og beskrevet dette i rapporten, sender vi et utkast av rapporten til kommunen for gjennomgang. Dette for å få bekreftet at datamaterialet er tilstrekkelig og riktig, og eventuelt få korrigeringer og/eller supplerende opplysninger. Deretter innarbeider vi våre vurderinger av revisjonskriteriene, konkluderer på problemstillingene, utarbeider eventuelle anbefalinger til kommunen og sender rapport til uttalelse til kommunedirektøren. Eventuell uttalelse vil i sin helhet inntas i rapporten som oversendes kontrollutvalget.

Problemstillinger (arbeidstittel):

Økonomistyring

Vi foreslår følgende problemstillinger for undersøkelse av Kautokeino kommunes økonomistyring:

1. Har Kautokeino kommune utarbeidet systemer, rutiner og retningslinjer for å sikre økonomistyring i henhold til gjeldende regelverk?
2. Etterleves systemer, rutiner og retningslinjer for økonomistyring?
3. Er budsjettprosessen egnet til å sikre realistisk og fullstendig budsjettering?

Problemstillingene er omformulert fra kontrollutvalgets bestilling. Vi vurderer at de problemstillingene vi foreslår ivaretar formålet med forvaltningsrevisjonen.

Under problemstilling 1 vil vi undersøke og vurdere blant annet om Kautokeino kommune har:

- Styrende dokumenter som beskriver ansvar, roller og frister i arbeidet med utarbeidelse og oppfølging av budsjett
- Vist i økonomiplanene hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier skal følges opp
- Har rutiner for intern økonomirapportering, herunder sikrer at kommunedirektøren har relevant informasjon i forkant av budsjettreporteringer
- Har etablert rutiner som sikrer at eventuelle budsjettavvik avdekkes og håndteres tidligst mulig
- Har etablert rutiner for detaljbudsjettering, og fastsatt hvordan disse skal følges opp

Under problemstilling 2 vil vi undersøke og vurdere om det er etablert systemer og rutiner for å sikre at gjeldende rutiner, retningslinjer og systemer etterleves.

Under problemstilling 3 vil vi undersøke og vurdere om kommunen har realistiske anslag for kommunens økonomiske handlingsrom, og om tilgjengelige datakilder benyttes i budsjetteringen som grunnlag for forventede utgifter og inntekter.

Når det gjelder budsjett og budsjettstyring, har også politisk nivå en rolle. Det er kommunestyret som vedtar endelig budsjett, og som beslutter eventuelle tiltak på bakgrunn av økonomiske rapporteringer til politisk nivå. De økonomiske forutsetningene fastsettes dermed av politisk nivå. Kommunedirektøren har ansvaret for å utarbeide beslutningsgrunnlaget. Revisor skal ikke gjøre vurderinger av de politiske beslutningene, men kan undersøke oppfølgingen av disse samt grunnlaget som fremlegges for dem. De ovennevnte problemstillingene vil omfatte at vi belyser administrasjonens arbeid med budsjettrealisme, oppfølging av økonomirapporteringer og håndtering av budsjettavvik.

Vi legger til grunn at undersøkelsene skal gjelde hele organisasjonen. På enkelte områder kan det være relevant å få belyst rutiner og praksis i enheter, og vi vil da gjøre et utvalg.

Økonomisk internkontroll

Vi foreslår følgende problemstilling for undersøkelse av Kautokeino kommunes økonomiske internkontroll:

4. Har Kautokeino kommune etablert formalisert økonomisk internkontroll i tråd med gjeldende regelverk og anbefalinger?

Problemstillingen er omformulert fra kontrollutvalgets bestilling. Vi vurderer at vårt forslag dekker de samme temaene som underproblemstillingene i bestillingsforslaget.

For å besvare problemstilling 4 vil vi undersøke og vurdere om Kautokeino kommune:

- Har skriftliggjorte beskrivelser av hovedoppgaver, mål og organisering på økonomiområdet
- Gjennomfører risikovurderinger på økonomiområdet, og om disse skriftliggjøres
- Legger utførte risikovurderinger til grunn for utarbeidelse av skriftlige rutiner og prosedyrer og valg av kontrollaktiviteter
- Gjennomfører kontrollaktiviteter på økonomiområdet som er systematisk og tilpasset virksomhetens vurderinger av risikoforhold, og om kontrollaktiviteter dokumenteres
- Sikrer at ansatte med ansvar for planlegging og/eller gjennomføring av økonomisk internkontroll gis opplæring/veiledning
- Har oppdaterte dokumenter som viser fordeling av ansvar, roller og oppgaver på økonomiområdet, herunder rutiner som sikrer at ansvaret for både aktivitet og kontroll ikke er tillagt én og samme person

Oppgaver knyttet til budsjett og budsjettoppfølging belyses under problemstillingene 1-3. Under problemstilling 4 vil oppgaver knyttet til regnskap, fakturabehandling, innkjøp, innfordring, lønn og inn- og utbetalinger undersøkes.

Vi legger til grunn at også undersøkelsene under problemstilling 4 skal omfatte hele organisasjonen. På enkelte områder kan det være relevant å gjøre nærmere undersøkelser i enheter, og vi vil da gjøre et utvalg.

Revisjonskriterier (foreløpige):

Revisjonskriterier er krav, normer og/eller standarder som praksisen på det reviderte området skal vurderes i forhold til.

For problemstillingene i denne forvaltningsrevisjonen utleder vi revisjonskriterier fra følgende kilder:

- Lov 22.juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- Forskrift 7.6.2019 nr. 714 om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv.
- Veileder fra KS: Orden i eget hus, Kommunedirektørens internkontroll, 2020
- Kommunal- og moderniseringsdepartementets veileder, Internkontroll i kommunesektoren, kravene i kommuneloven, 2021
- Veileder fra (tidl.) Kommunal- og regionaldepartementet: Økonomiplanlegging i norske kommuner og fylkeskommuner
- Eventuelle relevante politiske vedtak, reglementer og planer i Kautokeino kommune

Revisjonskriterier konkretiseres og bearbeides og kan derfor bli endret etter hvert som revisor framskaffer informasjon i prosjektet.

Metode:

De relevante metodene i denne forvaltningsrevisjonen er intervju og dokumentanalyse, herunder også analyse av regnskaps- og budsjettall. Innledningsvis i arbeidet kartlegger vi hvilke formaliserte rutiner kommunen har og hvordan ansvar i arbeidet med økonomistyring og økonomisk internkontroll er fordelt. Med bakgrunn i dette vurderer vi hvem det er relevant å intervju. Ledere på ulike nivåer samt ansatte med arbeidsoppgaver knyttet til økonomi vil være aktuelle å intervju.

Prosjektstart:

Etter vi har mottatt kontrollutvalgets vedtak om overordnet prosjektskisse.

Forventet ressursbruk:	Forventet ferdigstillelse ¹ :
350 timer	April 2026

Kritiske faktorer:

Kritiske faktorer vil være knyttet til innsamling av data, dvs. samarbeidet med kommuneadministrasjonen i fremskaffing av skriftlig dokumentasjon og muntlig informasjon.

Dato: 22.8.2025

Sign: Astrid Indrebø
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

¹ Under forutsetning av at prosjektets aktiviteter kan gjennomføres som planlagt, jf. kritiske faktorer

Fra: [Astrid Indrebø](#)
Til: [Anne Berit Bæhr](#)
Kopi: [Inge Johannessen](#)
Emne: SV: Prosjektskisse til kontrollutvalget i Kautokeino
Dato: mandag 8. september 2025 08:47:55
Vedlegg: [image001.png](#)

TLP:GREEN

Hei!

Vi har oppfattet at bestillingen gjelder hele kommunen, og ikke skal avgrenses til enkelte enheter i kommunen. Utfra beskrivelsene i saksfremlegget, herunder informasjon som er gjengitt fra ROV, fremstår det etter vårt syn relevant med undersøkelser av det helhetlige systemet for økonomistyring og internkontroll. Det er slik vi oppfatter formålet med bestillingen, og i prosjektskissa er beskrevet hva vårt forslag til undersøkelse innebærer.

Det er mulig å undersøke etterlevelse av internkontrollen i enhetene. Det er i sentralt regelverk ikke fastsatt hvilken internkontroll som skal utføres i enhetene og hva som skal ivaretas sentralt. Dette fastsetter den enkelte kommune gjennom egne rutiner og reglementer. Det vil dermed være kommunens egne rutiner og reglementer som vil være utgangspunktet for undersøkelser i konkrete enheter mht. hvorvidt rutiner etterleves. Derfor er ikke slike undersøkelser nærmere beskrevet i overordnet prosjektskisse. I saksfremlegget fremgår bl.a. at det er stor arbeidsbelastning på økonomiavdelingen på grunn av at de må gjøre oppgaver som kunne vært gjort i enhetene og avdelingene. Det er også en del av grunnen til at vi foreslår at undersøkelsene retter seg inn mot organisering, risikovurderinger, fordeling av ansvar mv.

I prosjektskissa har vi beskrevet at det kan være relevant å gjøre nærmere undersøkelser i enheter, og vi vil da gjøre et utvalg. Årsaken til at vi ikke har beskrevet nærmere hvordan dette skal gjøres, er at kommunens egne eventuelle risikovurderinger og rutinebeskrivelser vil være utgangspunktet for disse undersøkelsene. Undersøkelser av praksis i enhetene må ta utgangspunkt i det kommunen har besluttet skal gjøres i enhetene.

Vi er kjent med at Kautokeino kommune er i ROBESK med bakgrunn i at årsregnskapet ikke er vedtatt innen frist, ikke har levert årsregnskap innen frist og de forhold som er påpekt av regnskapsrevisor i bl.a. nummererte revisjonsbrev. Det vil i gjennomføringen av denne forvaltningsrevisjonen være naturlig å bruke informasjon som KomRev NORD har innhentet gjennom den løpende revisjonen og årsoppgjørrevisjonen av kommunen.

Vi kan holde kontrollutvalget orientert om undersøkelsene underveis, herunder gi informasjon om utvalg av enheter.

Dersom vi ikke har riktig oppfatning av bestillingen, kan vi selvfølgelig gjøre endringer i prosjektskissa.

Til orientering kan det være relativt ressurskrevende å gjøre undersøkelser av både

helhetlig system og etterlevelse av samtlige rutiner i samtlige enheter – avhengig av omfanget av kommunens rutiner. Budsjettet på 350 timer hensyntar at det er aktuelt å gjøre undersøkelser i et utvalg av enheter.

Med vennlig hilsen

Astrid Indrebø

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor
KomRev NORD IKS

E-post: ai@komrevnord.no

Tlf: 77 60 05 09 / 95 14 27 65

KomRev NORD bruker TLP for klassifisering av sensitiv informasjon.

Fra: Anne Berit Bæhr <Annebb@kusek.no>

Sendt: fredag 5. september 2025 12:13

Til: Astrid Indrebø <astrid.indrebo@komrevnord.no>

Kopi: Inge Johannessen <inge.johannessen@komrevnord.no>

Emne: SV: Prosjektskisse til kontrollutvalget i Kautokeino

Hei !

Økonomistyring og økonomisk internkontroll er et aktuelt tema i Kautokeino kommune, med mange utfordringer og registrerte avvik de siste årene.

For å sikre at undersøkelsen treffer relevante problemstillinger, ønsker vi å avklare om oppdragsansvarlig regnskapsrevisor er kjent med de problemstillingene som foreslås i denne prosjektskissen.

Vi merker oss at det i beskrivelsen i liten grad fremgår hvordan revisor vil undersøke praktiseringen av internkontrollen i enhetene, dvs. i hvilken grad rutiner og retningslinjer etterleves og fungerer i praksis. Dette perspektivet var en del av de opprinnelige forutsetningene for undersøkelsen.

Vi ønsker derfor en avklaring på om det er planlagt å undersøke det eller om det i det hele tatt er mulig undersøke dette i praksis , og eventuelt hvordan det kan gjøres.

Med vennlig hilsen / dearvuodáiguin

Anne Berit Bæhr
Rådgiver/ráđđeaddi
Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotte Čállingoddi SGO
annebb@kusek.no
Tlf: 483 08 377

Fra: Astrid Indrebø <astrid.indrebo@komrevnord.no>

Sendt: fredag 22. august 2025 13:16

Til: Anne Berit Bæhr <Annebb@kusek.no>

Emne: Prosjektskisse til kontrollutvalget i Kautokeino

TLP:GREEN

Hei!

Vedlagt følger overordnet prosjektskisse til kontrollutvalget i Kautokeino, jf. kontrollutvalgets vedtak i sak 19/25.

Med vennlig hilsen

Astrid Indrebø

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor
KomRev NORD IKS

E-post: ai@komrevnord.no

Tlf: 77 60 05 09 / 95 14 27 65

KomRev NORD bruker TLP for klassifisering av sensitiv informasjon.

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

SAKSFRAMLEGG

Dárkkistanlávdegoddi:	Guovdageainnu suohkan	Saksbehandler:	Anne Berit Bæhr
Kontrollutvalg:	Kautokeino kommune		
Møtedato:	16. September 2025	J.nr:	KUSEK02132

Sak 37/25

KONTROLLUTVALGETS FORSLAG TIL BUDSJETT FOR KONTROLLARBEIDET I 2026 -GUOVDAGEAINNU SUOHKAN/ KAUTOKEINO KOMMUNE

Saksdokumenter:

- Innhenting av budsjett tall fra KomRev NORD IKS per epost (ikke vedlagt)

Sekretariatets forslag til vedtak:

Med henvisning til forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2 oversender kontrollutvalget budsjettforslaget til Guovdageainnu/ Kautokeino kommunestyre med kopi til formannskapet.

Kontrollutvalget viser til foreslått budsjett for kontrollarbeidet i Guovdageainnu suohkan/ Kautokeino kommune for 2026 med en netto ramme på kr 1 534 200,-.

Saksopplysninger:

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2 skal kontrollutvalget utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen.

Kontrollutvalgets forslag til budsjetttramme for kontrollarbeidet skal følge formannskapets innstilling til kommunestyret. Kontrollutvalgets budsjettforslag følger uendret saken. Det skal være klart og tydelig for kommunestyret hva kontrollutvalget har foreslått.

Kommunestyret skal vedta et samlet budsjett for kontrollarbeidet i kommunen, blant annet utgifter til kontrollutvalget, sekretariatsbistand og revisjon.

Budsjettforslaget fra kontrollutvalget kan bare endres av kommunestyret. Grunnen til dette er at kontrollutvalget skal være fritt og uavhengig av de organene som utvalget skal kontrollere. Tilstrekkelige budsjetttrammer er en forutsetning for at kontrollutvalget skal kunne utføre alle oppgavene utvalget har ansvaret for.

Budsjettets utgiftsposter kan generelt sett deles inn i tre hovedområder:

- kontrollutvalgets interne drift
- kjøp av sekretariatstjenester

- kjøp av revisjonstjenester
-

Intern drift

Budsjettet for kontrollutvalgets interne drift er for 2026 i all hovedsak foreslått å være budsjett 2025 for kommunal deflator, som av KS foreløpig er anslått til å bli på 3,9 %.

Godtgjørelse til politikere er beregnet med utgangspunkt i gjeldende reglement for godtgjørelse til folkevalgte. Vi har valgt for budsjett 2026 å legge på 3,9% på regnskapstall fra 2025.

Sekretariatstjenester

Kusek IKS bistår blant annet med følgende sekretariatstjenester til kontrollutvalget i Guovdageainnu suohkan/ Kautokeino kommune:

- Forsvarlig utredning av saker som skal til behandling i kontrollutvalget
- Praktiske og faglige oppgaver tilknyttet kontrollutvalgenes møtevirksomhet
- Oppfølging av vedtak i kontrollutvalg/kommunestyre
- Risiko- og vesentlighetsvurderinger (RVV)
- Utarbeidelse av forslag til Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll
- Oppfølging av Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll
- Oppfølging av gjennomførte forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller
- Økonomi- og budsjettarbeid for kontrollarbeidet i kommunen
- Bistå ved valg av revisjonsordning og valg av revisjonsenhet
- Bistå kontrollutvalgene i ivaretagelse av påse-ansvar med forvaltningen og revisjonen
- Ivareta kontrollutvalgenes arkiv

Budsjettanslaget for kjøp av sekretariatstjenester i 2026 er på kr 481 100,- noe som utgjør en økning på 3,9 %. De budsjetterte utgiftene er per i dag et anslag med forbehold. Kontrollutvalget har de siste årene hatt en økning i antall møter og antall saker, samt at det har skjedd en økning i antall saker som er ressurskrevende.

Revisjonstjenester

Guovdageainnu suohkan /Kautokeino kommunes kjøp av revisjonstjenester framgår av inngått avtale mellom KomRev NORD IKS og Guovdageainnu suohkan/ Kautokeino kommune.

I avtalen framgår det at avtalen omfatter kommunens behov for lovpålagte revisjonsoppgaver:

- Oppmøte i kommunestyret og kontrollutvalget hvor revisjonssaker blir behandlet¹
- Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll (avtalte revisjonsprosjekter iht. plan fra kontrollutvalget)
- Revisjon av kommunens hovedregnskap
- Særattestasjoner
- Eksisterende legater

Andre tjenester som også inngår i avtalen, er følgende:

- Rådgivning i regnskapsspørsmål og løpende rådgivning vedrørende fortolkning av lovverk, forskriftsverk
- Kommunikasjon mot ledelsen

Budsjetterte utgifter til kjøp av revisjonstjenester i 2026 er i henhold til oversendte budsjettall fra KomRev Nord IKS. Her framgår det at budsjettallet for 2026 er regnskapstall fra 2025 med tillegg av en anslått kommunal deflator på 3,9 %. For Guovdageainnu suohkan/ Kautokeino kommune vil dette utgjøre anslåtte utgifter til revisjonstjenester på kr 884 000,- i 2026.

Følgende tjenester vil bli fakturert særskilt basert på timepris i henhold til de enhver tid gjeldende timesatser i selskapet dersom Hasvik kommune bestiller disse:

- Granskninger
- Underslag/misligheter
- Forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll utover kommunens andel av ressursene skissert i pkt. 3
- Utarbeidelse av økonomiske analyser
- Rådgivning i forbindelse med organisasjonsomlegginger
- Gjennomføring av brukerundersøkelser
- Rådgivning i forbindelse med utarbeidelse av styringssystemer
- Revisjon av kommunale foretak
- Nye legater

Forslag til budsjett for kontrollarbeid i Guovdageainnu suohkan/ Kautokeino kommune i 2026

Det foreslåtte budsjettet for kontrollarbeidet i Guovdageainnu suohkan/ Kautokeino kommune for 2026 har en netto ramme på kr 1 534 200,-, noe som utgjør en økning på kr 41 700,- sammenliknet med budsjettet for 2025.

Kontrollutvalgets forslag til budsjett for kontrollarbeidet i Guovdageainnu suohkan/ Kautokeino kommune i 2026 er som følger:

Funksjon 110 Kontroll og revisjon		Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
	Godtgjørelse folkevalgte (fast ledergodtgjørelse)	531 445	60 000	30 000
	Møtegodtgjørelse		7 500	8 000
	Ref. tapt arbeidsfortjeneste		30 000	31 200
	Abonnement/kontingent /lisens		7 000	7 300
	Beverting møter/kurs		2 500	2 600
	Opplæring, kurs		37 000	40 000
	Skyss- og kostgodtgjørelse		11 000	12 000
	Andre transportutgifter		36 500	38 000
13750	Kjøp fra IKS (sekretariat)		463 000	481 100
13750	Kjøp fra IKS (revisjon)	803 000	838 000	884 000
Sum netto driftsutgifter		1 334 445	1 492 500	1 534 200

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

SAKSFRAMLEGG

Dárkkistanlávdegoddi:	Guovdageainnu suohkan	Saksbehandler:	Anne Berit Bæhr
Kontrollutvalg:	Kautokeino kommune	J.nr:	KUSEK02017
Møtedato:	16. september 2025		

Sak 38/25

ORIENTERING OM STATUS BYGGESAKSBEHANDLING - TEKNISK ENHET

Vedlegg:

- Særutskrift fra behandling av saken på møte den 23.6.25

Sekretariatets forslag til vedtak:

Saken legges fram uten forslag til vedtak fra sekretariatet.

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget gjorde følgende vedtak i sak 24/25:

Kontrollutvalget ber sekretariatet å invitere kommunalleder for teknisk enhet til neste møte i kontrollutvalget for å orientere om status på byggesaksbehandling i Kautokeino kommune.

Kontrollutvalget drøftet saken under eventuelt i forrige møte, og ønsker en orientering med fokus på blant annet følgende temaer:

- Status og kapasitet i etaten (gjennomsnittlig saksbehandlingstid, status ubehandlede saker, hvor mange saker som er ubehandlet i 6 mnd. / 1 år / 2 år eller mer)
- Organisering og ressurser (egne ansatte eller kjøp av tjenester, utfordringer i forhold til fravær, rekruttering og kompetanse)

- Saksbehandlingsrutiner og oppfølging av søkere (registrering av søknader, oppfølging ved mangler i søknaden, oppfølging av søkere som må vente lenge)
- Rapportering til politisk og administrativ ledelse

Kommunedirektøren er invitert for å orientere kontrollutvalget i møte.

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

SÆRUTSKRIFT

Kontrollutvalg:	Kautokeino kommune	Saksbehandler:	Anne Berit Bæhr
Møtedato:	23. juni 2025	J.nr:	KUSEK02017

Kontrollutvalget i Kautokeino kommune behandlet sak om eventuelt- status på byggesaksbehandling – teknisk etat på møte 23. Juni 2025.

Nedenfor framgår kontrollutvalgets behandling og vedtak i saken:

SAK 24/25

EVENTUELT - STATUS PÅ BYGGESAKSBEHANDLING - TEKNISK ENHET

Vedtak:

Kontrollutvalget ber sekretariatet å invitere kommunalleder for teknisk enhet til neste møte i kontrollutvalget for å orientere om status på byggesaksbehandling i Kautokeino kommune.

Behandling:

Varamedlem Per Nils Saari fremmet at sak om teknisk enhets behandling av byggesaker og status på behandling av byggesaker bør settes på dagsorden. Han har fått henvendelser fra folk som ikke har fått svar på sine søknader og har ventet i flere år.

Kontrollutvalget drøftet saken, og ønsker en orientering med fokus på blant annet følgende temaer

- Status og kapasitet i etaten (gjennomsnittlig saksbehandlingstid, status ubehandlede saker, hvor mange saker som er ubehandlet i 6 mnd. / 1 år / 2 år eller mer)
- Organisering og ressurser (egne ansatte eller kjøp av tjenester, utfordringer i forhold til fravær, rekruttering og kompetanse)
- Saksbehandlingsrutiner og oppfølging av søkere (registrering av søknader, oppfølging ved mangler i søknaden, oppfølging av søkere som må vente lenge)
- Rapportering til politisk og administrativ ledelse

Omforent forslag til vedtak fra kontrollutvalget:

Kontrollutvalget ber sekretariatet å invitere kommunalleder for teknisk til neste møte i kontrollutvalget for å orientere om status på byggesaksbehandling i Kautokeino kommune.

Enstemmig vedtatt.

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

S A K S F R A M L E G G

Dárkkistanlávdegoddi:	Guovdageainnu suohkan	Saksbehandler:	Anne Berit Bæhr
Kontrollutvalg:	Kautokeino kommune		
Møtedato:	16. september 2025	J.nr:	KUSEK02131

Sak 39/25: REFERATSAKER

Saksopplysninger og sekretariatets tilrådninger:

Følgende referatsaker foreligger til møtet:

1. Referatsak 12/25

Forespørsel fra sekretariatet til revisor vedrørende utsendelse av oppsummeringsbrev.

Svar fra revisor vedrørende praksis for utsendelse av oppsummeringsbrev.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Referatsak 12/25 tas til orientering.

2. Referatsak 13/25

Brev fra KomRevNORD datert 20.08.25: Ny kontaktrevisor Kautokeino kommune

Sekretariatets forslag til vedtak:

Referatsak 13/25 tas til orientering.

3. Referatsak 14/25

Dom avsagt 17.07.2025 i Sis-Finnmárkku diggegoddi- Indre og østre Finnmark tingrett, Alta

Sekretariatets forslag til vedtak:

Referatsak 14/25 tas til orientering.

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

KomRev NORD IKS
v/administrerende direktør
Sjøgata 3
9405 Harstad

e-post: lah@komrevnord.no

Saksbehandler

Kate M. Larsen

Vår ref.

KUSEK02009

Deres ref.

Dato

02.07.2025

FORESPØRSEL TIL KOMREV NORD IKS VEDRØRENDE PRAKSIS - OPPSUMMERINGSBREV-REVISJON AV ÅRSREGNSKAP 2024

I forbindelse med revisjon av årsregnskapene, ser sekretariatet at vi ikke mottar oppsummeringsbrev for alle kommunene i Vest-Finnmark. Hvordan praksis/rutiner har KomRev Nord her?

- Får samtlige kommuner oppsummeringsbrev?
- Hvordan følges dette opp dersom kommunen ikke svarer innen fristen, blir kontrollutvalget orientert?

Kontrollutvalget tar oppsummeringsbrev kun til orientering, men oppsummeringsbrevet er for kontrollutvalget ett viktig verktøy både i:

- Planleggingsfasen
- Interimsfasen
- Årsoppgjørfsasen

Det er ønskelig at vi for fremtiden får oppsummeringsbrev i forbindelse med årsoppgjøret på samtlige kommuner i Vest-Finnmark.

Med hilsen

Kate M. Larsen

Daglig leder

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS v/ Kate M. Larsen

Deres ref:	Vår ref:	Saksbehandler:	Telefon:	Dato:
	296/2025-lah	lah@komrevnord.no	77 60 05 07	13.07.2025

FORESPØRSEL VEDRØRENDE PRAKSIS OPPSUMMERINGSBREV

Viser til forespørsel vedrørende KomRev NORD sin praksis når det kommer til oppsummeringsbrev. Følgende spørsmål ønskes besvart i henvendelsen

- *Får samtlige kommuner oppsummeringsbrev?*
- *Hvordan følges dette opp dersom kommunen ikke svarer innen fristen, blir kontrollutvalget orientert?*

Kommuneloven viser til at regnskapsrevisor skal avgi en revisjonsberetning til kommunestyret eller fylkestinget senest 15. april. Det skal sendes kopi til kontrollutvalget, til formannskapet eller fylkesutvalget og til kommunedirektøren.

Kommuneloven § 24-7 - Skriftlige påpekninger fra regnskapsrevisor sier følgende:

Revisor skal gi skriftlige meldinger om

- a. vesentlige feil som kan føre til at årsregnskapet ikke gir riktig informasjon*
- b. vesentlige mangler ved registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger*
- c. vesentlige mangler ved den økonomiske internkontrollen*
- d. manglende eller mangelfull redegjørelse i årsberetningen for vesentlige budsjettavvik*
- e. enhver mislighet*
- f. hvorfor han eller hun ikke har skrevet under på oppgaver som kommunen eller fylkeskommunen skal sende til offentlige myndigheter, og som revisor etter lov eller forskrift skal bekrefte*
- g. hvorfor han eller hun sier fra seg revisjonsoppdraget.*

Meldinger som nevnt i første ledd skal sendes i nummerte brev til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren.

Hvis revisor avdekker eller på annen måte blir kjent med misligheter, skal han eller hun straks melde fra om det etter første ledd bokstav e. Når saksforholdet er nærmere klarlagt, skal revisor sende et nytt brev til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren.

Revisor skal årlig gi en skriftlig oppsummering til kontrollutvalget om forhold som er tatt opp etter første ledd, men som ikke er rettet opp eller som ikke er tilstrekkelig fulgt opp.

Dette tilsier at revisor skal sende nummererte brev ved tilfeller beskrevet i punktene a-g. Hvis nummererte brev ikke er besvart eller de påpekte forholdene ikke er rettet opp i, skal revisor gi en skriftlig tilbakemelding til kontrollutvalget om de nevnte forhold.

Det er viktig at kontrollutvalget gis muligheten til å holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet utover de nevnte forholdene. Det gjelder både innen regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon. Når det gjelder regnskapsrevisjon, er det viktig at revisor orienterer kontrollutvalget om planleggingsfasen, interimfasen og årsoppgjørfsasen.

Det er den oppdragsansvarlige revisoren på det enkelte revisjonsoppdraget som er ansvarlig for revisjonen som gjennomføres. En oppdragsansvarlig revisor har det overordnede ansvaret for revisjonsoppdraget, herunder at revisjonen utføres i samsvar med lovkrav og god kommunal revisjonsskikk. Dette innebærer at revisor må planlegge, gjennomføre og rapportere revisjonen på en forsvarlig måte, samt vurdere om årsregnskapet er utarbeidet i samsvar med lover og forskrifter.

Det vil således kunne være ulikheter om det skrives oppsummeringsbrev på alle våre revisjonsoppdrag. I noen tilfeller vil det fra et revisjonsfaglig ståsted ikke være behov for oppsummeringsbrev. Kontrollutvalget vil likevel holdes løpende orientert av revisor, og kan i tillegg be om ytterligere informasjon om dette skulle være ønskelig.

KomRev NORD er opptatt av at alle våre henvendelser som revisor besvares av kommunen. Det gjelder både innen regnskapsrevisjon og under gjennomføring av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller. Hvis vi ikke mottar svar innen den foreslåtte svarfristen tar revisor kontakt med kommunen og etterspør tilbakemelding. Hvis kommunen fremdeles unnlater å svare revisor, vil vi etter hvert ta kontakt med kontrollutvalget for å orientere om at vi ikke mottar svar på vår henvendelse.

Vi håper dette har besvart spørsmålene deres.

Med hilsen

Lars-André Hanssen
Administrerende direktør
KomRev NORD IKS

Til Kautokeino kommune
v/ordfører

Deres ref:	Vår ref:	Saksbehandler:	Telefon:	Dato:
	024	Inge Johannessen ijo@komrevnord.no	91 60 60 59	20.8.2025

NY KONTAKTREVISOR

På bakgrunn av interne forhold i KomRev NORD har vi måtte gjøre noen justeringer i vår organisasjonsstruktur. Ny kontaktrevisor for Kautokeino kommune vil fra dags dato være Bjørg-Karin Steinhaug. Inge Johannessen vil fortsatt være oppdragsansvarlig revisor. Har dere spørsmål er det bare å ta kontakt med oss.

Tromsø 20. august 2025

Lars-André Hanssen
Administrerende direktør

Kopi:
Kommunedirektør i Kautokeino kommune
Kontrollutvalget i Kautokeino kommune

SIS- JA NUORTA-FINNMÁRKKU DIGGEGODDI - INDRE OG ØSTRE FINNMARK TINGRETT

DOM

Avsagt: 17.07.2025 i Sis- ja Nuorta-Finnmárkku diggegoddi - Indre og Østre Finnmark tingrett, Alta

Saksnr.: 24-145222TVI-TIOF/TTAN

Dommer: Risten Inga Henriksen

Meddommere:

Avdelingsleder. Gøril Madsen
Fellesorganisasjon
en Troms

Direktør. Scandic Hans Paul Johan Hansen
Hotels AS

Saken gjelder: Ulovlig gjengjeldelse, brudd på aktivitets- og omsorgsplikt ved varsling, opphør av arbeidsforhold, avtalebrudd, krav om erstatning, mv.

Kent Joachim Valio

Advokat Nina Kroken

mot

Guovdageainnu Suohkan / Kautokeino
kommune v/ordføreren

Advokat Frode Lauareid

DOM

Saken gjelder krav om oppreisning og erstatning etter ulovlig gjengjeldelse i arbeidsforhold.

Sakens parter er Kent Joachim Valio (heretter kalt saksøker eller Valio) og Kautokeino kommune (heretter kalt saksøkte eller kommunen).

1 Sakens bakgrunn

Saksøker, Kent Joachim Valio, ble ansatt som kommunedirektør i Kautokeino kommune fra 1. mai 2015. Kautokeino kommune har om lag 2 900 innbyggere og kommunen er den største arbeidsgiveren i kommunen med rundt 280 årsverk. Ansettelsen var basert på åremål, og ble senere fornyet i 2020 for en ny seksårsperiode frem til 30. april 2027.

Kommunedirektøren er kommunens øverste administrative leder, med ansvar for blant annet internkontroll og personalforvaltning, jf. kommuneloven §§ 13-1 og 25-1. Videre har kommunedirektøren personalansvar for de ansatte i kommunen, jf. kommuneloven § 13-1 syvende ledd. Kommunestyret er kommunens øverste politiske organ og har myndighet til å ansette og avslutte arbeidsforholdet med kommunedirektøren, jf. kommuneloven § 13-1. Arbeidsgiver i denne saken, overfor Valio, var kommunestyret. Kommunestyrets ansvar kan ikke delegeres.

Den 22. februar 2022, under et formannskapsmøte, ga Valio en presentasjon for formannskapet om kritikkverdige forhold, herunder redegjorde han for det han oppfattet som myndighetsmisbruk og utilbørlig press fra enkelte folkevalgte mot administrativ ledelse, samt om hendelser som gjaldt trusler og represalier. To dager senere, den 24. februar 2022, oversendte han et skriftlig varsel til kommunens varslingsutvalg. Det skriftlige varselet gjaldt de samme forhold som han presenterte for formannskapet. I det skriftlige varselet var navn på de omvarslede inntatt, og konkrete hendelser var beskrevet. Varselet var unntatt offentlighet. Den 22. juni 2022 presenterte Valio årsrapporten for kommunestyret, og kommunestyret ble orientert om varslingssaken og de kritikkverdige forholdene som Valio hadde varslet på. Det er ikke omtvistet at varslingen var rettmessig, og det er videre ikke omtvistet at varslingen var å regnes som et varsel etter arbeidsmiljølovens bestemmelser.

Ifølge Valio ble varselet ikke tilstrekkelig fulgt opp, og han opplevde etter hvert arbeidssituasjonen som belastende. Valio hadde også vært sykmeldt i en tidligere periode fra 14. desember 2021 til 14. mars 2022, og ble på nytt sykmeldt i november 2022. Kommunen har på sin side anført at varselet ble håndtert i tråd med gjeldende regelverk, herunder gjennom intern behandling og ekstern undersøkelse ved KS Advokatene.

Den 15. desember 2022 vedtok kommunestyret, etter forslag fremmet av daværende ordfører, Hans Isak Olsen, et mistillitsvedtak mot Valio. Mistillitsforslaget ble fremmet

som benkeforslag uten saksfremlegg og ble behandlet i lukket kommunestyremøte. Valio var på dette tidspunktet sykemeldt, og fungerende kommunedirektør eller administrasjonen fikk ikke være til stede under det lukkede kommunestyremøtet. Mistillitsvedtaket ble vedtatt med 11 mot 6 stemmer. Kommunen har anført at mistillitsvedtaket var gyldig og at det ga grunnlag for å aktivere sluttklausulen i Valios arbeidsavtale, jf. arbeidsavtalen punkt 15 og arbeidsmiljøloven § 15-16. Valio har på sin side anført at vedtaket var ugyldig og at det utgjorde en gjengjeldelseshandling.

Den 5. januar 2023 inngikk partene en sluttavtale, hvor det blant annet fremgår at arbeidsforholdet skulle avsluttes og at Valio skulle motta etterlønn. Avtalen inneholder også bestemmelser om at partene fraskriver seg retten til å fremme ytterligere krav mot hverandre.

Den 19. juni 2023 opphevet Statsforvalteren i Troms og Finnmark mistillitsvedtaket som ugyldig. Etter fratreden har Valio vært omtalt i media, blant annet har tidligere ordfører Hans Isak Olsen og andre folkevalgte kommet med uttalelser om saken. Valio har anført at uttalelsene har vært belastende og skadelige for hans omdømme og karriere, og at kommunen ikke har gjort tilstrekkelig for å imøtegå eller korrigere fremstillingen. Videre har Valio vist til at dette innebærer brudd på taushetsløftet etter sluttavtalen. og Kommunen har på sin side bestridt ansvar for uttalelser fremsatt av enkeltpersoner, og har anført at kritikken ikke har sammenheng med varslingen.

Valio står i dag uten fast arbeid og har meldt seg ut av KLPs pensjons- og forsikringsordninger. Han har reist søksmål med krav om erstatning og oppreisning, samt dekning av sakskostnader.

Hovedforhandling ble gjennomført over fem dager, fra 20. mai til 26. mai 2025. Saksøker møtte og var bistått av advokat Nina Kroken. Saksøkte møtte ved ordfører Anders S. Buljo og var bistått av advokat Frode Lauareid.

2 Partenes anførsler for retten

2.1 Saksøkerens påstandsgrunnlag – Valio har i korte trekk anført:

Valio har anført at han ble utsatt for ulovlig gjengjeldelse etter å ha varslet om kritikkverdige forhold i Kautokeino kommune, i strid med arbeidsmiljøloven § 2 A-4. Varslingen, som ble levert 24. februar 2022, omhandlet blant annet myndighetsmisbruk og trusler fra folkevalgte mot administrativ ledelse. Det er ikke bestridt at varslingen var rettmessig.

Etter varslingen ble arbeidssituasjonen stadig mer krevende, og Valio ble til slutt sykmeldt. Kommunen unnlot å iverksette tiltak for å sikre et forsvarlig arbeidsmiljø og forebygge gjengjeldelse, i strid med aktivitets- og omsorgsplikten etter arbeidsmiljøloven § 2 A-3 (2). Det anføres at kommunen heller ikke anerkjente behovet for vernetiltak.

Valios arbeidsforhold ble senere avsluttet ved et ugyldig mistillitsvedtak, initiert av en av de omvarslede. Vedtaket ble fattet uten saksfremlegg eller forhåndsvarsling, og ble senere opphevet som ugyldig av Statsforvalteren. Det anføres at dette vedtaket, sammen med øvrige forhold, utgjør en bristende forutsetning for den inngåtte sluttavtalen og gir grunnlag for erstatning.

Etter avslutningen av arbeidsforholdet har ledende representanter for kommunen, herunder tidligere ordfører, kommet med negativ og uriktig omtale av Valio i ulike offentlige fora. Kommunen har ikke forsøkt å imøtegå eller stanse denne omtalen. Dette anføres å være i strid med både arbeidsavtalen og sluttavtalen, og utgjør ytterligere grunnlag for erstatning.

Det fremmes krav om erstatning for økonomisk tap og ikke-økonomisk skade, med hjemmel i arbeidsmiljøloven § 2 A-5, skadeerstatningsloven §§ 2-1 og 3-5, samt alminnelige erstatningsrettslige prinsipper. Det anføres at saken er preget av skjerpende omstendigheter, herunder langvarig belastning, omdømmetap og svekket karriere, og at kommunen ikke har gjort noe for å beskytte Valio mot konsekvensene av varslingen.

Saksøkers påstand:

1. Kent Joachim Valio har vært utsatt for gjengjeldelse som følge av varsling i sitt arbeidsforhold i Kautokeino kommune, i strid med arbeidsmiljøloven § 2 A-4.
2. Kautokeino kommune har brutt sin aktivitets- og omsorgsplikt etter arbeidsmiljøloven § 2 A-3 (2) overfor Kent Joachim Valio.
3. Kautokeino kommune dømmes til innen to uker etter dommens forkynnelse å betale til Kent Joachim Valio erstatning og oppreisning fastsatt etter rettens skjønn, med tillegg av forsinkelsesrente etter forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd første punktum fra forfall til betaling skjer.
4. Kautokeino kommune dømmes til å betale Kent Joachim Valios sakskostnader.

2.2 Saksøktes påstandsgrunnlag - Kautokeino kommune har i korte trekk anført:
Kautokeino kommune bestrider at det foreligger brudd på varslingsvernet etter arbeidsmiljøloven. Det anføres at de forhold som er trukket frem som gjengjeldelse, ikke har sammenheng med varslingen, og at kommunen uansett ikke kan holdes ansvarlig for uttalelser fremsatt av enkelt personer.

Kommunen gjør gjeldende at aktivitetsplikten etter arbeidsmiljøloven § 2 A-3 er oppfylt ved at varselet ble undersøkt både internt gjennom kontrollutvalget og eksternt av KS-advokatene. Det anføres videre at omsorgsplikten overfor Valio er ivaretatt, og at det ikke er dokumentert brudd på denne plikten.

Det vises til at Valio som kommunedirektør måtte tåle kritikk fra folkevalgte, og at kommunen ikke har en ubetinget plikt til å iverksette tiltak for å forebygge gjengjeldelse med mindre det er nødvendig. Kommunen mener det ikke forelå slike omstendigheter.

Videre anføres det at Valio har inngått en gyldig sluttavtale, som innebærer et endelig oppgjør mellom partene. Det vises til at Valio i avtalen har fraskrevet seg retten til å fremme ytterligere krav eller reise stillingsvernsak. Kommunen bestrider at det foreligger grunnlag for å sette avtalen til side etter avtaleloven § 36.

Det gjøres også gjeldende at arbeidsavtalen inneholdt en sluttklausul om fratreden mot etterlønn, og at vilkårene for å utløse denne klausulen var oppfylt. Kommunen avviser at det foreligger saksbehandlingsfeil eller ugyldighet ved beslutningen om fratreden.

Subsidiært, dersom retten skulle komme til at kommunen er erstatningsansvarlig, anføres det at erstatningskravet er urimelig høyt. Kommunen mener det ikke kan holdes ansvarlig for at Valio ikke har oppnådd tilsvarende arbeid og inntekt etter fratreden.

Saksøktes påstand

1. Kautokeino kommune frifinnes.
2. Kautokeino kommune tilkjennes sakskostnader.

3 Rettens vurdering

3.1 Sakens hovedproblemstillinger

Det sentrale spørsmålet i saken er hvorvidt Valio har blitt utsatt for gjengjeldelseshandlinger som følge av varselet. Saken reiser også spørsmål om hvorvidt kommunen har brutt sin aktivitets- og omsorgsplikt etter arbeidsmiljøloven § 2 A-3, og om saksøker har krav på erstatning og oppreisning som følge av de påståtte gjengjeldelseshandlingene.

I korte trekk anfører saksøker at han etter varsling ble møtt med en rekke negative reaksjoner, herunder et ugyldig mistillitsvedtak som førte til avslutning av arbeidsforholdet og negativ omtale i offentligheten. Han hevder at kommunen ikke har oppfylt sin plikt til å forebygge gjengjeldelse eller ivareta hans arbeidsmiljø, og at sluttavtalen som ble inngått, bygget på en bristende forutsetninger mv.

Saksøkte, Kautokeino kommune, på sin side bestrider at det foreligger gjengjeldelse og hevder at de har oppfylt sine plikter etter arbeidsmiljøloven. Kommunen har anført mistillitsvedtaket ikke hadde sammenheng med varslingssaken. Kommunen mener videre at eventuelle uttalelser fra enkeltpersoner ikke kan tilskrives kommunen som arbeidsgiver. Kommunen viser til at det er inngått en gyldig sluttavtale som innebærer et endelig oppgjør mellom partene, og at det ikke foreligger grunnlag for å sette denne til side.

Som nevnt innledningsvis er det ikke bestridt at Valio varslet i tråd med arbeidsmiljølovens bestemmelser og at varselet var rettmessig, og at han følgelig var underlagt et varslingsvern. Selv om dette ikke er bestridt, finner retten det hensiktsmessig å kort redegjøre for hva som er de rettslige rammene for varsling etter arbeidsmiljøloven. Videre vil retten også kort redegjøre for hendelsene som dannet grunnlaget for varselet, selv om det altså ikke er bestridt at varselet var rettmessig.

Det har vært omfattende bevisførsel, både i form av dokumentbevis og vitneførsel, noe som innebærer at retten til dels vil henvise til dokumenter, for å gjøre nødvendige avgrensninger på dommens omfang.

3.2 Det rettslige utgangspunktet

Saken gjelder en arbeidsrettslig tvist, og reguleres av arbeidsmiljøloven.

Arbeidsmiljøloven er en «vernelov», der hensynet til vern av arbeidstaker er grunnleggende. Varsling i arbeidsforhold er særskilt regulert i arbeidsmiljøloven kapittel 2 A. Arbeidsmiljøloven gir arbeidstaker rett til å varsle om kritikkverdige forhold på en bestemt måte, og dersom lovens fremgangsmåte for varslinger er fulgt, så får varsleren et særskilt vern.

Som utgangspunkt har arbeidstakere en relativ vid adgang til å ytre seg om negative forhold ved arbeidsgivers virksomhet. Det følger av arbeidsmiljøloven § 2 A-1 første ledd at arbeidstakere har *rett* til å varsle om «kritikkverdige forhold» i arbeidsgiverens virksomhet. Retten til vern forutsetter at varslingen skjer i tråd med fremgangsmåten angitt i arbeidsmiljøloven § 2 A-2. Dersom man varsler i tråd med de overnevnte bestemmelsene er man underlagt det såkalte varslingsvernet, og det vil være ulovlig for arbeidsgiver å rette negative sanksjoner eller reaksjoner mot varsleren som følge av varslingen, jf. arbeidsmiljøloven § 2 A-4.

Varslingsreglene har betydning for både allmennheten, arbeidstakeren og arbeidsgiver. Det foreligger flere sentrale hensyn bak bestemmelsene, og retten viser her til tre sentrale hensyn, jf. Skjønberg mfl., Individuell arbeidsrett, 2. utgave (2020), kapittel 9.7. For det første er det i samfunnets interesse at alvorlige og kritikkverdige forhold i virksomheter blir avdekket – særlig gjelder dette i offentlig sektor. Derneft kan reglene om varsling ses i sammenheng med arbeidsrettens vernehensyn, herunder arbeidsmiljølovens bestemmelser som setter krav til et forsvarlig arbeidsmiljø jf. arbeidsmiljølovens formålsbestemmelse i § 1-1. Endelig vises det til at varslingsbestemmelsene har tilknytning til arbeidstakerens medbestemmelsesrett, og adgangen til å medvirke og bidra til et åpent og trygt ytringsklima i arbeidsplassen. I den sammenheng fremheves det også at ytringsfrihet om kritikkverdige forhold i arbeidsplassen er viktig, lovlig og ønsket. Dette både i lys av at ytringsfrihet er en Grunnlovfestet rettighet, men det er også viktig å sikre at arbeidstakere skal kunne varsle om kritikkverdige forhold.

Bevisvurderingen i saken følger det alminnelige prinsippet i sivile saker, hvor retten skal legge til grunn det faktum som fremstår som mest sannsynlig etter en samlet vurdering av bevisene.

Når det gjelder bevisbyrden, gjelder det imidlertid særlige regler i varslingssaker. Etter § 2 A-4 fjerde ledd gjelder en delt bevisbyrde, og bestemmelsen lyder slik:

«... Dersom arbeidstaker legger frem opplysninger som gir grunn til å tro at det har funnet sted gjengjeldelse, må arbeidsgiver sannsynliggjøre at det likevel ikke har funnet sted slik gjengjeldelse ...»

Det fremgår av forarbeidene at det normalt er tilstrekkelig at arbeidstaker kan vise at varslingen har funnet sted, og at de påståtte gjengjeldelsene skjedde i nær tidsmessig sammenheng. Dersom arbeidstaker sannsynliggjør dette, så går bevisbyrden over på

arbeidsgiver. Da må arbeidsgiver sannsynliggjøre at de aktuelle handlingene ikke hadde sammenheng med arbeidstakers varsling, jf. Ot.prp.nr. 84 (2005–2006) s. 53 og Skjønberg mfl., Individuell arbeidsrett, 2. utgave (2020), s. 274.

3.2.1 Varslingsbegrepet og rettslig ramme

Det finnes ingen lovfestet definisjon av hva som utgjør «varsling» eller hva det innebærer «å varsle». Språklig forstås varsling som å gi beskjed, melde fra, «slå alarm» eller rapportere om et forhold man har blitt oppmerksom på, jf. NOU 2018:6 Varsling – verdier og vern, kapittel 2.1.

Det gjelder ingen formkrav til hvordan et varsel skal fremsettes. Varsling kan skje både muntlig og skriftlig. Det avgjørende er likevel at ytringen har et innhold og en form som gjør at arbeidsgiver forstår at det er tale om et varsel, og ikke for eksempel en alminnelig ytring av misnøye eller kritikk. Det sentrale vurderingstemaet er derfor meningsinnholdet i ytringen.

For at varslingen skal omfattes av vernet i arbeidsmiljøloven kapittel 2 A, må den gjelde «kritikkverdige forhold» i arbeidsgivers virksomhet, jf. arbeidsmiljøloven. § 2 A-1 første ledd.

Mer konkret om begrepet «kritikkverdige forhold» vises det til Ot.prp.nr.84 (2005–2006) side 51 hvor det fremgår:

«Begrepet kritikkverdige forhold gjelder for det første opplysninger om kriminelle (dvs. straffesanksjonerte) forhold og mislighold av andre lovbestemte påbud eller forbud. Det samme gjelder brudd med virksomhetens etiske retningslinjer. Her bør det imidlertid være tale om rutiner som er tydelig uttalte og som er nedfelt i skriftlige dokumenter som er gjort kjent for ansatte og ledelse. I tillegg omfattes alminnelige etiske standarder som det er bred tilslutning til i samfunnet. Hva som er kritikkverdig bør fortolkes i lys av at forholdene normalt bør ha en viss allmenn interesse før arbeidstaker kan gå ut med dem. Forhold som arbeidstaker mener er kritikkverdige ut fra egen politisk eller etisk overbevisning omfattes dermed ikke av bestemmelsen»

3.3 Situasjonen forut for varselet

Høsten 2019 var det kommunestyre- og fylkestingsvalg i Norge. Valio hadde da jobbet som kommunedirektør i omkring fire år. Som følge av valgresultatet i kommunen, fikk Kautokeino kommune en ny politisk ledelse og en ny ordfører. Hans Isak Olsen fra Dáloniid listtu ble valgt som ordfører, og partiene Guovdageainnu dáloniid listtu (Kautokeino fastboendes liste), Venstre, Høyre og Samefolkets liste inngikk et flertallssamarbeid.

Forut kommunestyrevalget i 2019 var Johan Vasara fra Arbeiderpartiet ordfører, mens Anders S. Buljo fra Flyttsamelista var varaordfører i kommunen. Anders S. Buljo forklarte for retten at han hadde et godt samarbeid med Valio i perioden 2015-2019. Buljo beskrev samarbeidet som profesjonelt og uten konflikter. Også Johan Vasara forklarte at samarbeidet med Valio fungerte godt, og at det ble jobbet systematisk å forbedre kommunens økonomiske situasjon. Det vises her til at kommunen hadde et akkumulert underskudd på omkring 21 millioner da Valio begynte som kommunedirektør, og at

kommuneøkonomien ble forbedret og kommunen kom ut av Robek-listen da saksøker var kommunedirektør.

Retten mener på bakgrunn av den samlede bevisførselen, at det ble en gradvis endring i arbeidsmiljøet etter kommunestyrevalget i 2019 og at det oppstod uheldige hendelser allerede fra oktober-november 2019. Saksøker har forklart at kommunestyrerepresentant, Isak Mathis O. Hætta, fra Kautokeino fastboendes liste, kort tid etter valget uttalte til Valio at *«vi får se hvor lenge du sitter som kommunedirektør, nå som Hans Isak Olsen blir ordfører»*.

Både Valio og Hans Isak Olsen forklarte at samarbeidet mellom dem initialt, i rollene som kommunedirektør og ordfører, fungerte godt. Retten finner det klart at arbeidsmiljøet i kommunen, altså arbeidsmiljøet mellom den politiske ledelsen og administrasjonen, etter hvert ble mer krevende. Hva som er årsaken til dette er det ulike forklaringer om.

Hans Isak Olsen forklarte at samarbeidet med Valio var godt i starten. Han støttet fornyelse av Valios åremål i 2020 og gikk med på alle krav Valio stilte, inkludert lønnsøkning og permisjonsdager. Etter fornyelsen opplevde han at relasjonen ble mer distansert. Han beskrev at det oppsto uenighet om enkelte prosjekter, blant annet knyttet til av kjøkken på helsesenteret.

Tidligere ordfører og kommunestyrerepresentant, Klemet Erland Hætta fra Samefolkets liste, har forklart at det utviklet seg en fryktkultur i kommunen og at ansatte ikke turte å ta opp kritikkverdige forhold. Hætta viste til at Valio uttrykte motstand mot fagforeninger, og at det var dårlig dialog mellom ledelsen og ansatte. Hætta stemte også for fornyelse av Valios åremål i 2020, men oppfattet at det allerede da var misnøye hans ledelse. Det ble ifølge Hætta stilt krav om at Valio skulle ta kurs for å forbedre kommunikasjonen med ansatte. Også June Brita Eira og Berit Anne Sara Triumf har forklarte at de opplevde samarbeidet med Valio som vanskelig.

Valio har i grove trekk forklart at han etter hvert opplevde økende press og uformelle krav fra enkelte folkevalgte. Valio har beskrevet politisk innblanding i administrative beslutninger, dobbeltroller og habilitetsproblematikk, utilbørlig press, samt trusler og personlig trakassering. Han opplevde å bli truet med oppsigelse, og at det ble skapt en fryktkultur. Han har beskrevet at han mottok trusler via meldinger og opplevde en fysisk utrygghet. Forklaringen hans beskriver en rekke utfordringer i arbeidsmiljøet, herunder press og manglende støtte fra politisk ledelse.

Sindre Murud, som var kommunalleder for teknisk enhet, forklarte seg i stor grad i samsvar med Valios forklaring. Murud forklarte at den nye politiske ledelsen begynte å instruere administrasjonen og at grensene mellom de politiske og administrative beslutningsprosessene ble stadig mer uklare. Murud forklarte at noen av politikerne, det vil si Vegard Olsen og Isak Mathis O. Hætta, hadde dobbeltroller – og at de både var folkevalgte og arbeidet på teknisk etat. Murud beskrev at det kom et skifte etter valget i 2019, og han beskrev at det ble et «sirkus» preget av trusler og press, herunder at Murud mottok det han oppfattet som trusler om avskjedigelse. Murud forklarte at det ble mye støy mellom Valio og ordfører Olsen, og at det var vanskelig å jobbe i administrasjonen. Murud beskrev at han følte seg utrygg. Karin Hætta, som da var stabsleder og assisterende

kommunedirektør, bekreftet i sin forklaring at det var utfordringer i teknisk etat, men understreket at disse problemene hadde vedvart over tid.

3.4 Varselet

Valio har til sammen inngitt to «formelle varsler». Med «formelle varsler» mener retten at disse spesifikt er beskrevet som «varsler». Varslene ble inngitt muntlig den 22. februar 2022 og skriftlig 24. februar 2022.

Mens Valio var sykemeldt, varslet han om kritikkverdige forhold for kommunens formannskap den 22. februar 2022. Presentasjonen var utformet som en PowerPoint-presentasjon og hadde tittelen «*Giftig arbeidsmiljø, press om særfordeler til politikere, trusler og represalier*».

Varselet var foranlediget av flere konkrete opplevelser der Valio og andre ansatte i kommunens administrasjon ble utsatt for press om å yte særfordeler til personer med tilknytning til sentrale politikere i kommunen, samt trusler fra folkevalgte mot administrativ ledelse og det som Valio oppfattet som myndighetsmisbruk. Presentasjonen inneholdt også konkrete eksempler på hendelser. Valio nevnte ikke navnene på de omvarslede under presentasjonen, men retten mener at de tre av de omvarslede klart kunne identifiseres gjennom Valios beskrivelser av deres politiske roller. Valio beskrev hvilke verv og relasjoner de omvarslede hadde, og rettens legger til grunn at det var klart for de tilstedeværende at Vegard Olsen, Isak Mathis O. Hætta og Berit Anne Sara Triumf var tre av de omvarslede. Det var på dette tidspunktet usikkert hvor mange personer det var varslet om, noe som flere vitner også har forklart.

Den 24. februar 2022 sendte Valio et skriftlig varsel hvor de kritikkverdige forholdene var inntatt. Varselet var foranlediget av flere konkrete opplevelser der Valio og andre ansatte i kommunens administrasjon ble utsatt for press om å yte særfordeler til personer med tilknytning til sentrale politikere i kommunen.

Varselet omfattet flere konkrete hendelser og retten viser til varselet i sin helhet. De omvarslede var politikere som tilhørte posisjonsgruppen i kommunestyret. Varslet omfattet også ordfører Hans Isak Olsen unnlatelse av å følge opp de kritikkverdige forholdene.

I varselet er det inntatt et relasjonskart om de omvarslede, og retten viser til denne i sin helhet. Av relasjonskartet fremkommer blant annet følgende:

«•*Hans Isak Olsen, ordfører. Presses av egen sønn og av «partiets» sterke mann, som er partiets andrerepresentant, Isak Mathis O. Hætta. Medstifter av eget «parti (Kautokeino fastboendes liste)» bl.a. sammen med Isak Mathis O. Hætta.*

•*Vegard Olsen, ordførers sønn, varamedlem i kommunestyret for samme parti som ordfører, leder av dispensasjonsutvalget for motorferdsel i utmark ... tidligere medlem av kommunal ettersøksgruppe for skadet vilt...*

•*Isak Mathis O. Hætta, andrerepresentant i ordførers parti i kommunestyret, leder av klagenemda, fullmektig (ansatt) i teknisk enhet og er saksbehandler for dispensasjonsutvalget for motorferdsel i utmark*

•*Berit Anne Triumf, kommunestyrerepresentant for Venstre og i kommunestyrets flertallsgruppe, styreleder for kommunens omstillingsselskap.»*

Varslet ble sendt til kommunens varslingsutvalg, og var unntatt offentlighet. Retten vil i korte trekk gjøre rede for noen av hendelsene som var omfattet av varselet.

3.4.1 Om varslingene overfor Vegard Olsen

Det vises til hendelse nr. 1 i Valios varsel:

«Krav om urettmessig tildeling av flere oppdrag til politiker/næringsdrivende og trusler om represalier, om oppdrag ikke tildeles: Myndighetsmisbruk og utnytting av posisjon til personlig vinning. Bl.a. trusler om klage til partifelle, kompis og klagenemdas leder og om å forsure kommunedirektørens arbeidsmiljø, om oppdrag ikke tildeles på tross av høyeste pris i konkurransen.»

Denne varslingen gjaldt Vegard, Olsen, sønn til daværende ordfører Hans Isak Olsen, som klaget på at han ikke fikk tildelt oppdrag om skogrydding. Vegard Olsen var vararepresentat i kommunestyret og tilhørte partiet Kautokeino fastboende liste. I henhold til anskaffelsesprotokollen var det kommet inn to tilbud, den ene på kr. 39.000 ekskl. mva., som var det billigste tilbudet. Det andre tilbudet, fra Vegard Olsen, var på kr. 102.900 ekskl. mva.

Det er fremlagt både epostkorrespondanse og SMS-korrespondanse, hvor Vegard Olsen påklager vedtaket som medførte at han ikke fikk oppdraget og anmodet deriblant om at prosessen stoppes.

Det er vises til epostkorrespondanse mellom Vegard Olsen og Kent Valio 13. desember 2021, hvor følgende eposter er sendt av Vegard Olsen:

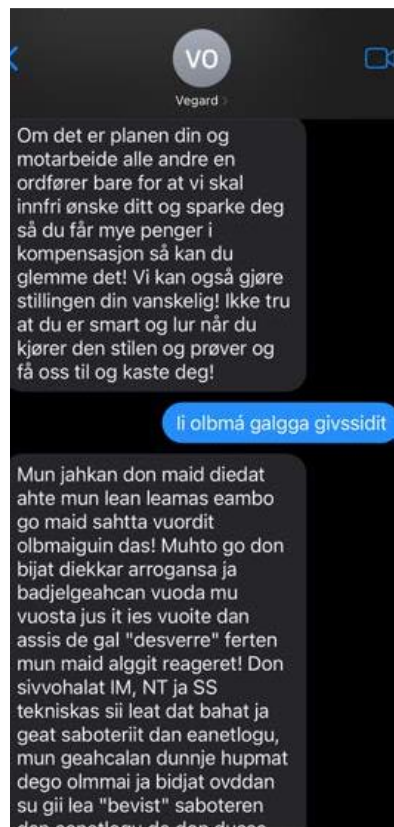
«Har sendt klage til kommunen men den er vel lagt i en skuff og håpes at det blir glemt fra min side! Klagenemd leder Isak Mathis har ikke fått saken»

Isak Mathis O. Hætta var partifelle til Vegard Olsen og Hans Isak Olsen, og representerte Kautokeino fastboende liste i kommunestyret. Samme dag skriver Vegard Olsen en ytterligere epost til Valio med følgende ordlyd:

«I denne saken er vel ikke KS opplyst at denne jobben var gitt til meg allerede i august? Her kommer reaksjoner på kommunestyre møte og det kan du være sikker på! Kommer til og trekke frem rekke andre saker som vi har skrevet om osv!»

Hvorpå Valio svarte at han ikke godtar trusler, og at han vil melde fra om dette til ordfører.

Det vises også til SMS-korrespondanse nedenfor, som illustrerer kontakten mellom Olsen og Valio. For retten er det noe uklart om disse SMS-en omhandler skogryddingssaken, eller om det er knyttet til de øvrige sakene hvor Vegard Olsen også var varslet om.

Ifølge Valio sendte Vegard Olsen trusler via SMS og Snapchat, og truslene gikk blant annet ut på at han ville få «sparket» Valio og Sindre Murud hvis han ikke tildelt oppdraget om å rydde skog. Ifølge Valio tok han dette opp med ordfører, og ordfører skal ha reagert med irritasjon. Ifølge Valio reagerte daværende ordfører med uttalelser om at Vegard Olsen og Isak Mathis O. Hætta kom til å lage kaos på kommunestyremøtet som var berammet til 15. desember 2021.

Flere av hendelsene i varslet knytter seg til Vegard Olsen. Det vises til hendelse nr. 2 i varslet, hvor følgende fremkommer:

«Krav om utbetaling av økonomisk støtte uten dokumentasjon til politiker, som også er næringsutøver: Ulovlig bruk av posisjon i et offentlig organ til å få personlig vinning. Press utøvd ved trusler om ufred på kommunestyret mot sin far, ordføreren, dagen før kommunestyremøtet. Videreformidlet av ordfører på sitt eget kontor til kommunedirektør «for å forhindre at sønnen, Vegard Olsen og partiets andrerepresentant, Isak Mathis O. Hætta, lager kaos på kommunestyremøtet». Ordfører sa også at han «må forsørge sin sønn, så lenge det ikke utbetales» og at «ting hadde blitt så mye enklere om man kunne unngå slikt tull.»

Vegard Olsen sendte 1. november 2021 følgende epost til Valio, Klemet Erland Hætta, Hans Isak Olsen og Sindre Murud:

«Sentrums løypene som har tidsfrist kl 12 i dag må utsettes. Teknisk sjef kan ikke dele ut anbud som han selv vil, Sindre lovte meg at han skulle ringe meg på morgenen ang dette, men han verken svarer telefon eller ringer tilbake! kommer

politisk hastevedtak på dette i dag, Klemet Erland meg selv og ordfører tar nettmøte om det og sender skriftlig.»

Videre vises til hendelse nr. 3 i varselet som gjaldt Vegard Olsen:

«Bruk av helikopter på kommunens regning for ekstratur for å speide etter elg til egen elgjakt i forbindelse med viltettersøk i kommunens tjeneste (sørover helt til finskegrensa, i en helt annen retning enn der den skadede elgen var, til jaktfelt der min bror var jaktleder og der han håpet å få bli med på jakt). Den skadede elgen var nord for Čárájávri (nordvest i kommunen). Det som også fordyret turen var at ettersøksleder ikke møtte opp et sted nært ettersøksområdet (f.eks. Máze), men bestilte helikopteret helt hjem til sin fars bopel (der han selv også leier rom) tur/retur, med frakt av elg. Fortalt av tidligere av ettersøksleder og politiker selv til kommunedirektør, men foreløpig ikke bekreftet av helikopterselskap. Pilot må intervjues.»

Vegard Olsen var også varslet for forsøk på korrupsjon, trusler mot kommunedirektør mv, og retten viser til varselet av 24. februar 2022.

Varslene mot Isak Mathis O. Hætta gjaldt trusler mot saksøker i forbindelse med en forsikringssak hvor bilen til Hætta ble skadet i parkeringsplassen, samt trusler Hætta skal ha kommet mot sin leder Sindre Murud.

Varslet mot Berit Anne Sara Triumf har Valio beskrevet på følgende måte i det skriftlige varselet av 24. februar 2022:

«Styreleder i kommunalt selskap (Ovddos AS) som bruker sin dobbeltrolle som politiker og styreleder til å gi kommunens administrasjon bestillinger og ordre: Myndighetsmisbruk og utnytting av sin overmaktsrolle bak lukkede dører. Går ikke tjenestevei, uthuler lokaldemokratiet og kommunedirektørens myndighet. Kommunedirektør hentes av ordfører til sitt kontor, der styreleder allerede sitter. Budskapet styreleder fremfører er at kommunen skal avstå fra å konkurrere på lønn om en kandidat (Anne Maret Sara) det kommunale selskapet ønsker å ansette. Resultat: Ovddos AS ansetter kandidaten. Den samme rolleblanding har også skjedd på styremøter, der kommunedirektøren er observatør. Der har kommunedirektøren forsøkt å forklare styreleder at hun ikke har anledning til å pålegge kommunen noe, men har fått til svar at kommunedirektøren sier dette fordi han er “kvinnefiendtlig” og at “jeg får se hva jeg og mine formannskapskolleger sier til det.»

Den 22. juni 2022 presenterte Valio årsrapporten for kommunestyret, og kommunestyret ble også orientert om varslingssaken. Etter dette kommunestyremøtet fikk media innblikk i varslingssaken, og lokale medier begynte å omtale saken. Mediene fikk også innsyn i en sladdet versjon av varselet.

Etter kommunestyremøtet den 22. juni 2022 reagerte en rekke av politikerne i kommunen. Flertallssamarbeidet ble oppløst som følge av varslingssaken, ved at Høyre og Venstre trakk seg fra flertallskoalisjonen.

3.5 Parts og vitneforklaringer knyttet til varselet

Slik retten vurderer det, tegner varslene et bekymringsfullt bilde av arbeidsmiljøet i Kautokeino kommune. Dette blir særlig tydelig gjennom forklaringene fra saksøker samt Sindre Murud, som beskriver utfordringer i arbeidsmiljøet over tid. Vitnet Murud har forklart seg i tråd med saksøkers beskrivelser av arbeidsmiljøet, og om de hendelsene som fremgår i varslene.

Om arbeidsmiljøet forklarte saksøker at det ble veldig krevende fra høsten 2021. Det vises til at det er ført dokumentbevis hvor det fremkommer at Valio får en rekke indirekte trusler fra Vegard Olsen, særlig fra 15. november 2021 til 13. desember 2021.

Basert på bevisførselen legger retten til grunn at Valio tok opp de kritikkverdige forholdene med daværende ordfører Olsen ved flere anledninger, før varselet ble inngitt i februar 2022. Valio ble sykemeldt for første gang den 14. desember 2021 til 14. mars 2022, og var sykemeldt da varselet ble inngitt i februar 2022. Valio ble sykemeldt rett etter et oppfølgingsmøte som ble gjennomført 9. desember 2021, hvor varaordfører ifølge Valio skal ha opplyst om at halvparten av posisjonsgruppen ønsket å fjerne Valio som kommunedirektør. Valio forklarte videre at ordfører Hans Isak Olsen høsten 2021 og senest den 17. desember 2021 spurte om ikke Valio skal slutte, fremfor å bli sagt opp.

Den daværende politiske ledelsen i kommunestyret, herunder Hans Isak Olsen og Klemet Erland Hætta, har derimot stilt seg uforstående til beskrivelsene av arbeidsmiljøet. De har beskrevet samarbeidsproblemer med Valio, og at Valio bidro til å skape en fryktkultur i administrasjonen.

3.6 Gjengjeldelse

Saksøker hadde rett til å varsle om kritikkverdige forhold i kommunen, og at han har varslet i tråd med fremgangsmåten for varsling. Saksøker er således omfattet av varslingsvernet, og enhver form for gjengjeldelse fra kommunens side er forbudt, jf. arbeidsmiljøloven § 2 A-4 første ledd.

Spørsmålet blir derfor for retten hvorvidt Valio ble utsatt for ulovlige gjengjeldelseshandlinger.

Definisjonen av gjengjeldelse er beskrevet i arbeidsmiljøloven § 2 A-4 andre ledd:

«... Med gjengjeldelse forstås enhver ugunstig handling, praksis eller unnlatelse som er en følge av eller en reaksjon på at arbeidstaker har varslet, for eksempel

- a. Trusler, trakassering, usaklig forskjellsbehandling, sosial ekskludering eller annen utilbørlig opptreden*
- b. Advarsel, endring i arbeidsoppgaver, omplassering eller degradering*
- c. Suspensjon, oppsigelse, avskjed eller ordensstraffe ...».*

Retten påpeker at bestemmelsen ikke inneholder en uttømmende opplisting av hva som skal forstås som gjengjeldelse. Videre vises det til at begrepet «gjengjeldelse» skal forstås vidt, jf. Ot.prp.nr.84 (2005–2006) side 52, og omfatter både formelle og uformelle sanksjoner.

Etter rettspraksis kan det ikke kreves at det skal kunne påvises én konkret gjengjeldelseshandling, dersom atferden over tid gjør det klart at det har forekommet gjengjeldelse, jf. NOU 2018:6 side 52 (pkt. 4.2.4) med henvisning til LB-2009-36995 og LH-2020-53659.

Gjengjeldelsen må være en «en følge av eller en reaksjon» på varselet. Det kreves således årsakssammenheng. Det finnes en rekke dommer som illustrerer denne problemstillingen, og at arbeidsgiver er i sin fulle rett til å rette reaksjoner mot arbeidstaker – så lenge reaksjonene er utløst av andre forhold enn varselet, se bla. LG-2020-176005 og LB-2019-58878. Det vil dermed bli spørsmål om det saksøker hevder å ha opplevd som ugunstig behandling kan knyttes til hans forutgående varsling.

3.7 Har Valio blitt utsatt for gjengjeldelseshandlinger?

Saksøker har gjort gjeldende at han etter varslingen ble møtt med økende motstand, ekskludering og til slutt et mistillitsvedtak initiert av en av de omvarslede. Saksøker har anført at mistillitsvedtaket var en gjengjeldelseshandling. Kommunen på sin side har anført at det ikke er årsakssammenheng mellom mistillitsvedtaket og varselet. Det vil si at kommunen har anført at mistillitsvedtaket var begrunnet i forhold som ikke hadde sammenheng med varslingen. Kommunen har videre anført at den ikke kan holdes ansvarlig for uttalelser fremsatt av enkeltpersoner i media.

Spørsmålet for retten er dermed om det er mest sannsynlig at den begrunnelsen som kommunen har anført var den reelle begrunnelse, eller om mistillitsvedtaket – helt eller delvis – mest sannsynlig var motivert av at saksøker hadde varslet om kritikkverdige forhold.

Også ved denne vurderingen vil regelen om delt bevisbyrde i arbeidsmiljøloven § 2A-4 fjerde ledd komme på spissen. Er det «*grunn til å tro*» at det har forekommet gjengjeldelse, overføres tvilsrisikoen på arbeidsgiveren. Se bla. uttalelser i LH-2021-18948-2.

Gjengjeldelsesforbudet setter for øvrig krav til arbeidsgivers utøvelse av styringsretten, jf. Ot.prp.nr.84 (2005–2006) side 52, og at det må foretas en konkret vurdering i det enkelte tilfellet. Arbeidstakers subjektive opplevelse av at gjengjeldelse foreligger er ikke nok. Handlingen må rent faktisk være begrunnet i varslingen. Likevel er det slik at dersom arbeidstaker kan sannsynliggjøre at det har skjedd gjengjeldelse, overflyttes bevisbyrden til arbeidsgiver. Arbeidsgiver må da kunne påvise sannsynlighetsovervekt for at handlingene fra deres side var begrunnet i andre forhold enn arbeidstakers varsling, jf. arbeidsmiljøloven § 2 A-4 fjerde ledd

Etter en samlet vurdering av bevisene, er retten ikke i tvil om at Valio har blitt utsatt for gjengjeldelseshandlinger, både i form av formelle sanksjoner og uformelle sanksjoner. Det er etter rettens syn sannsynliggjort at han ble utsatt for flere gjengjeldelser, som samlet sett innebærer et stort omfang.

Retten vil først redegjøre om mistillitsvedtaket, av 15. desember 2022 og hvorvidt dette vedtaket var å anses som en gjengjeldelseshandling.

Retten viser til at varslingssaken fikk direkte konsekvenser for kommunepolitikken, herunder at flertallssamarbeidet ble oppløst etter at innholdet i varselet ble gjort kjent for

kommunestyret. Videre var flere opposisjonspolitikere i Kautokeino pådrivere for at saken skulle granskes, og den 18. august 2022 ba Arbeiderpartiet kontrollutvalget om å behandle varslingssaken:

«Kautokeino Arbeiderparti oppfordrer kontrollutvalget å starte arbeidet med å få klarhet i hva som har skjedd, og alvorsgraden i dette». Det sies videre at «[for] å få en uavhengig og uhildet granskning, bør dette skje ved å innhente ekstern hjelp».

I kommunestyremøte 27. oktober 2022 besluttet kommunestyret om varslingssaken skulle granskes og at mulige straffbare forhold skulle politianmeldes. Det ble også etter hvert besluttet at varslingssaken skulle behandles av kommunestyret i mars 2023. Med andre ord ble det høsten 2022 det igangsatt en prosess for å håndtere varslingssaken.

I forkant av kommunestyremøtet den 15. desember 2022, så begynte det, ifølge flere av vitnene, å svirre rykter om at noe var på gang. Mistillitsforslaget kom som et benkeforslag, uten saksfremlegg og uten at det var inntatt i sakslisten. Forslaget ble fremmet av Hans Isak Olsen på vegne av Kautokeino fastboende liste og Samefolkets liste.

Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Flyttsamelisten v/ Inger Marit Bongo fremmet forslag om at saken utsettes frem til en vurdering av kommunedirektørens stillingsvern er gjennomført av formannskapet. Det fremgår av møteprotokollen at Bongo også foreslo at saken skal vurderes utfra retningslinjer og varsling av kritikkverdige forhold. Forslaget fra Inger Marit Bongo falt med 10 mot 7 stemmer.

Kommunestyret fattet deretter vedtak om mistillit mot kommunedirektøren med 11 mot 6 stemmer. Mistillitsforslaget mot kommunedirektøren fikk dermed flertall i kommunestyret. De som var omvarslet, det vil si Isak Mathis O. Hætta, Vegard Olsen, Berit Anne Sara Triumf og Hans Isak Olsen, var med på stemmegivningen.

Begrunnelsen for mistillitsvedtaket var følgende:

«Manglende oppfølging og gjennomføring av kommunestyrets vedtak, sammen med feilinformering til politikerne, media og i forordet om underdekning på kr. 90 mill. i Økonomiplan 2023-2026 med handlingsprogram og årsbudsjett 2023.

Etter en helhetlig vurdering av forannevnte saker, har man ikke lenger tillit til den administrative ledelsen av kommunen ved kommunedirektør Kent Valio.

Saker som ikke er behandlet etter kommunestyrets intensjon:

- *Økonomiplan, feilinformasjon om underdekning på kr. 90 mill.*
- *Situasjonen i barneverntjenesten*
- *Resultater fra nasjonale prøver*
- *Forvaltningsrevisjon - anskaffelse, innkjøp og kontraktsoppfølging*
- *Oppfølging av vedtak om satsing på fjernundervisning*
- *Kommunedelplaner som utsettes år etter år*
- *Manglende øvelser og kursing i Brann- og redningstjenesten*
- *Manglende oppfølging av vedtak om snøscooter løyper»*

Retten viser til vitneforklaringene om dette kommunestyremøtet. Dørene ble lukket, administrasjonen ble sendt ut av møtelokalet og behandlingen av mistillitsforslaget varte i

over to timer. Samtlige kommunestyrerepresentanter ble ilagt taushetsplikt – og orientert om straffansvar dersom taushetsplikten ble brutt. Flere av kommunestyrerepresentantene protesterte mot saksbehandlingen og stilte spørsmål om habilitet. Flere av vitnene har beskrevet at de følte seg «utrygge» og ba derfor om skriftlig votering, blant annet fordi de var redde for represalier.

Inger Marit Bongo forklarte at hun ikke forsto mye av mistillitsforslaget. Etter hennes syn var det klart at mistillitsforslaget hadde sammenheng med varslingssaken, selv om varslingssaken ikke ble nevnt som begrunnelse.

Berit Anne Sara Triumf forklarte at hun følte seg utrygg, og at hun reagerte på måten saken ble behandlet på. Mistillitsforslaget sto ikke på saklisten, de hadde ingen saksopplysninger og det ble ikke tatt hensyn til innvendinger til habilitet mv. Også Sara Triumf forklarte at hun oppfattet at det var sammenheng mellom mistillitsforslaget og varslingssaken.

Berit Anne O. Kemi forklarte at saksfremstillingen var kaotisk, og beskrev det hele som et «show». Kemi forklarte at hun oppfattet økonomiplanen som riktig, og at hun ikke forsto hva som dannet grunnlaget for mistillit. Kemi forklarte at særlig Vegard Olsen kom med det som hun oppfattet som usaklige karakteristikk av Valio, og at han blant annet foreslo at hans samboer kunne hentes inn som vitne og forklare om Valios behandling av en kommunal barnehage hvor hun jobbet.

Ol Juhan Gaup forklarte at han reagerte på at saken ikke var med på innkallingen eller saklisten, og at mistillitsforslaget heller ikke ble nevnt da kommunestyret tidligere samme dag godkjente saklisten. Han forklarte at flere kommunestyrerepresentanter ba om utsettelse, og at det fremsto som om ordføreren hadde hastverk med å få besluttet mistillitsvedtaket. Under kommunestyremøtet henviste Gaup til flere lovbestemmelser, herunder tok han opp om spørsmålet om hvorvidt Valio hadde stillingsvern idet han var sykemeldt.

Både Bongo og Gaup fremmet innvendinger til habilitet, og stilte spørsmål om mistillitsforslaget hadde sammenheng med varslingssaken. Ordfører Olsen skal da ifølge Gaup og Bongo ha avvist at mistillitsvedtaket hadde sammenheng med varslingssaken. Olsen skal ha uttalt at han ikke visste hvem varselet gjaldt, idet varslingen var unntatt offentlighet.

Hans Isak Olsen har forklart at han ikke hadde tillit til Valio, og at mistillitsforslaget ikke hadde sammenheng med varslingssaken. Videre har Klemet Erland Hætta forklart at kommunen hadde bedre økonomiske resultater, enn det som var lagt til grunn i økonomiplanen 2023-2026. Hætta forklarte også at Valios formulering om å «huske» var feil i økonomiplanen, idet kunne indikere at kommunedirektøren tvilte på om kommunestyret husket eller ikke. Retten viser til formuleringen i Økonomiplan for 2023-2026 og Valios forord som Hætta mente var uriktig – og som ifølge Hætta var en del av begrunnelsen for mistillitsforslaget:

*«For å ikke bli meldt inn i ROBEK, så er det viktig at kommunestyret **husker*** å budsjettere for alle fire år (2023-2026) og ikke budsjetterer med mer enn det som er av penger (driftsmidler+disposisjonsfond), når de gjør sitt endelige budsjettvedtak for kommunen.»*
(*rettens markering)

Også Klemet Erland Hætta forklarte at mistillitsvedtaket kom på grunn av brudd i tilliten til Valio, herunder at vedtak besluttet av politikere ikke ble fulgt opp og at det var feil i økonomiplanen. Både Olsen og Hætta forklarte at de selv skrev de overnevnte kulepunktene, en forklaring som vanskelig kan forenes.

Etter kommunestyremøtet, i brev av 3. januar 2023, ble det fremmet krav om lovlighetskontroll av mistillitsvedtaket fra kommunestyrerepresentantene Anders S. Buljo, Berit Anne A. Kemi, Inger Marit Bongo, Mikkel Ailo Gaup, Ol Johan Gaup. Av brevet fremgår det at Valio har varslet om kritikkverdige forhold som peker mot korrupsjon og maktmisbruk blant folkevalgte, og de overnevnte ba dermed om en lovlighetskontroll. Kommunestyrerepresentant Berit Marie P. E. Eira fremmet også krav om lovlighetskontroll i eget brev datert 3. januar 2023.

I vedtak av 19. juni 2023 slo Statsforvalteren i Troms og Finnmark fast at kommunestyrets mistillitsvedtak mot Valio var ugyldig, og mistillitsvedtaket ble opphevet.

Basert på den samlede bevisførselen, fester ikke retten lit til at begrunnelsen for mistillitsvedtaket den begrunnelsen som fremkommer av mistillitsvedtaket. Tvert imot, har saksøker ført en rekke bevis som sannsynliggjør at han ikke feilinformerte kommunestyret i økonomiplanen. Det vises til saksøkers forklaring, samt forklaringene fra Inger Marit Bongo, Berit Anne Sara Triumf og Karin Hætta om økonomiplanen 2023-2026 og om kommunens økonomiske situasjon.

Retten mener imidlertid at mistillitsvedtaket må ses i sammenheng med at varslingssaken skulle til kommunestyret for behandling i mars 2023. Som nevnt ovenfor, oppfattet flere av vitnene at det var «hastverk» med å beslutte mistillit. I den sammenheng vises det også til at 2023 var et valgår, noe som kan trekke i retning av at man ikke ønsket ytterligere oppmerksomhet til varslingssaken.

Samlet sett er det «grunn til å tro» at mistillitsvedtaket hadde sammenheng med varslingssaken. Er det «*grunn til å tro*» at det har forekommet gjengjeldelse, overføres tvilsrisikoen på arbeidsgiveren.

Hans Isak Olsen har forklart at han ikke visste hvem de omvarslede var. Her påpekes det at Valio i forkant av varslingen ved flere anledninger tok opp konkrete hendelser med ordfører, noe som også fremkommer av presentasjonen gitt til formannskapet 22. februar 2022. Videre identifiserte Valio i hvert fall tre av de omvarslede gjennom hans beskrivelser av de involverte i presentasjonen for formannskapet. Hans Isak Olsen var til stede under dette møtet. Det vises til følgende fra Valios presentasjon, som underbygger at Olsen var klar over hvem varselet gjaldt:

«Både jeg og ordfører vet hva som har skjedd, en god del kan dokumenteres, noe vil være uklart og noe vil kanskje kunne bortforklares, om ordfører føler at han ikke har anledning til å bekrefte det.»

«Ordfører er inhabil og kan ikke angi sin egen sønn.»

Flere av vitnene, herunder Inger Marit Bongo, har forklart at hun visste hvem de omvarslede var. Bongo har forklart at hun fikk vite hvem som var omfattet av varselet i løpet av høsten 2022. Det vises også til Karin Hættas forklaring om at man i kommunen visste hvem de omvarslede var. Hætta forklarte videre at også mediene fikk kunnskap om

hvem de omvarslede var, til tross for at varslingsskrivet var sladdet. Endelig vises det til at Vegard Olsen sto frem i media i september 2022 og bekreftet at han var en av de omvarslede. At Olsen ikke visste hvem de omvarslede var under kommunestyremøtet 15. desember 2022, fremstår ikke som troverdig etter rettens syn.

Retten er ikke i tvil om at mistillitsvedtaket kom som en følge av saksøkers varsel. Kommunen har ikke ført bevis som sannsynliggjør at mistillitsvedtaket ikke hadde sammenheng med varslingssaken. Dermed finner retten det mest sannsynlig at mistillitsvedtaket var en følge av eller reaksjon på saksøkers varsling, saksøker har dermed blitt utsatt for ulovlig gjengjeldelse.

Mistillitsforslaget, som i realiteten var en oppsigelse, gir inntrykk av at arbeidsgiver har liten forståelse for situasjonen til saksøker, som var både varslar og sykemeldt. Slik retten ser det var saksøker på tidspunktet for oppsigelsen i en særlig sårbar situasjon. En vil igjen fremheve arbeidsgivers plikt til å ivareta arbeidstaker i en slik situasjon.

Etter rettens syn bærer også saken preg av at Valio ble utsatt for en rekke mer uformelle sanksjoner, i tillegg til mistillitsvedtaket.

For det første vises det til at høsten 2022 brukte Vegard Olsen sin dobbeltstemme som leder av utvalget for dispensasjoner for kjøring i utmark, og avsto Valios søknad om dispensasjon for å få bruke ATV i forbindelse med elgjakt. Dispensasjonsutvalget i kommunen avsto søknaden med begrunnelse «*jaktlaget har disp*». Valio påklaget avslaget til Statsforvalteren i Troms og Finnmark, som konkluderte med at vedtaket fra dispensasjonsutvalget var ugyldig. Statsforvalteren viste til at vedtaket verken var hjemlet eller tilstrekkelig begrunnet. Som et resultat av denne saken, var Valio den eneste elgjegeren som ikke fikk dispensasjon til å kjøre med ATV til hans jaktområde. Etter rettens syn er det grunn til å tro at avslaget kom som følge av varslingssaken, og det er ikke ført bevis fra kommunens side for at dette avslaget ikke hadde årsakssammenheng. Retten finner det klart at avslaget må anses som en ulovlig gjengjeldelseshandling.

Endelig vises det til at Valio ble gjentatt utsatt for negativ omtale i mediene etter varselet, både forut og i etterkant av mistillitsvedtaket 15. desember 2022. Flere av kommunens ledende politikere har hatt utspill i ulike medier der Valio, og det arbeid han har utført i kommunen, omtales på en negativ måte. Som utgangspunkt må en kommunedirektør tåle kritikk fra de folkevalgt. Etter rettens syn fremstår imidlertid en del av uttalelsene å ha sammenheng med varslingssaken. Retten viser her eksempelvis til artikkel fra Ávvir av 29. august 2022, hvor Vegard Olsen og Klemet Erland Hætta, anklaget Valio for å ha brutt anbudsregler i 2019 - da kommunen hyret et konsulentfirma i forbindelse med bygging av ny grunnskole. Denne saken var fra flere år tilbake, og Olsen og Hætta krevde i avisartikkelen at Valio skulle granskes. Imidlertid viste det seg senere at deriblant Klemet Erland Hætta, sammen med andre politikere, hadde vært med på å beslutte at anbudsreglene skulle brytes, for å forhindre at prosjektet ytterligere ble fordyret. Altså var det en politisk beslutning om å ikke lyse ut kontrakten på anbud. Etter rettens syn illustrer dette hvordan sentrale politikere, i etterkant av varselet, aktivt gikk ut mot Valio og omtalte han med negative ordelag etter varslingssaken.

Et sentralt spørsmål er imidlertid hvorvidt kommunen som sådan kan holdes ansvarlig for uttalelser fra enkelt politikere. Utgangspunktet må være at hva enkelte politikere har sagt,

ikke kan være bindende for kommunen, jf. blant annet Rt-1981-692. Idet retten har konstatert gjengjeldelseshandlinger, så mener retten at det ikke er behov å vurdere om etterfølgende negativ omtale også kan regnes som en gjengjeldelseshandling.

Imidlertid understrekes det at også den negative medieomtalen underbygger at det er grunn til å tro at det er en sammenheng mellom Valios varsel og de etterfølgende gjengjeldelseshandlingene. Mer presist, denne adferden fra enkelte politikere underbygger at mistillitsvedtaket og avslaget på dispensasjonssøknad i realiteten var en reaksjon på varslingen, og dermed tale om gjengjeldelseshandlinger. Retten bemerker også at terskelen for hva som kan regnes som gjengjeldelse er lavt, og at det summen av handlinger har også innvirkning på graden av gjengjeldelse.

I den sammenheng vises det igjen at Valio var i en sårbar posisjon i dette tidsrommet, og at kommunestyret som sådan var å regnes som hans arbeidsgiver. Samlet sett maler de ulike hendelsene et dystert bilde av hvordan Valio ble behandlet etter varslingssaken, og hvordan han ble utsatt for både formelle og uformelle sanksjoner i et ikke ubetydelig omfang.

Hva gjelder manglende lønnsøkning, så mener retten at det ikke er nødvendig å vurdere hvorvidt dette isolert sett utgjorde en gjengjeldelseshandling, idet det allerede er konstatert flere ulovlige gjengjeldelser. Det vises til kommunens anførsel om at Valio ikke ba om en ny lønnsamtale etter varslingssaken. På den andre siden stoppet Valios vedvarende lønnsutvikling etter varslingssaken. Basert på bevisførselen mener retten at det foreligger holdepunkter som kan tilsi at dette også kan ha vært en form for gjengjeldelse, samtidig som det er momenter som kan tilsi at manglende utvikling i lønn ikke har sammenheng med varslingssaken. Uansett finner retten det ikke nødvendig å ta nærmere stilling til dette.

3.8 Foreligger det brudd på arbeidsgiver aktivitets- omsorgsplikt?

Retten skal videre ta stilling til om kommunen har oppfylt sin aktivitets- og omsorgsplikt overfor saksøker etter at han varslet om kritikkverdige forhold, jf. arbeidsmiljøloven § 2 A-3.

Arbeidsgiver har en lovpålagt aktivitetsplikt til å følge opp innkomne varsler. Kravet er nedfelt i arbeidsmiljøloven § 2 A-3 første ledd idet arbeidsgiver i «*tilstrekkelig*» grad og «*innen rimelig tid*» skal undersøke varselet.

Om aktivitetsplikten vises det til Prop.74 L (2018–2019) side 36:

«... Å stille krav om at varselet skal undersøkes innen rimelig tid, vil videre gi grunnlag for hurtig inngripen mot kritikkverdige forhold, eventuelt at innholdet i varselet raskt kan avkrefte. Det at arbeidsgiver agerer raskt, vil generelt være viktig for å kunne behandle saken på et lavest mulig nivå. Dette kan bidra til at saken avklares uten mye støy i virksomheten og forhindre at den eskalerer.»

Det er ikke noe generelt svar på hva som kreves av en arbeidsgiver for å oppfylle undersøkelsesplikten. Ordlyden oppstiller verken kvalitative eller kvantitative krav til hvilke undersøkelser arbeidsgiver må gjøre. I lovforarbeidene til bestemmelsen, er det presisert at det må «*vurderes konkret i den enkelte sak hva som vil være «tilstrekkelig» for å avklare varselet*», se Prop. 74 L (2018–2019) punkt 10.4.1 side 36.

Aktivitetsplikten omfatter også krav om å handle i tråd med virksomhetens varslingsrutiner, jf. Prop.74 L (2018–2019), side 36. Kautokeino kommune hadde varslingsrutiner

Det følger videre av arbeidsmiljøloven § 2 a 3 første og annet ledd at arbeidsgiver har en plikt til å påse at varsleren hadde et «*et fullt forsvarlig arbeidsmiljø*» (omsorgsplikten).

Omsorgsplikten for varslere i arbeidsmiljøloven § 2 A-3 (2) første punktum sier egentlig ikke noe annet enn det som allerede følger arbeidsmiljøloven § 4-1 (1). Bestemmelsen understreker bare viktigheten av at arbeidsmiljølovens krav til fullt forsvarlig arbeidsmiljø (fortsett) blir ivaretatt for varsleren under en varslingsprosess, se Prop. 74 L (2018–2019) punkt 10.4.2 side 37. I den grad omsorgsplikten for varslere stiller ytterligere krav til arbeidsgivers håndtering av varselet, følger dette av arbeidsmiljøloven § 2 A-3 (2) andre punktum. Bestemmelsen slår fast at det etter omstendighetene kan være «*nødvendig*» for en arbeidsgiver å innføre «*tiltak som er egnet til å forebygge gjengjeldelse*»

I etterkant av varselet mottok Valio et svar fra kommunen den 29. august 2022 hvor kommunen skrev følgende:

«Det vises til ditt interne varsel om myndighetsmisbruk og trusler fra folkevalgte mot administrativ ledelse datert 24.02.2022.

Kommunen har, fra mottak av varselet, hatt kontakt med KS-advokatene for veiledning og råd. Vi har også hatt kontakt med Statsforvalter og Kommunal- og distriktsdepartementet for å avklare forhold rundt varselet.

Kautokeino kommune har retningslinjer for varsling vedtatt av kommunestyret, sist oppdatert 24.06.21.

Rutinen sier at kommunalleder, virksomhetsleder eller annen leder som er mottaker av varselet skal vurdere om saken kan løses internt eller ved hjelp av varslingsgruppen.

Varslingsgruppen sa i møte at denne saken er for stor for dem, og de var helt nyvalgte medlemmer til varslingsgruppa.»

Av brevet fremkommer videre følgende:

« Med bakgrunn i at kommunedirektøren er den som har varslet, er alle i administrasjonen inhabile til å granske forholdene i selve varselet. Kommunalleder for kommunedirektøren stab og HR-rådgiver har derfor hatt ansvaret for å sjekke hvordan dette varselet kan behandles.

Administrasjonen har undersøkt hvem som kunne tatt på seg oppdraget med å granske saken, her kan hverken KS-advokatene, Statsforvalteren eller departementet bidra.

Kommunens kontrollutvalg er også vurdert, men de anses som inhabile, i likhet med kommunens administrasjon, fordi kontrollutvalget ikke kan granske egne partifeller/egen posisjonsgruppe.

Administrasjonen har også sjekket litt hva andre slike granskinger har kostet og hva det vil kunne koste kommunen hvis et privat advokatfirma skulle granske innholdet i

mottatt varslings. Administrasjonen kan ikke se noen hensikt i å bruke minst to millioner kroner på å stadfeste hendelser, som sannsynligvis ikke vil ha andre konsekvenser, enn at det lages retningslinjer for å forhindre slik praksis, og dette arbeidet er allerede igangsatt.

Formålet med varslingsen er, slik administrasjonen forstår, å få slutt på uheldig praksis. Kommunestyret vedtok i juni møtet at en revideringsprosess av gjeldende etiske retningslinjer skal startes. Kommunedirektøren har i den forbindelse utarbeidet et forslag hvor samtlige problemområder er innlemmet. Forslaget skal være tema på et seminar for kommunestyret om etiske retningslinjer denne høsten.

Med bakgrunn i dette synes hensikten med varslingsen ivaretatt når de reviderte etiske retningslinjene blir vedtatt av kommunestyret.

Arbeidsmiljøloven setter ingen krav til undersøkelsens form og omfang, når et varsel mottas. Noe av dokumentasjonen i saken er skriftlig og det kan derfor stadfestes at det har vært forsøk på press for å gjennomføre ureglementerte handlinger og trusler om represalier.

Med bakgrunn i overnevnte avslutter administrasjonen denne saken.»

Kommunens administrasjon avsluttet med andre ord behandling av saken. Saken var forsøkt sendt videre til KS-advokatene, Statsforvalteren og departementet – som ikke hadde grunnlag til å behandle saken. Retten legger følgelig til grunn at kommunen forsøkte å gjøre tiltak, herunder vises det til Karin Hættas forklaring om det arbeidet kommuneadministrasjonen gjorde under varslingsaken.

Slik retten ser det, så må det imidlertid være avgjørende at kommunen ikke gjorde noen konkrete tiltak som i tilstrekkelig grad ivaretok varslingsen.

Først i kommunestyremøte av 27. oktober 2022, fattet kommunestyret følgende vedtak enstemmig:

- *«Kommunestyret vedtar å politianmelde mulige straffbare forhold*
- *Som arbeidsgiver for kommunedirektøren vedtar kommunestyret å igangsette tiltak som sørger for at varselet blir tilstrekkelig undersøkt*
Sette av kr 500 000,- til å kjøpe tjenester fra KS for å følge opp varslingsaken slik at varslingsen blir gransket på et ordentlig vis. Granskingsresultatet skal fremlegges for kommunestyret til behandling.
- *Kommunestyret skal som arbeidsgiver for kommunedirektøren særlig påse at vedkommende etter å ha varslet, har et fullt forsvarlig arbeidsmiljø. Dersom det er nødvendig, skal kommunestyret som arbeidsgiver sørge for tiltak som er egnet til å forebygge gjengjeldelse.*
- *Kommunestyret vedtar at kommunens etiske retningslinjer revideres, blant annet med sikte på å forhindre at ansatte og folkevalgte i kommunen innehar rollekombinasjoner som er i strid med lov og anbefalt praksis i kommunesektoren om dette*
- *Kommunestyret vedtar at det skal utarbeides retningslinjer for håndtering av varsel rettet mot folkevalgte. Disse skal vedtas av kommunestyret.*

- *Kommunestyret vedtar at det skal utarbeides rutiner for håndtering av varsel der den som varsler er kommunedirektøren. Disse skal vedtas av kommunestyret.*
- *Kommunestyret vedtar å søke Statsforvalteren i Troms og Finnmark om skjønnsmidler til å finansiere hele eller deler av eventuell(e) undersøkelse(r) i tilknytning til forhold som beskrives i kommunedirektørens varsel.»*

Særlig sentralt er det at det gikk uforholdsmessig lang tid, uten at kommunen gjorde grep i saken. Videre legger retten også vekt på at ikke ble iverksatt konkrete tiltak for å sikre Valio et forsvarlig arbeidsmiljø etter varslingen, og at han i praksis ble stående uten støtte i en krevende situasjon.

Kommunen har på sin side vist til at varselet ble håndtert gjennom både intern behandling og ekstern undersøkelse ved KS Advokatene, og at dette oppfyller aktivitetsplikten. Kommunen har også gjort gjeldene at de ikke hadde kunnskap om hvordan en slik sak skal håndteres.

Retten har forståelse for at det var en vanskelig sak for kommunen å håndtere, idet det var kommunedirektøren som varslet. Dette medførte blant annet til at de som etter varslingsrutinene skulle håndtert varselet, ble ansett som inhabile. Videre medførte dette at de politiske organene, som kontrollutvalget, også erklærte seg som inhabile. Heller ikke de «ultimatumene» som Valio stilte 22. februar 2022 for formannskapet, gjorde saken lettere å håndtere. Hans Isak Olsen forklarte at han ikke visste hva han kunne gjøre og hva han skulle gjøre, og at han følte et formidabelt press. Olsen forklarte at han kontaktet Norges fremste ekspert på varslinger, som opplyste om at varselssaker kun skal håndteres overfor den omvarslede og varsler. Olsen forklarte videre at han ikke anså seg som arbeidsgiver, og at han dermed ikke hadde et arbeidsgiver ansvar overfor Valio.

Retten bemerker at aktivitetsplikten er en skjerpet plikt som gjelder uavhengig av om arbeidsgiver anser varslingen som begrunnet eller ikke. Plikten innebærer ikke bare å undersøke varselet, men også å vurdere og eventuelt iverksette tiltak for å sikre varsleren mot negative konsekvenser og gjengjeldelser dersom dette er nødvendig. Selv om det ble gjort forsøk, så kan ikke retten se at det ble satt i gang konkrete tiltak eller undersøkelser etter varselet. At der må medregnes noe tid for å igangsette tiltak og å undersøke varselet vil være naturlig, men for rettens vurdering er det sentralt at det ikke ble igangsatt tiltak forut for mistillitsvedtaket. Retten er dermed kommet frem til at det er klart at kommunen dermed ikke overholdt aktivitetsplikten.

Kommunen har anført at Vegard Olsen og Isak Mathis O. Hætta «fortsatte som før» etter varselet, slik de gjorde forut for varselet – og at det dermed ikke var tale om gjengjeldelseshandlinger. Som drøftet overfor konstaterer retten at det er tale om gjengjeldelseshandlinger – og retten mener at det er sannsynliggjort årsakssammenheng med varselet. Retten bemerker imidlertid at ved at de nevnte politikerne «fortsatte som før», illustrer også at de fikk fortsette som før – uten at dette medførte konsekvenser. Det viser også at kommunen ikke gjorde de nødvendige grep for å avklare varselet.

Etter en samlet vurdering av bevisene, finner retten det sannsynliggjort at kommunen har handlet i strid med aktivitetsplikten ved at de ikke i tilstrekkelig grad har undersøkt varslene,

Retten går så over til å vurdere hvorvidt det foreligger brudd på kommunens omsorgsplikt.

Retten mener at Valios arbeidssituasjon gradvis ble forverret i løpet høsten 2021, etter at han begynte å ta opp de kritikkverdige forholdene. Han var sykmeldt i to perioder, og det er dokumentert at fraværet var arbeidsrelatert. Kommunen har ikke dokumentert at det ble iverksatt noen form for oppfølging, tilrettelegging eller tiltak for å sikre et forsvarlig arbeidsmiljø for Valio.

Retten finner det videre ikke dokumentert at kommunen foretok en konkret vurdering av saksøkers situasjon etter varslingen, eller at det ble iverksatt tiltak for å sikre ham et forsvarlig arbeidsmiljø. Videre ble det ikke gjort noe kartlegging av situasjonen og det ble ikke iverksatt et eneste tiltak for verne om Valio.

I den sammenheng vises det til at grunnlaget for varselet var temaer som korrupsjon, trusler og myndighetsmisbruk. Et slikt innhold i en varsling gir etter rettens syn indikasjoner på at også varsleren løper en risiko, og at kommunens plikt til å påse at varslere har et forsvarlig arbeidsmiljø i de tilfeller må anses å være skjerpet. I tillegg plikter arbeidsgiver å sørge for å iverksette tiltak for å forebygge gjengjeldelse, dersom det er nødvendig.

Det er heller ikke dokumentert at kommunen tok initiativ til dialog, tilrettelegging eller andre former for støtte, utover oppfølgingsplanen og noe telefonisk kontakt mellom Hans Isak Olsen og Valio. Oppfølgingsplanen av 10. februar 2022 er i stor grad utformet av Valio selv. Hans Isak Olsen har i planen skrevet at Valio «skal følges opp etter gitte regler» samt at «målet er at den sykemeldte skal tilbake til sitt arbeid fortest mulig». Resten av oppfølgingsplanen er forfattet av Valio selv.

Det er på det rene at etter varselet i februar 2022, så omtalte flere politikere i negative ordelag om Valio i mediene. Saksøker forklarte at han også hørte fra sine ansatte at det var politikere som planla «drittpakker» mot ham, og han beskriver et medietrykk som var svært høyt og belastende. Uten at han kan knytte det til varslingssaken, observerte Valio - etter varselet - at biler ved flere anledninger kjørte sakte forbi huset hans om natten. Valio har beskrevet at han i denne perioden var redd for represalier, og at han blant annet låste døren hjemme og installerte videoovervåkning utenfor huset hans. Hans kroniske plager ble også forverret grunnet den stressende situasjonen han sto i.

Saksøker har forklart seg nøkternt om de handlingene han mener at han har blitt utsatt for, og hans beskrivelser fremstår uten overdrivelser. Dessuten støttes hans uttalelser opp av flere av vitneforklaringene og fremlagte dokumentbevis.

Etter rettens syn burde kommunen kartlagt og i det minste vurdert hvorvidt det var nødvendig med tiltak. Etter en samlet vurdering av bevisene, finner retten det sannsynliggjort at kommunen har unnlatt å oppfylle sin lovfestede omsorgsplikt.

Rettens konklusjon blir dermed at Kautokeino kommune har brutt aktivitets- og omsorgsplikten, jf. arbeidsmiljøloven § A 2-3 annet ledd.

4 Sluttavtalen og dens rettsvirkning

Retten har kommet frem til at Valio både ble utsatt for gjengjeldelseshandlinger som hadde årsakssammenheng med varslingene, samt at kommunen ikke har overholdt aktivitets- og

omsorgsplikten. Som utgangspunkt har Valio krav på oppreisning og erstatning, dersom betingelsene for erstatning er oppfylt.

Det er på det rene at Valio og Kautokeino kommune v/ ordfører Hans Isak Olsen inngikk en sluttavtale som ble signert 5. januar 2023. Denne avtalen stadfester følgende:

«Enhver mulig uoverensstemmelse mellom partene anses ved inngåelsen av denne avtalen som endelig opp og avgjort».

og videre:

«Denne avtalen innebærer et fullt og endelig oppgjør mellom partene i forbindelse med ansettelsesforholdet og avslutningen av dette.

Partene fraskriver seg gjennom avtalen retten til å fremme ytterligere krav mot hverandre i forbindelse med ansettelsesforholdet og opphøret av dette. Arbeidstaker fraskriver seg gjennom avtalen retten til å reise stillingsvernsak, samt retten til å gjøre gjeldende fortrinnsrett til ny stilling etter arbeidsmiljøloven § 14-2».

Retten viser videre til at sluttavtalen også forutsatte at partene skal omtale hverandre positivt, at kommunen skal be ansatte og politikere om å være vennlige å ikke skrive eller omtale saken av lojalitet til arbeidsgiver. Av punkt 11 i avtalen bestemmes det også at sluttavtalen var konfidensiell.

Valio har gjort gjeldende at det må sluttavtalen må settes til side etter grunnet bristende forutsetninger jf. avtalelovens § 36, alternativt at den må settes til side idet den må anses som urimelig etter avtaleloven § 36. Valio har også vist til at saken har en parallell til tilsidesettelse av arbeidsrettslige avtaler, såkalt «reklassifisering» av sluttavtale.

Kommunen på sin side har gjort gjeldende at det ikke er grunnlag til å sette til side sluttavtalen, og at Valio dermed ikke kan fremme krav om erstatning og oppreisning.

Arbeidsmiljøloven har ikke særskilte regler om sluttavtaler. I utgangspunktet har arbeidsgiver og arbeidstaker adgang til å bringe et ansettelsesforhold til opphør ved å inngå en gjensidig sluttavtale. Sluttavtaler er en akseptert og alminnelig måte å avslutte et ansettelsesforhold på.

Utgangspunktet er at slike avtaler er bindende. Det er for arbeidsrettslige sluttavtaler, som for andre avtaler, et grunnleggende og tungtveiende hensyn at avtalepartene kan forholde seg til at inngåtte avtaler som den klare hovedregel er bindende. Terskelen for å tilsidesette en sluttavtale må av denne grunn være svært høy. Inngåelsen og innholdet av arbeidsrettslige sluttavtaler er i utgangspunktet ikke undergitt andre krav enn det som følger av alminnelige avtalerettslige prinsipper.

Jan Fougner med flere, Omstilling og nedbemanning, 3. utgave s 377, uttaler at:
«Gyldigheten av en sluttavtale, vurderes etter alminnelige avtalerettslige prinsipper».

Ved bruken av de avtalerettslige prinsippene både kan og bør det imidlertid legges stor vekt på de særlige hensyn som gjør seg gjeldende i ansettelsesforhold, blant annet skjevhetene i partenes styrkeforhold og arbeidstakers særskilte behov for vern.

I arbeidsrettslig teori er det kalt «reklassifisering» når det som tilsynelatende er arbeidstakers valg om å avslutte arbeidsforholdet, likevel ut fra de faktiske forholdene i saken i realiteten anses å være en oppsigelse eller avskjed fra arbeidsgiver, jf. Tonje Forså Aas, «Forholdet mellom avtalerett og arbeidsrett ved inngåelse og opphør av arbeidsavtaler – utvalgte problemstillinger», 2009. Det som synes typisk for disse «reklassifiserings»-tilfellene i praksis, er at arbeidsgiver gir arbeidstaker valget mellom å si opp selv eller å bli oppsagt. Det forutsetter imidlertid at arbeidstaker fullt ut forstår situasjonen og de konsekvenser en oppsigelse fører med seg

Det er relativt få eksempler i rettspraksis på at arbeidstakers oppsigelse «reklassifiseres» til en oppsigelse eller avskjed fra arbeidsgiver. I de rettsavgjørelser det er vist til som eksempler på reklassifisering, er begrepet reklassifisering i liten grad brukt av domstolen. Begrepet er derfor ikke klart definert, men synes å bestå av to hovedelementer. For det første synes en reklassifisering å være betinget av at det i realiteten har funnet sted en oppsigelse eller avskjed fra arbeidsgiver. Denne vil tidsmessig gjerne bli besluttet og meddelt arbeidstaker før arbeidstaker formelt inngir sin oppsigelse eller inngår sluttavtale. For det andre synes en reklassifisering å forutsette at arbeidstaker har blitt utsatt for et utilbørlig press fra arbeidsgiver, slik at arbeidstaker i realiteten ikke hadde noen annet valg enn å akseptere en sluttavtale. Sentrale momenter vil da være om arbeidstaker blir gitt tid til å områ seg, samt muligheten til rådføre seg med juridisk bistand, familien, eller andre, jf. LB-2020-135519.

Terskelen for reklassifisering som er lagt til grunn i arbeidsrettslig teori, der det som nevnt kreves at arbeidstaker er utsatt for et «utilbørlig press», synes ikke å avvike fra den terskel som i slike tilfeller oppstilles for alminnelig avtalerettslig ugyldighet. Det er i teorien antatt å være en smakssak om retten velger å løse saken ut fra en reklassifisering eller etter avtalerettens regler om ugyldighet, jf. ovennevnte artikkel av Tonje Forså Aas. Etter rettens syn er mange vurderingsmomenter sammenfallende, og resultatet vil gjerne bli det samme.

I Rt-2012-1537 avsnitt 46 heter det om den rimelighetsstandard som avtaleloven § 36 angir:

«Avtaleloven § 36 gir domstolene anledning til å sette til side eller revidere en avtale blant annet når denne på grunn av endrede forhold er blitt urimelig for en part, og til å endre avtalen for å avbøte fortsatt urimelighet. Terskelen for lemping er høy – det er de klare urimeligheter som rammes ... En eventuell revisjon skal dessuten være begrenset til det som er nødvendig for å avbøte den kvalifiserte urimeligheten – målet er altså ikke å oppnå et mest mulig balansert avtaleforhold.»

Dersom arbeidsgiver har utsatt arbeidstaker et utilbørlig press, vil avtaleretten gi det nødvendige rettslige grunnlag for å sette oppsigelsen eller sluttavtalen til side. I ovennevnte bok av Fougner med flere uttales videre at:

«Avtaleloven § 36 vil særlig kunne tenkes anvendt i tilfeller hvor det er klart at en oppsigelse ville vært usaklig, og arbeidstaker ikke oppnår fordeler utover det vedkommende har krav på i henhold til arbeidsmiljøloven dersom det hadde foreligget en saklig oppsigelse. Videre vil omstendighetene rundt avtaleinngåelsen nødvendigvis være sentrale i en ugyldighetsvurdering.»

Det påpekes at selve sluttavtalen som Valio inngikk, i seg selv ikke var urimelig – ved han fikk etterlønn i mer enn 12 måneder mv.

På denne bakgrunn finner retten det i denne saken mest naturlig å vurdere spørsmålet om tilsidesettelse av sluttavtalen etter læren om bristende forutsetninger.

I Rt-1999-622 (Salhus flytebro) slo Høyesterett (side 932) fast at læren om bristende forutsetninger utgjør et selvstendig rettsgrunnlag på siden av avtaleloven § 36. Om vurderingstemaene etter læren om bristende forutsetninger uttales det på side 931:

«For at en part skal kunne påberope seg en bristende forutsetning, sies gjerne at forutsetningen må ha virket motiverende for løftegiver, dvs. at han med kunnskap om den oppståtte situasjon ikke ville avgitt sitt løfte, og at dette var synbart for motparten. Dessuten må forutsetningssvikten etter en rettslig vurdering være «relevant», noe som særlig peker hen på hvilken part som etter en mer sammensatt vurdering bør bære risikoen for utviklingen, med andre ord et spørsmål om en rimelig byrdefordeling i kontraktsforholdet. Et element i denne samlede vurdering vil være størrelsen av det tap som oppsto eller vil oppstå gjennom den uventete utviklingen. Et visst tap må en entreprenør tåle uten å kunne reise krav om tilleggsbetaling. I den andre enden av skalaen kan et særlig omfattende tap bli en selvstendig grunn for å tillegge en bristende forutsetning relevans».

Det er altså et vilkår for bortfall av kontraktsforpliktelser etter forutsetningslæren at et løfte er avgitt under en bestemt forutsetning, enten bevisst eller ubevisst. I dette tilfellet knytter anførselene om forutsetningssvikt seg ikke til forhold som forelå allerede på avtaletidspunktet, men til den etterfølgende utviklingen. Dette betegnes gjerne som bristende forutsetninger i motsetning til uriktige forutsetninger.

Læren om bristende forutsetninger kan komme til anvendelse der det foreligger en felles, eller synbar, forutsetning for avtalen som senere viser seg å ikke holde. Det må foreligge en vesentlig og upåregnelig endring i forholdene, og det må være klart at den bristende forutsetningen var avgjørende for at avtalen ble inngått.

Forutsetningen må videre ha vært *motiverende* for løftegiveren. Dette kravet om kausalitet er oppfylt hvis løftegiveren overhodet ikke ville inngått avtalen dersom den rette sammenhengen hadde vært kjent. På den annen side kreves det noe mer enn at løftegiveren ikke hadde gått med på nøyaktig de samme avtalevilkårene, se Hagstrøm, Obligasjonsrett, 2. utgave, 2011 side 261.

Kravet til *synbarhet* innebærer at forutsetningen enten er gjort kjent overfor den andre avtaleparten, eller at den er typisk eller normal for den aktuelle kontraktssituasjonen. Endelig følger det både av Rt-2010-1345 og av Rt-2014-866- avsnitt 88 at det må foretas en mer samlet helhetsvurdering, hvor det blant annet legges vekt på hvem som er nærmest til å bære risikoen for forutsetningssvikten. En relevant forutsetningssvikt fører normalt til at plikten til å yte faller bort.

Retten legger etter bevisføringen til grunn at Valios mistillitsvedtaket var grunnlaget for at ansettelsesforholdet ble avsluttet og den direkte foranledningen til at sluttavtalen ble inngått. Det er videre ikke tvilsomt at mistillitsvedtaket innebar en endelig avslutning av Valios arbeidsforhold, og at Valio også oppfattet det slik at det innebar en endelig

avslutning av arbeidsforholdet. Etter at sluttavtalen var inngått, møtte Valio og Hans Isak Olsen hos GLR, den lokale nærradioen i Kautokeino, og uttalte i felleskap at «*marerittet er over*».

Selv om det skal utvises forsiktighet med å tilsidesette sluttavtaler, så mener at foreligger så spesielle omstendigheter i saken som gjør at det foreligger de forutsetningene som forelå for å avslutte arbeidsforholdet, sviktet idet mistillitsvedtaket ble kjent ugyldig.

For det første vises det til at samtlige kommunestyrepolitikere ble ilagt taushetsplikt om møtet. Da sluttavtalen ble signert, må det legges til grunn at Valio var av den oppfatning at det forelå et gyldig vedtak om mistillit, og dette var også en forutsetning for at sluttavtalen og klausul om etterlønn ble aktivert. Det betyr at mistillitsvedtaket var den direkte foranledningen til at sluttavtalen ble inngått. I den sammenheng hadde ikke Valio annet valg enn å signere sluttavtalen, og han var som følge av vedtaket ferdig i stillingen som kommunedirektør.

Retten finner det sannsynliggjort at saksøker ikke ville ha inngått avtalen på samme vilkår dersom han hadde vært kjent med at vedtaket manglet rettsvirkning. Det foreligger dermed en bristende forutsetning som var sentral for avtalen.

Dernest vises det til at ordføreren ikke hadde kompetanse til å avtale avslutning av arbeidsforholdet med kommunedirektør, jf. kommuneloven § 13-1 jf. § 5-3. Sluttavtalen ble videre ikke forelagt kommunestyret. I vitneforklaringer fremkom det at kommunestyrerepresentantene ikke var kjent med sluttavtalens innhold.

Valio var på denne tiden sykemeldt, og fikk også juridisk bistand fra fagforeningen til å vurdere og til utforming av sluttavtalen. Selv om avtalen i seg selv ikke kan anses å være urimelig, så mener retten at en også må vektlegge partenes stilling under avtaletidspunktet, jf. vernehensynet til arbeidsretten. I lys av varslingsaken og den behandlingen Valio ble utsatt for, så mener retten at saksøker på dette tidspunktet var i en sårbar posisjon og at dette må vektlegges. Videre mener retten at selv om avtalen rent objektivt var god, så må de etterfølgende forhold også til dels få betydning.

Retten tar utgangspunkt i at avtaleloven § 36 brukes med forsiktighet når det kommer til etterfølgende forhold, jf. blant annet Rt-1990-500. Ved å inngå forliksløsninger, som sluttavtaler ofte vil være, har partene i utgangspunktet gått inn for å akseptere den tvilen og risikoen som knytter seg til den underliggende tvisten, hvilket tilsier at domstolene bør være særlig restriktive med å sensurere denne type avtaler, se synspunktene i Rt-1989-90

I den sammenheng vises det til at en sentral forutsetning i sluttavtalen var at partene skulle omtale hverandre med vennlighet og at avtalens innhold var konfidensielt. Etter at sluttavtalen ble inngått, så er det på det rene at den negative omtalen av Valio fortsatte. Samtidig kunne Valio ikke ta til motmæle, som følge av at det var avtalt at partene ikke skulle omtalte hverandre i negative ordlag, jf. sluttavtalen punkt 11 og ansettelsesavtalen punkt 15. Daværende ordfører fortsatte å komme med negative omtaler av Valio frem til valget høsten 2023. Det vises til artikkel i Kommunal rapport av 17. april 2023, hvor Hans Isak Olsen uttalte at oppsigelsen var lovlig begrunnet. Videre i artikkel av 22. juni 2023 uttalte ordfører Olsen at statsforvalterens vedtak, der det ble slått fast at mistillitsvedtaket mot Valio var ugyldig, var «tull og tøyst». Deretter vises det til at Olsen uttalte til Ávvir den 31. mars 2023 at KS-advokatenes rapport konkluderte med at påstander om

korruptjonsforsøk og ulovligheter bare var oppkonstruerte. Endelig uttalte Hans Isak Olsen til GLR den 14. september 2023 at de gjorde alt riktig, idet det ikke var kommet noen rettslige etterspill som følge av varslings og oppsigelsessaken.

Det er også ført bevis som sannsynliggjør at det på sosiale medier, nærradioen og i lokale medier ble fremført flere påstander som kunne gi grunn til å tro at det forelå noe mer bak mistillitsvedtaket. Leder i andejakt-utvalget i kommunen, kommenterte blant annet på GLR sin facebook-side at «*han fikk ikke sparken pga varslingsaken, men pga. mislighold mm*».

Klemet Erland Hætta uttalte i valgdebatt den 7. september 2023 at:

"Årsaken til at kommunedirektør ble sagt opp er blant annet at Máze oppvekstsenter ikke ble bygd på tross av et kommunestyrevedtak".

Etter rettens syn etterlater disse uttalelsene et negativt inntrykk, som Valio ikke hadde anledning til å imøtegå.

Kommunestyret vedtok enstemmig 30. mars 2023 å opprettholde vedtak om mistillit. Etter rettens syn endrer ikke kommunestyrets opprettholdelse av vedtaket, all den tid forutsetningene for mistillitsvedtak og dermed sluttavtale var sviktende på det tidspunktet sluttavtalen ble inngått.

Retten finner videre at det vil være urimelig å opprettholde avtalen med full rettsvirkning i lys av de bristende forutsetningene, samt den etterfølgende utviklingen og de skadefølgene som saken har hatt for Valio. Det vises til at saksøker gjennom avtalen fraskrev seg retten til å reise stillingsvernsak og fremme krav, samtidig som grunnlaget for fratreden senere ble kjent ugyldig. Dette tilsier at avtalen må settes til side.

På denne bakgrunn finner retten at sluttavtalen ikke er til hinder for at saksøker kan fremme krav i saken.

5 Oppreisning og erstatning

Retten har funnet det sannsynliggjort at saksøker har blitt utsatt for gjengjeldelseshandlinger fra kommunen. I medhold av arbeidsmiljøloven § 2 A-5 første ledd kan arbeidstaker kreve oppreisning og erstatning ved brudd på forbudet mot gjengjeldelse, uten hensyn til arbeidsgivers skyld.

5.1 Oppreisning

I følge arbeidsmiljøloven § 2 A-5 andre ledd første punktum skal oppreisningsbeløpet fastsettes til det som er rimelig ut fra partenes forhold, gjengjeldelsens art og alvorlighetsgrad og omstendighetene for øvrig.

Ved utmålingen har retten lagt vekt på at det er tale om flere gjengjeldelser overfor en arbeidstaker som var i en sårbar posisjon etter varselet. Det vises til at arbeidstaker også var sykemeldt i perioden hvor han ble utsatt for gjengjeldeshandlingene. Det er også lagt vekt på at saksøkte er en offentlig arbeidsgiver, som det er all grunn til å vente at behandler sine ansatte, også administrative ledere, med respekt, omsorg og i henhold til regelverket. Det vises også til at han har blitt eksponert av arbeidsgiver i media på en negativ måte, og arbeidsgiver har forsømt sin omsorgsplikt overfor Valio. Saken har medført en belastning

for saksøker. Saksøker har søkt 18 jobber, og saksøker har forklart at varslingssaken alltid har vært et tema under jobbintervjuer.

Hva gjelder den konkrete utmålingen av oppreisningen, har rettspraksis satt oppreisning etter gjengjeldelse noe høyere enn ved for eksempel ved ugyldig oppsigelse. Som illustrasjon vises det til LB-2009-36995 (100 000 kroner), LA-2009-57115 (150 000 kroner), TSOL-2018-7357 (150 000 kroner) og LH-2021-18948-2 (100 000 kroner).

Retten fastsetter oppreisningsbeløpet skjønnsmessig til 150 000 kroner.

5.2 Erstatning

Saksøker har fremmet erstatningskrav for lidt tap og fremtidig tap umålt etter rettens skjønn. Det er anført at det er årsakssammenheng mellom hans økonomiske tap og gjengjeldeshandlingene. Saksøkte har bestridt dette, og anført at det ikke er grunnlag for erstatning.

I følge arbeidsmiljøloven § 2 A-5 andre ledd første punktum skal erstatningen dekke økonomisk tap som følge av gjengjeldelsen. Erstatningsspørsmålet for økonomisk tap i saken er knyttet til lidt og fremtidig inntektstap.

For å ha rett til erstatning må det foreligge et ansvarsgrunnlag, økonomisk tap og adekvat årsakssammenheng mellom den skadevoldende handling og det økonomiske tapet.

Retten finner at det foreligger ansvarsgrunnlag for erstatning på grunn av gjengjeldelsene etter arbeidsmiljøloven § 2-A-5, og det vises til drøftelsene under dommens punkt 3.7, punkt 3.8 og punkt 3.9.

Hva gjelder årsakssammenheng er spørsmålet om skaden er forårsaket av gjengjeldelsen. Gjengjeldelsen må være en nødvendig betingelse og ha tilstrekkelig årsakssammenheng til å forårsake skaden, jf. Rt-1992-64 side 69. I tillegg er det krav om at fraværet ikke er en atypisk eller avledet følge av gjengjeldelsen. Det er krav om sannsynlighetsovervekt for at gjengjeldelsen er årsak til fraværet, og det er saksøker som har bevisbyrden for at gjengjeldelsen er årsak til skaden, jf. bla. Rt-2001-320

Erstatningskravet gjelder for lidt tap fra mai 2024, og omfatter også fremtidige tap. I perioden 1. mai 2024 til 20. januar 2025 fikk Valio utbetalt dagpenger, samt at han hadde konsulentoppdrag. Valio jobber i dag hos NRK, og har arbeidskontrakt fra 1. juni 2025 som varer ut april 2025.

Det vises til hjelpedokumentet utarbeidet av advokat Kroken, som gir nærmere angivelse av kravet som inkluderer lønnstap, tap i feriepengegrunnlag og forsinkelsesrenter. Det samlede kravet var per 26.05.2025 totalt på 2 338 209 kr. Videre er det anført at Valio har et anslått pensjonstap på omkring 5 %, tilsvarende 113 263 kroner. Retten legger imidlertid til grunn de fremlagte tallene ovenfor, og at den beskrevne lønnstigningen må anses som reell

Det økonomiske tapet skal som hovedregel dekkes fullt ut, forutsatt at arbeidstakeren ikke er særlig å bebreide. Retten kan ikke se at saksøker er å bebreide, og det vises til rettens vurdering av hva han har blitt utsatt for av gjengjeldeshandlinger. Selv om Valio i utgangspunktet har rett på dekning av det økonomiske tapet fullt ut, så mener retten at det

foreligger flere omstendigheter som gjør erstatningsutmålingen må vurderes skjønnsmessig.

For det første vises det til at Valio var toppleder i kommunen, og hadde frasagt seg stillingsvern. Videre var Valio i en åremålsstilling, og retten til etterlønn skal balansere risikoen knyttet til at opphør av arbeidsforholdet ikke har det samme vernet, som det alminnelige arbeidstakere har etter arbeidsmiljøloven. Videre mener retten at det må få betydning at Valio fikk en god sluttavtale, og at forutsetningene i sluttavtalen til dels var bedre enn det som opprinnelig var fastsatt i arbeidsavtalen. På den andre siden understrekes det at denne saken har hatt kostnader for Valio, både rent personlig og ikke minst i form av økonomiske tap i form av inntektstap. Retten anser det bevist at Valios inntektstap er en direkte følge av kommunens handlemåte.

Kravet om erstatning for lidt tap tas til følge, og fastsettes skjønnsmessig til kroner 650 000. Dette er en skjønnsmessig vurdering, hvor retten også har vurdert og tatt hensyn til de beregningene som er fremlagt av saksøker

Det skal ikke gjøres fradrag for mottatte arbeidsavklaringspenger i erstatningen. Arbeidstakeren er selv forpliktet til å tilbakebetale mottatte arbeidsavklaringspenger til det offentlige, jf. folketrygdloven § 22-15.

Hva gjelder fremtidig tap, så vil også selve utmålingen for det fremtidige tapet måtte bero på en skjønnsmessig vurdering, jf. NOU 2018:6 Varsling – verdier og vern, side 176 og Rt-1997-1506

Retten viser som utgangspunkt til Høyesteretts uttalelser i sak HR-1997-58-B side 1517:

«Ved siden av opplysningene om ankemotpartenes økonomiske forhold, har også påregnelighetsbetraktninger en sentral plass ved erstatningsutmålingen i en slik sak.

Arbeidstakerens alder, utdanning og arbeidserfaring er momenter i den forbindelse. Det er opplyst at det er mangel på fagutdannet personale i apotekbransjen. Selv om det ikke er noe annet apotek på X, måtte det være påregnelig at ankemotpartene etter en viss tid skaffet seg annet arbeid som eliminerte deres økonomiske tap. Tapet vil derfor knytte seg til en periode som jeg etter omstendighetene mener bør settes til et par års tid. Slik har så vidt skjønnes også lagmannsretten vurdert forholdet.»

Valio har fått gode skussmål fra tidligere leder, og også av flere av vitnene fra kommunen. Han har lang og variert utdanning og arbeidskompetanse, og er nå tilbake i arbeid. Hvordan hans lønnsutvikling vil være fremover, er vanskelig for retten å konstatere.

Retten fastsetter erstatning for fremtidig tap til 150 000 kr.

6 Saksomkostninger og domsavsigelse

Det følger av tvisteloven § 20-2 første ledd at en part som har vunnet saken, har krav på full erstatning for sine saksomkostnader fra motparten. Av annet ledd følger det at «saken er vunnet hvis parten har fått medhold fullt ut eller i det vesentlige».

I lys av det resultat retten har kommet til har saksøker vunnet saken fullt ut, og derav krav på full erstatning for nødvendige sakskostnader, jf. tvisteloven § 20-2 første ledd, jf. § 20-5.

Advokat Nina Kroken fremmet en sakskostnadsoppgave med et krav på 585 137,50 kroner. På grunn av fritak for momsplikt påløper ikke merverdiavgift på beløpet. Det har ikke kommet innsigelser til sakskostnadsoppgaven.

Retten har ikke noe å utsette på verken antall timer ført eller timeprisen. Saken har tatt fem dager i retten og det har blitt fremlagt en rekke med dokumenter. Saken må betegnes som omfattende, og beløpene i sakskostandoppgaven er å anse som påregnelige i en sak som denne.

Retten mener det ikke foreligger tungtveiende grunner som gjør det rimelig å redusere kravet helt eller delvis, jf. tvisteloven § 20-2 tredje ledd. Riktignok har saken betydning for kommunen, men sett hen til det resultat retten har kommet til, må kommunen selv bære risikoen for saksanlegget. Det vises også til at kommunen ikke har ønsket rettsmekling i saken, noe som medfører at saksøkte må bære risikoen for sakskostnadene.

Sakskostnader tilkjennes med 585 137,50 kroner

Dommen er enstemmig.

Dommen er ikke avsagt innen lovens frist. Grunnen er andre prioriterte gjøremål hos fagdommer, samt grunnet reisefravær.

DOMSSLUTNING

1. Kent Joachim Valio har vært utsatt for gjengjeldelse som følge av varsling i sitt arbeidsforhold i Kautokeino kommune, i strid med arbeidsmiljøloven § 2 A-4.
2. Kautokeino kommune dømmes til å betale Kent Joachim Valio erstatning for lidt tap med 650 000 kroner og erstatning for fremtidig tap med 150 000 kroner, innen to uker fra dommens forkynnelse, med tillegg av forsinkelsesrente etter forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd første punktum fra forfall til betaling skjer.
3. Kautokeino kommune dømmes til å betale oppreisning til Kent Joachim Valio med 150 000 kroner innen to uker fra dommens forkynnelse.
4. Kautokeino kommune dømmes til å betale Kent Joachim Valios sakskostnader med 585 137,50 kroner.

Risten Inga Henriksen

Gøril Madsen

Hans Paul Johan Hansen

Veiledning om anke i sivile saker vedlegges.

DOMSSLUTNING

Retten hevet

Gøril Madsen

Hans Paul Johan Hansen

Veiledning om anke i sivile saker vedlegges.

Dokument i samsvar med signert original
Lasse Juhan Helander
førstekonsulent

Veiledning om anke i sivile saker

I sivile saker er det reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 som gjelder for anke. Reglene for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger er litt ulike. Nedenfor finner du mer informasjon og veiledning om reglene.

Ankefrist og gebyr

Fristen for å anke er én måned fra den dagen avgjørelsen ble gjort kjent for deg, hvis ikke retten har fastsatt en annen frist. Disse periodene tas ikke med når fristen beregnes (rettsferie):

- fra og med siste lørdag før palmesøndag til og med annen påskedag
- fra og med 1. juli til og med 15. august
- fra og med 24. desember til og med 3. januar

Den som anker, må betale behandlingsgebyr. Du kan få mer informasjon om gebyret fra den domstolen som har behandlet saken.

Hva må ankeerklæringen inneholde?

I ankeerklæringen må du nevne

- hvilken avgjørelse du anker
- hvilken domstol du anker til
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hva du mener er feil med den avgjørelsen som er tatt
- den faktiske og rettslige begrunnelsen for at det foreligger feil
- hvilke nye fakta, bevis eller rettslige begrunnelser du vil legge fram
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det kravet ankesaken gjelder, og hvilket resultat du krever
- grunnlaget for at retten kan behandle anken, dersom det har vært tvil om det
- hvordan du mener at anken skal behandles videre f.eks. om det bør være muntlig behandling i rettsmøte, skriftlig behandling og/eller rettsmekling.

Hvis du vil anke en tingrettsdom til lagmannsretten

Dommer fra tingretten kan ankes til lagmannsretten. Du kan anke en dom hvis du mener det er

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i dommen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Hvis du ønsker å anke, må du sende en skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har behandlet saken. Hvis du fører saken selv uten advokat, kan du møte opp i tingretten og anke muntlig. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater, anker muntlig.

Det er vanligvis en muntlig forhandling i lagmannsretten som avgjør en anke over en dom. I ankebehandlingen skal lagmannsretten konsentrere seg om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet, og som det er knyttet tvil til.

Lagmannsretten kan nekte å behandle en anke hvis den kommer til at det er klar overvekt av sannsynlighet for at dommen fra tingretten ikke vil bli endret. I tillegg kan retten nekte å behandle noen krav eller ankegrunner, selv om resten av anken blir behandlet.

Retten til å anke er begrenset i saker som gjelder formuesverdi under 250 000 kroner

Hvis anken gjelder en formuesverdi under 250 000 kroner, kreves det samtykke fra lagmannsretten for at anken skal kunne bli behandlet.

Når lagmannsretten vurderer om den skal gi samtykke, legger den vekt på

- sakens karakter
- partenes behov for å få saken prøvd på nytt
- om det ser ut til å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket, eller ved behandlingen av saken

Hvis du vil anke en tingretts kjennelse eller beslutning til lagmannsretten

En *kjennelse* kan du som hovedregel anke på grunn av

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i kjennelsen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Kjennelser som gjelder saksbehandlingen, og som er tatt på bakgrunn av skjønn, kan bare ankes dersom du mener at skjønnsutøvelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan du bare anke hvis du mener

- at retten ikke hadde rett til å ta denne typen avgjørelse på det lovgrunnlaget, eller
- at avgjørelsen åpenbart er uforsvarlig eller urimelig

Hvis tingretten har avsagt dom i saken, kan tingrettens avgjørelser om saksbehandlingen ikke ankes særskilt. Da kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Kjennelser og beslutninger anker du til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anken avgjøres normalt ved kjennelse etter skriftlig behandling i lagmannsretten.

Hvis du vil anke lagmannsrettens avgjørelse til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Samtykke gis bare når anken gjelder spørsmål som har betydning utover den aktuelle saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta anker over *kjennelser* og *beslutninger* til behandling dersom anken ikke reiser spørsmål av betydning utover den aktuelle saken, og heller ikke andre hensyn taler for at anken bør prøves. Anken kan også nektes fremmet dersom den reiser omfattende bevissspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelser og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.